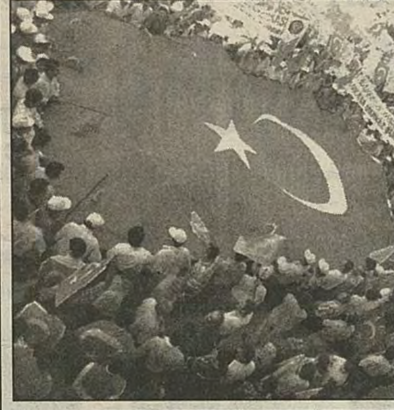
SÖZ
HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

'Bayrak Harekatı'

- Yavuz ALOGAN
- Hacer YILDIRIM
- Z. Abidin KIZILYAPRAK
- Erdal KARA
- Ragıp ZARAKOLU
- Erdoğan TATLAV
- Neşe YAŞIN
- Ertuğrul KÜRKÇÜ

Barışa dokunma!

İllüstrasyon Selçuk DEMİREL

Türkiye'yi bir 'ara rejim'e sürüklemek isteyen 'milli mutabakat hükümeti' arayışı içindeki çevreler için HADEP Kongresi'nde indirilen bayrak adeta arayıp da bulamadıkları bir fırsat oldu. TRT'nin başını çektiği bir kampanya Türkiye'yi patlamaya hazır bir bomba durumuna getirdi. İndirilen bayrağı oraya HADEP'in astığı unutulur ve unutturulurken, Kürt sorununun barışçı yollardan çözümünü savunanları yok etmek için harekete geçildi. **Derinleştirilen krizden çıkış için ilk adım erken seçim...**

İlk adım erken seçim!

Merdan YANARDAĞ, Peter HAUMER, **Cahit ÖNCEL,** Ali MAHİR, **Şenol MORGÜL,** Ahmet MÜFİD... *Bu sayıda yazdılar*

Türkiye-İsrail anlaşması

Ortadoğu Latin Amerikalaştırılıyor

■ 12. SAYFADA

Emek Partisi

'Partimizi sokakta savunacağız'

■ 9. SAYFADA

ÖDP Parti Meclisi toplandı

Kürt sorununa barışçı çözüm

■ 8. SAYFADA

Yusuf Amca'yı kaybettik

Düşbaz'ın ölümü

■ 18. SAYFADA

● TARİH: 29 HAZİRAN 1996 ● SAYI: 72 ● FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİLDİR) ● ALMANYA 4 DM ● İSVİÇRE 4 Sfr ● FRANSA 14 FF ● İNGİLTERE 1.7 £ ● HOLLANDA 5 Hfl ● AVUSTURYA 28 AS ● ABD 3 $

Çok çabuk doğrulanan bir Sonuç Bildirgesi...

'Yukarı'nın operasyonu 'aşağıdan' eylemle birleştiriliyor

ÖDP Parti Meclisi tarafından yayınlanan Sonuç Bildirgesi'nin mürekkebi kurumadan, Türkiye bu belgede işaret edilen "ara rejim"e doğru 23 Haziran 1996 günü bizzat devlete egemen güçlerin yarattığı "bayrak krizi" ile keskin bir dönemeç aldı.

HADEP yöneticilerinin gözaltına alınması, parti merkezinin polis tarafından basılması ve aynı gün Emek Partisi'ne karşı girişilen vahşet düzeyindeki saldırı, bu olayları izleyen MHP ve BBP liderliğindeki sokak gösterileri bir "ara rejim hükümeti" için gerekli sosyo-psikolojik önkoşulları büyük ölçüde yarattı.

Tehlike somuttur: Kurulacak olan herhangi bir "ara rejim hükümeti" devletin bütün olanaklarıyla körüklenen şövenist-militarist tırmanışın rüzgarıyla yelkenlerini dolduracaktır. Sokakta yaratılan MHP-BBP etkinliğindeki kalabalıklardan güç almaya çalışacak, Sonuç Bildirgesi'nde belirtilen "krizden halk karşıtı, militarist, yayılmacı ve baskıcı çıkış yolu" devlet güvenlik güçlerinin yanı sıra bu kalabalıkların kışkırtılmasıyla açılmaya çalışılacaktır.

Türkiye'yi bir "ara rejim"e itekleyenler bir milli mutabakat hükümeti kurabilmek için "tepe"de giriştikleri operasyonu, "aşağıdan" eylemle birleştirmeyi başarmışlardır.

Buradan çıkan sonuç, 23 Haziran günü onaylanan Sonuç Bildirgesi'ndeki doğrultunun, şimdi çok daha güncel bir önem kazandığıdır.

Bu kritik ortamda, ÖDP "ara rejim"i durdurma, bir milli mutabakat hükümetini ya da benzerini önleme yolunda hangi güçlerle omuz omuza hareket edebilir? 23 Haziran sonrası tırmanan şövenist histeri koşullarında Sonuç Bildirgesi'ndeki doğrultu geçerli midir?

Kanımıza göre bu doğrultu geçerlidir. Bildirgede şöyle deniyor: "ÖDP bu amaçla, sermayeden bağımsız bütün sol güçlerle ve toplumsal muhalefetin kitlesel örgütleriyle bu gidişi durdurmak için birlikte hareket edecektir. ÖDP, ara rejim hükümeti kurma girişimlerine karşı mücadeleyi önüne koyan, bu topraklarda eşit ve adil bir barışın sağlanması konusunda kararlı ve açık bir tavra sahip ve demokratik siyasal bir çözümden yana olan bütün güçler ve siyasal örgütlerle, ikili ve çok taraflı görüşmeler yapacak ve onlarla kapsamı, derinliği ve biçimi her somut durumda ayrıca saptanacak olan bir işbirliği içinde olacaktır."

Bu yazılanlara bir de şu çok önemli tezi eklemek gerekiyor: "Merkez partilerine karşı açık bir mücadeleyle gerçek bir alternatif haline gelinmeksizin, şeriatçı, ırkçı yükseliş de durdurulamaz. Merkez sağ ve merkez sol partilerin iç bölünmelerini gidererek ve onları yeniden ihya ederek Türkiye'nin sağa kayışını durdurmak boş bir hayaldir."

ÖDP Parti Meclisi'nin bu saptaması somut duruma uygundur.

"Bayrak krizi" bütün siyasal partileri keskin bir biçimde iki kampa ayırdı. Merkez sağ ve merkez sol partiler, ANAP-DYP ve CHP-DSP yaratılan şövenist histerinin hem körükleyicisi, hem de bu ortamın tutsağı haline geldiler. 23 Haziran'a kadar görünüşte kendi öznel, zümresel çıkarları temelinde birbirleriyle çatışan bu partiler, "bayrak krizi" patlar patlamaz militarist çevrelerle, polis devletinin saldırgan güçleriyle ve MHP-BBP ile aynı saflara doğru sürüklendiler. Bu, aynı zamanda söz konusu partilerin yalnız sola ve Kürt hareketine karşı tek bir safta kümelenmelerini getirmedi, bunları islami köktendinci gericiliğin karşısına en az onun kadar gerici bir alternatifin gönüllü ya da gönülsüz ögeleri durumuna getirme yönünde de ilk adımı oluşturdu.

Bu olgu, bugünkü karmaşık ve çelişkili kriz koşullarında ÖDP'nin merkez sağ ve merkez sol partilerin herhangi birisiyle "ara rejimi" önleme ve aynı zamanda islami fundamentalizmi durdurma yolunda işbirliği imkanına sahip olmadığını bir kere daha gösterdi ve böylece Sonuç Bildirgesi, yazılmasından birkaç gün sonra doğrulanmış oldu.

Böyle bir durumda, ÖDP'nin, Sonuç Bildirgesi'nde de belirtildiği gibi "MGK'nun, devlet içindeki gizli güç odaklarının ve bunların sözcülüğünü yapan medyanın iradesiz oyuncakları haline gelmiş olan" partilerin yönetimleri karşısında kesin tutum alması, bizce ÖDP'nin özellikle CHP'nin sosyal tabanına seslenme ve onun saflarında, her şeyden önce yerel örgütlerinde var olan olumlu eğilimleri hesaba katma görevini ortadan kaldırmıyor.

Parti Meclisi'nin hemen ertesinde gelişen olaylar, devlete egemen güçlerin her olasılığa çok yönlü hazırlandığını da gözler önüne seriyor. Partiler arasındaki çatışmaları aşmanın bir an için olanaksız hale geldiği durumda, bu güçler muhtemel bir erken seçime önlerindeki tüm engelleri temizleyerek gidebilmek için, ilk adımda HADEP'i, EP'yi ve ÖDP'yi safdışı etmek gibi bir niyete sahip olduklarını da gizlemiyorlar.

En basit, en barışçıl ve yasal eylem karşısında takındıkları saldırgan tutum rastlantı değildir.

Bu durumda Parti Meclisi'nde saptanan genel doğrultu, ÖDP'nin tüm yerel örgütlerini dağınıklıktan kurtarıcı, kendiliğinden oluşan yerelci uygulamaların önüne geçici olanaklar sunuyor. Şimdi ÖDP devlete egemen güçlerin merkezi saldırılarına, merkezi bir siyasal çizgiyle yanıt verebilecek politik koşullara sahiptir. Partinin bileşiminde varolan, yerel çalışmaları örgütleme, halk inisiyatifini canlandırma yeteneğine sahip devrimci eğilimlerle, partiyi bir bütün halinde tek bir hedefe yönlendirme yeteneğine sahip devrimci eğilimler esaslı bir sentez yaratmak için önemli bir fırsat kazanmışlardır.

Polis devleti güçlerinin her saldırısına yanıt verme adına, bu güçlerin belirlediği bir eylem takvimine mahkum değiliz. Şimdi, seslendiğimiz bütün güçleri, çalışanların sendikal hareketini, kadınları, onların feminist hareketini, çevrecileri ve onların yeşil hareketini, barıştan yana savaş karşıtlarını, insan hakları savunucularını şu kısa erimde tek bir hedefte birleşmeye çağırmak, "ara rejim"i durdurmak için zaman yitirmeksizin erken genel seçim talebiyle öne atılmak ve bugün ağır bir saldırı ile yüzyüze gelen HADEP'le, EP ile ve öteki sol parti ve çevrelerle militan bir dayanışma ve işbirliği içinde krizden sonuç belirleyici bir kuvvetle çıkma amacına yönelmek mümkündür.

Sonuç Bildirgesi'nde şöyle deniyor: "ÖDP Parti Meclisi, bugünkü koşullarda partinin hedefini, çalışanların, sol güçlerin, toplumsal muhalefet hareketinin mevcut krizden niteliksel bir sıçramayla güçlenerek çıkması olarak saptıyor."

Bu hem devrimci, hem de gerçekçi bir hedeftir.

ÖDP Parti Meclisi'nin son toplantısı, partinin ilk kuruluş evresine özgü sorunları aşmakta olduğunu ve asli görevine yöneldiğini, çalışan, düşünen, seven ve öfkelenen insanlarla birlikte politik mücadele alanına çıkmakta ve ülkenin yazgısını belirleyecek güçler arasında yer almaya kararlı olduğunu gösteriyor.

Fotoğraf Ahmet Külsoy

'Bir dirhem et bin ayıp örter'

Ya bir resim?...

İstanbul Teknik Üniversitesi, Ayazağa Kampüsü... Uluslararası Birinci Belediye İnşaat Fuarı... Günlerden 27 Haziran 1996, Perşembe...

Memleket "bayrak krizi"yle sarsılıyor... MHP'li tosuncuklar, nerede bir protestocu kalabalık görseler "Kahrolsun PKK" naralarıyla saldırıya geçiyor.

Yazıcıoğlu'nun BBP'sinden de avazeler yükseliyor; "Bayrak inmez, ezan susmaz"... Hangi bayrak?

Yazıcıoğlu bir Türk olarak elbette sol elinde Türk bayrağını sallıyor, ama onun bir de sağ eli var ki, orada dalgalanan yeşil bir cihad bayrağı... Fuardan bir gün önce Beyazıt'ta BBP'liler ellerinde yeşil sancaklarla tekbir getirirlerken, Yazıcıoğlu da ertesi gün İTÜ Ayazağa Kampüsü'nde inşaat meselelerini incelemekte...

İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek de fuarda...

Karşılaşırlar... Konuşurlar... Gülüşürler...

Meraklılar bu ikisine yaklaşır... Akıllarına takılan bazı sorular vardır...

Soru- Yazıcıoğlu ile birlikte bir koalisyonda yer alır mısınız?

Doğu Perincek- Emperyalizme ve çağdaş sömürgeciliğe karşı neden olmasın?

Soru- BBP anti-emperyalist mi?

Doğu Perinçek - Anti-emperyalist olmasa böyle bir işbirliği düşünmemiz mümkün değildir...

Gazeteci deklanşöre basar...

Bu, işbirliğinin resmidir artık...

SÖZ'den

'Vergi rekortmenliği' ve 100 bin lira

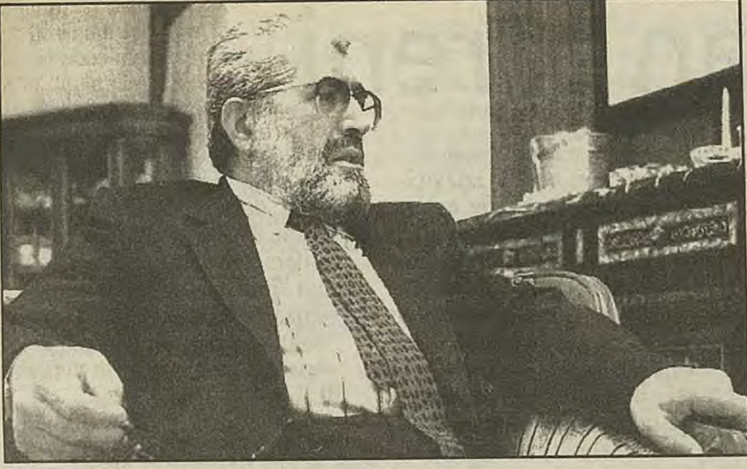
Dergimizin fiyatını 6 ay önce 75 bin liraya çıkarırken en azından uzunca bir süre zam yapmamayı umduğumuzu belirtmiştik. Ama kabul etmek gerekir ki, hem siyasal gelişmelerin hızı ve karmaşıklığı açısından, hem de ekonomik faktörlerin değişimi açısından, Türkiye gibi bir ülkede 6 ay oldukça uzun bir zamana tekabül ediyor...

İşte aradan 6 ay geçtikten sonra fiyatımızı 100 bin liraya çıkarmak bir zorunluluk haline geldi. Aslında bizimle birlikte 75 bin liraya çıkan başka bazı dergiler bir süredir 100 bin liraya çıktılar. Biz biraz daha direnmeye çalıştık, ancak artık fiyatımızı artırmak zorundayız.

Fiyatımızı 100 bin liraya çıkarma zorunluluğunun bir nedeni dağıtımdaki tekelleşmeyle birlikte artan dağıtım payı, yani bizim aldığımız paranın bir miktar azalması. Bu nedenle kapanan, yayınına ara veren dergiler olduğunu biliyorsunuz.

Öte yandan, ne kadar 'tesadüf' olduğu bizim tarafımızdan kuşkulu bulunan bir şekilde maliye ile başımız dertte! Vergi borcumuzu ödemekte geciktiğimiz için geçen salı günü haciz için gelen vergi memurlarını ellerine 70 milyonluk bir çek vererek gönderebildik. Daha bir o kadar ödeyerek 'kazancımızı kutsal' bir hale getiriyoruz! Böylece haftalık yayınlar içinde SÖZ vergi rekortmenliğini ele geçirmiş bulunuyor!

İşte bu koşullarda sıcak yazı aşmak için fiyatımızı bir miktar artırmak ve okurlarımıza güvenmekten başka yapacağımız bir şey kalmıyor... 100 bin liralık SÖZ'lerde de buluşmak dileğiyle...

Özal ailesinin dini bütün üyesi açıklıyor:

Türkiye'yi kim yönetiyor?

Kriz her şeyi alt üst etti.

Depremden Panorama sayfası da nasibini aldı. Bütün tarzı değişti ve neredeyse üslup ve güncellik özürlü şu eski tipten "kafa açıcı" bir kılığa büründü.

Suçlu elbette, her zaman olduğu gibi bu sayfaların sorumlusu değil, "nesnel şartlar"dır. Böyle de olsa, biz hem Parti Meclisi'ndeki aktif politik tartışmaların, hem de "bayrak krizi"nin etkisi altında, Aydın Engin'in bir vesile ile bu sayfalara ilişkin çağrıştırdığı "eskiye" ait tarza sürüklendiğimizi bilmenin ve ondan ilk fırsatta kurtulma isteğine sahip olmanın iyimserliği içinde Özal ailesinin dini bütün üyesi Korkut Özal'dan söz edeceğiz.

Eğer yanılmıyorsak, kriz onda da vurguna neden olmuş ve bir eski İçişleri Bakanı olarak, mevcut siyasal sistemimizin gerçek yüzünü, hepimizi hayrete düşürecek bir safiyetle gözler önüne sermiştir. Hem bir ibret levhası, hem de bir bilgi unsuru olduğu için, 23 Haziran 1996 tarihli Milliyet gazetesinde, gerçek bir röportaj ustası Nilgün Cerrahoğlu'nun akıllı sorularıyla mest olan Korkut Özal'dan bazı alıntılar aktaracağız.

"İspanya'yı kilise, ordu ve büyük bankalar yönetiyordu. Buna 'poderes facticos' diyorlardı. 'Defacto', 'fiili güçler' yani. Bizdeki (...) fiili güçler kim?"

İspanyol falanjist rejimine özgü bu tabloyu çizen Cerrahoğlu'na Özal şu yanıtı veriyor:

"Ordu muhakkak en başta geliyor.(...) Bir de yurt dışı güçlerin olduğunu düşünüyorum. ABD, Almanya, İngiltere ve bölgemizde İsrail."

Nilgün Cerrahoğlu konuşmanın bir yerinde soruyor: "Türkiye'yi liderler yönetmiyorsa kim yönetiyor?"

Mostralarından geçilmeyen parti başkanlarının memleketi yönetmekteki aczlerini bu sorudan öğrendikten sonra, "kim yönetiyor" sorusunun tamamlayıcı yanıtını, hem içişleri bakanlığı yaptığı için, hem muazzam bir sermayenin başında olduğu için, hem de sermayenin yalnız anavatanlarını değil, aynı zamanda Suudi sermayesinin egemenliğindeki bölge sermayesini çok iyi bildiği için Özal'ın ağzından büyük bir zevkle öğreniyoruz:

"İçten ve dıştan iş çevreleri. Devlet teşkilatında yatırım yapan müteahhit gruplar fevkalade egemen mesela. Teşkilata kimlerin gidip, geleceğini onlar yönlendiriyor."

Başka? Özal devam ediyor: "Sonra mafyalar var. Bunu içişleri bakanlığında yakından görmek imkanı buldum. Mafyalar, yani bir illegal rantı sağlayabilmek için kader birliği yapan gruplar. Beyaz zehir, silah kaçakçılığı ve kadın ticareti mafyası var. Hepsi var."

Nilgün Cerrahoğlu -eminiz büyük bir şaşkınlık içinde- mırıldanıyor:

"Yasal iş çevreleri?"

Muhtemelen "yasal iş çeveleri"nin bu rezaletin dışında kalacağına dair bir yanıt bekliyor.

Ama hayır!..

Özal adeta vecd içinde devam ediyor:

"Yasal iş çevrelerinin de devletle ilişkilerinde şu var: Devletin karar verme unsurlarında tekelleşerek veya onları yönlendirerek büyük rantlar temin etmişler."

Nilgün Cerrahoğlu, daha bir dizi ilginç açıklamaları dinledikten sonra, Pazar Sohbeti'nin manşetini mükemmel bir biçimde kurguluyor.

"Özal: Ülkeyi ordu, mafya, iş çevreleri, dış güçler yönetiyor."

Bu nedir?

Bu, Türkiye'deki kapitalist sistemin egemen sosyo-politik gücünün kestirmeden tanımıdır.

İşte böyle, bu güce kimisi "zirve", kimisi "pramidin zirvesi", kimisi "dar çevre" ve nihayet bir başkası da "oligarşi" diyor...

Kısaca, bu güç, hem egemen sosyal sınıf olan sermayeden, hem de onun üst yapı kurumlarından, yani partilerden, devlet aygıtından farklı bir şeydir... İkisinin arasındaki yapıştırıcı, yönlendirici, dikte edici, kararlaştırıcı güçtür. Sınıf sosyal, parti politik ise, bu sosyo-politik güçtür.

Sınıf mücadelesinde darbenin sivri gücünü, nereye yöneltmek gerektiği anlaşılmıyor mu?

Barışa dokunma!

Türkiye'nin üzerine yedi yüz küsur bin kilometrekarelik bir bayrak serildi. Şimdi seyrettiğimiz memlekette gözlerimiz bu bayraktan başka hiçbir şey göremez oldu. Yetkilerini kendi elleriyle MGK'na teslim eden Yılmaz kabinesi, Yüce Divan'dan kurtulmak için çırpınan Çiller ve ortakları, bir yolunu bulup hayatının son deminde iktidar koltuğuna oturmak için "çekinser" bir siyaset izleyen Ecevit ve diğerleri, kurtuluşu herhangi bir koalisyona kapağı atmakta gören Baykal ve hizip arkadaşları, nihayet, elbet bir gün bir salonda asıldığı yerden sökülüp atılan yeşil cihad sancağının etrafında milyonların şahlandığı düşüyle gözleri süzülen Erbakan ve ortakları, "Bayrak bayramı" olsun dedikleri 23 Haziran gününden beri bütün utanç verici hallerini, yolsuzluklarını, iktidar hırslarını, kavgalarını böyle bir bayrakla örtmenin sevinci içindeler.

Başkaları da... Söylemez çetesi denilen ve gerçekte devletin hücrelerine sızmış bir ahtapotun birkaç kolunu kesip atarak paçalarını kurtaran üniformalılar bu bayrak krizinin ön safında yer almış, kafa kırıyor, surat dağıtıyor, tutukluyor, bir kuytu köşede kurşunluyor ve sonra memleketi baştan başa kaplayan bayrağın altına kıvrılıp saklanıyor.

Bu bayrağın altında, İsrail'le gizli anlaşmalar, Türk kapitalistleri adına nüfuz ve pazar elde etmek için savaş hazırlıkları ve bu hazırlıkları yapanların çıkarları barıştan yana olan milyonlarca çalışan insanı militarist-şövenist histeriyle baştan çıkarma, onları bir savaş hükümetinin kör destekçileri haline getirme planları var...

Enflasyonla yıkıma uğrayan insanlar, işsizler, varoşların yoksulları, artık marjinal kitlelere dönüşen kimsesiz, tiner ve uyuşturucu kurbanı çocuklar ve gençler, her şeye rağmen tezgahları işleyen sermayenin alkışları arasında üzerlerine örtülen bayrağı "daha ve daha yukarı" yükseltmenin aldatıcı gururu içindeler.

Tarihin hiçbir döneminde Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi simgesi olan bayrak böylesine kötüye kullanılmamıştı...

Böyle bir ortamda, sosyalist hareketin serinkanlı bir siyasal tutuma olan ihtiyacı yaşamsal önemdedir. Bizi kaygılandıracak gelişmeler, bir partinin kongresinde onbeş-onaltı genç adamın Türk bayrağını asıldığı yerden indirmesi değildir elbette. Çünkü söz konusu kimselerin, Türk bayrağını asıldığı yerden indirmek şöyle dursun, Türk Silahlı Kuvvetleri'yle onbeş yıldır savaştığını, vurduğunu, vurulduğunu, ellerinde alay, tümen sancağı olan birliklerle savaşa giriştiğini biliyoruz. Bayrak indirme eylemi, tümen sancağına ateş açmaktan çok mu önemlidir?

Ama şunu da biliyoruz. HADEP, Kürt hareketi içinde, yasal örgütlenmeyi esas almış ve amacını, Türkiye Cumhuriyeti çatısı altında Kürt sorununu barışçıl, adil ve eşit haklılık temelinde çözmeyi amaçlamış bir partidir. Bu parti benimsediği bu yöntem ve amacı adeta gözlere sokarcasına kongre yaptığı Atatürk Spor Salonu'na hiçbir sosyalist partinin ve hatta hiçbir düzen partisinin bile gerek görmediği mübalağalı boyutlarda Türk bayrağı asan bir partidir. HADEP bu kongresinde bir "Türkiye Partisi" olma teziyle ortaya çıkmış, elbette saflarında şu ya da bu Kürt siyasal eğilimlerine sempati duyan üyelere sahip bir parti olduğu halde, tabanını Türk sosyalistleri, sendikal hareketi ve öteki kitle örgütleriyle birlikte yasal, barışçıl bir mücadeleye yöneltmeyi hedeflemiş bir partidir.

Bayrağı indirenlerle, o bayrağı asanlar arasındaki bu nesnel fark, bunların birbirlerine düşman olduğunu göstermese de, barışçıl çözümden yana olan her insanın önemseyeceği bir fark değil midir? O halde soralım: Devlete egemen güçler, PKK'nin, tıpkı HADEP gibi silahsızlanıp, sorunu Türklerle birlikte yaşama temelinde barışçıl yollardan, parlamentoya katılarak çözmeyi hedeflemesini istiyor mu, istemiyor mu?

HADEP Kongresi'nde olan biten her şey, bize bu sorunun yanıtını yeterince veriyor: Devlet, Kürt hareketinde barışçıl, yasal alternatifi istemiyor... Bu alternatifi bayrak indirilmesi bahanesiyle boğmayı amaçlıyor.

İşte bizi kaygılandırması gereken, bir grup insanın Türk bayrağını indirmesi değil, bayrak asan bir partinin siyasal alandan adeta bir darbe dönemine özgü yöntemlerle tasfiye edilmek istenmesi ve Kürt sorununun çözümünde Türklerin de Kürtlerin de bir tek seçeneğe mahkum olmasıdır. Bu savaş çizgisidir. Kandır, yıkımdır... Sonu bölgesel bir savaşa açılan ve Türklerle Kürtleri ebediyen kan düşmanı haline getirecek olan yoldur.

Kaygılanmamız ve şiddetle karşı koymamız gereken yalnız bu değildir: Biz devlete egemen güçlerin Kürt sorununda izledikleri bu çizginin, Türkiye'yi emperyalist devletlerin istediği türden bir çözüme evet demek zorunda bırakacağından da kaygı duymalı ve işte bu olasılığa karşı mücadele etmeliyiz. Çünkü devlete egemen güçlerin Kürtleri bir tek seçeneğe zorlaması ve onlarla Türkiye sosyalist hareketi arasındaki bütün köprüleri dinamitlemesi, Kürt sorununu "bizim" birlikte çözmemizi olanaksız kılmakla kalmayacak, aynı zamanda Kürt hareketini bölgedeki emperyalist çözüm yollarına nesnel olarak angaje edecektir.

Daha da güncel olan ve bizi kaygılanmaya itmesi gereken bir başka olgu daha var. PKK Kuzey Irak'ta kuvvetlerini giderek geri çevrilmez biçimde konumlandırıyor. Bu durum, artık de facto bir devlet haline gelen Kuzey Irak Kürdistanı'nda PKK'yi Barzani ve Talabani güçleriyle iç içe geçiriyor ve PKK gelecekte resmen kurulacak olan Irak-Kürdistan federe devletinin doğrudan ya da dolaylı organik bir parçası olmaya doğru evriliyor. O halde Kürt sorununun barışçıl çözümündeki her gecikme, bu sorunu askeri yoldan çözme çizgisinin, bir başka devletle, yani geleceğin Irak-Kürdistan Federe Devleti ile savaş çizgisine dönüşmesini kaçınılmaz kılıyor.

HADEP yöneticilerinin iradelerine rağmen ve HERNK'den, ilgili tüm örgütlere kadar, "komplo" ve "provokasyon" olarak nitelendirdikleri şu "bayrak indirme" olayının bizi kaygılandırması gereken iç politik yanına da değinmek gerekir. Bu olay, Türkiye'de bir ara rejim isteyen güçlerin elinde bir "milli felakete" boşuna dönüştürülmemiştir. SÖZ dergisi devlete egemen güçlerin rejim krizini, krizi her fırsatta körükleyerek çözme yöntemleri hakkında çok konuştu. Peş peşine yaratılan gerilimlerle hem birbirleriyle bağdaşmayan partiler yorgun düşürülüyor, hem kamuoyu, az sonra başına bela kesilecek türden bir ara rejim hükümetine gönüllü olarak hazır hale getirilmeye çalışılıyor.

Eğer birilerinin böyle bir amacı olmasaydı, HADEP Kongresi'nde bayrağı indirenleri bir yana bırakıp, bayrak asanların, indirilen bayrağı kürsüye yayanların ve bir de kongre kararı ile bu eylemi kınayanların peşine düşerler miydi?

Genelkurmay Başkanı'nın Azerbaycan dönüşü ayağının tozuyla, "Bu olay, hafife alınamaz" demesi boşuna değildir. Çünkü bu olayı her şeyden önce biz hafife alıyoruz... Sabancı "kapansın" diyerek hafife alıyor... Yeni Yüzyıl, Sabah grubu hafife alıyor... Bütün bunlar, bir kongrede on-onbeş kişinin giriştiği eylemin istenirse hafife alınabileceğini, istenirse bir "milli felakete" dönüştürüleceğini çok güzel açıklıyor. Böylece biz, TRT aracılığı ile halkın halklad; bayrağını, ulusal renklerini seven insanların, seçimlerde çoğunlukla HADEP'i destekleyen Güneydoğu'daki ve kent varoşlarındaki halkı karşı karşıya getirilmek istendiğini, bir iç savaş siyaseti izlendiğini kolayca anlıyoruz.

Ama biz bu oyuna gelmeyeceğiz. Kürt hareketi içinde yasal, barışçıl çözümden yana olan alternatifi her ne pahasına olursa olsun destekleyeceğiz.

Türkiye'de yaşayan insanların çıkarı buradadır..

SÖZ

HADEP'e bayraklı kurban töreni

Vehbi ERSAN

2. Olağan Büyük Kongre HADEP'liler için bir dönüm noktası olacaktı. Artık HADEP'in meşrulaştığını, devletin belirli kesimlerinde onun meşru bir güç haline geldiğinin ifade edilmeye başlandığını, demokrasi güçleriyle de geçmişte olmayan ölçüde yakınlaşıldığını düşünüyorlardı. Bu kongrede, HADEP'in "barış ve demokrasi için Türkiye'deki demokrasi güçleriyle birlikte mücadele eden" yasal ve meşru bir güç olduğu, hem devlete, hem de demokrasi güçlerine anlatılmaya çalışılacaktı.

HADEP bugüne kadar görülmemiş ölçüde esnek bir politikanın savunuculuğuna soyunmuş, bunu ısrarla sürdürme yoluna girmişti. Bu çaba, kongrede, kuşkusuz Kürt hareketindeki belirli bir eğilimi yansıtan sorumsuzluğun gösterisi ve ardından fırsat kollayan rejim tarafından tuzla buz edildi. Aylarca büyük özveri ve titizlikle toplumda örülmeye çalışılan Kürt sorununda barışçıl çözüm çabaları, bir bayrak harekatıyla, yok edildi. 1 Mayıs'ta toplumsal muhalefete karşı başlatılan saldırı süreci de yeni aşamasına girdi.

Yasal umutlar yok edildi

Kürtler yasal mücadeleyi HEP'ten bu yana tutuklamalar, davalar, kapatmalar ve faili meçhul cinayetler pahasına HADEP 2. Kongresi'ne kadar getirdiler. 24 Aralık seçimleri, öncekilerle kıyaslandığında HADEP'in nispeten, devletten kaynaklı baskı ve engelle karşılaşmadan katıldığı bir seçim oldu. Emek, Barış, Özgürlük Bloku'yla birlikte alınan yüzde 4.5 'luk oy, HADEP'in, Kürt illerinde temsiliyeti tartışmasız bir parti olduğunu gösterdi; baraj nedeniyle Meclis'te yer almamış olması bizzat egemen çevrelerce eleştiri konusu yapıldı. Seçim sırasındaki nispi demokratik ortam, PKK'nin ateşkesiyle birlikte, özellikle HADEP'lilerde Kürt sorununu yasal zeminde çözme yönünde rejimin yumuşamasının bir işareti olarak kabul edildi; barışçıl çözüm için umutları artırdı. Gerçi Türkiye'ydi burası ve bugünden yarına ne olacağını kestirebilmek mümkün değildi; bu ihtiyatı elden bırakmak mümkün değildi.

Devlet, sağı solu belli olmayan, durup durup ansızın sinirlenen, öfkeden her şeyi kırıp döken bir adam gibiydi. DEP'liler Kürtçe konuştular ve yakalarına sarı-kırmızı-yeşil renkleri taktılar diye, herkesin şaşkın bakışları altında yaka paça Meclis'ten alınıp ağır hapis cezalarına çarptırılmamışlar mıydı?

Yine aynı şey oldu.

Beklentilerin aksi sonuç

HADEP'liler "kongreyi kendilerini daha iyi ifade edecekleri bir zemin" olarak değerlendireceklerini söylüyorlardı. HADEP, yasal ve meşru zeminde mücadele eden, Kürt sorununda kan dökülmesini istemeyen, barışçıl çözüm isteyen bir partiydi. Devlet hiçbir zaman HADEP'i böyle görmek istememiş, başka bir yere koymaya çalışmıştı. Bu kongrede açıkça bu mesaj verilecekti. Öte yandan, Türkiye'deki sol, sosyalist ve demokrasi güçleri, onları çok fazla Kürt partisi olarak eleştiriyorlardı. Oysa HADEP aynı zamanda bir Türkiye partisiydi; Türkiye'deki emek, barış, özgürlük yanlısı güçlerle birlikte ortak bir mücadeleyi arzuluyordu. Kongre, Türkiye'deki demokrasi güçlerine de işte bu mesajı açıkça verecekti. Kısacası HADEP, savaş değil, barış istiyor, Türkiye'nin sorunlarını demokrasi güçleriyle birlikte yasal ve meşru zeminde çözmeyi hedefliyordu. Kongrede yeniden genel başkanlığa seçilen Murat Bozlak'ın konuşması, sonuç bildirgesi ve kongre boyunca yapılan konuşmalar bu içerikteydi. Başbakan Mesut Yılmaz'ın kongreye gönderdiği kutlama mesajı, kürsüden okunmuştu. Bu, HADEP'in devletten gelen mesajlara karşı hassasiyetini ifade ediyordu. Kongrede, dev bir Türk bayrağı asılmış olmasının anlamı dahi buydu.

Kongre, sol güçleri birbirine yakınlaştırmak ve işbirliği arzusunu pekiştirmek için de sıcak bir atmosferin doğmasına hizmet etmişti. öDP Genel Başkanı Ufuk Uras, Emek Partisi Genel Başkanı Levent Tüzel, SİP Genel Başkanı Aydemir Güler oradaydı.

HADEP bu kongreyle, aylardır sürdürdüğü çabasını bir dönüm noktasına ulaştıracak, Kürt sorununun çözümü doğrultusunda yasal zeminde herkesçe daha anlaşılır ve makul bir yol açacaktı. HADEP yöneticileriyle kongre öncesi yapılan görüşmelerde bu umut açıkça ifade ediliyordu.

Ama başka bir gerçek, HADEP'in yürümeye çalıştığı 'gerçek'ten daha ağırlıklı olan bir gerçek, HADEP'in kongreden beklediklerini ve umutlarını yerle bir etti. Yürünen yolun her iki tarafında, birbiriyle kıyasıya savaşan ve reddeden, kuşkusuz biri haklı, biri haksız iki güç vardı; ve bunlar kendi savaş mantıklarına uygun hareket ediyorlardı. Bir üçüncü yol yoktu onlara göre... Kıyasıya savaş, HADEP'i, beklentilerini, kongresini, yasal zeminde barışçıl çözüm çabalarını; hepsini birden tuzla - buz etti. Ve HADEP'in kongrede bu güçler karşısında ne kadar hazırlıksız ve zayıf kaldığını gösterdi.

'Bayrak Harekatı'

Türkiye'de devletin, rejimin, ünlü Alman filozofu Hegel'in burjuva devlette aradığı 'akıl'ı çoktan yitirmiş olduğu, yıllardan beri bizzat sahipleri, dostları, müttefikleri tarafından söylenip duruyor. Ulusal ve uluslararası sermaye, Amerikalı ve Avrupalı dostlar, Kürt sorununda ve demokrasi sorununda akıl verip, aklın gereklerine davet ediyor. Ama nafile!

HADEP'lilerin beklentilerinin aksine devletin, kongre boyunca bir falso verilmesi için pusuda beklediği anlaşıldı. Bayrağın indirilmesi, devletin HADEP'in ipini çekmesi için inanılmaz bir imkan yarattı. Hemen akşam saatlerinde İçişleri Bakanı Ülkü Güney başkanlığında yapılan güvenlik toplantısında kongre konuşuldu ve HADEP'e karşı adına "Bayrak harekatı" denilen harekatın başlatılması kararlaştırıldı. Pazartesi sabah 04.30'da, Atatürk Spor Salonu'nun dışına çıkan, başta HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak olmak üzere, 32 parti yöneticisi gözaltına alındı. Aynı saatlerde Ankara'daki genel merkez ile yedi ilçe binasına polis baskınları düzenlendi; onlarca HADEP'li gözaltına alındı.

Yasadışı aygıt da aynı saatlerde harekete geçerek güpegündüz iki silahlı eylem gerçekleştirdi: Kayseri-Maraş Karayolu'nda kongreden dönen 3 HADEP'li yönetici, saat 05.00 sıralarında silahlı 10 kişi tarafından öldürüldü. Aynı gün 15.00 sıralarında da İzmir il binasına el bombası atıldı; saldırıya uğrayan HADEP'liler Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldü.

Suya yazılmış hukuk ilkeleri

Türkiye'de hukukun suya yazılmış olduğu bir kez daha gözler önüne serildi. Yasal bir parti, kongreye gelmiş izleyiciler tarafından yapılan bir eylem nedeniyle, hiçbir hukuksal norma uymayan ölçülerle, bir anda polis baskınları ve gözaltılarla karşılaştı; kapatılma sürecine sokuldu.

Ankara DGM Savcısı "Türk bayrağı indiriliyor. Suç işlendiği açık. Bunlar milletvekili değil. Dokunulmazlıkları da yok. Ne gerekiyorsa yapılacaktır" diyerek, soruşturmanın geniş çaplı sürdürüldüğünü açıklarken, Yargıtay Başsavcısı kapatma davası açmak için hazırlıklara girişti. Ankara DGM Başsavcısı Nuh Mete Yüksel ise 26 Haziran tarihli gazetelerde şunları söylüyordu: "Genel Başkan Murat Bozlak için tutuklama isteyeceğim. HADEP hakkındaki soruşturma yeni başlatılmadı. Biz çok önceden soruşturmayı başlattık. Bize göre HADEP, PKK'nın siyasi uzantısı... Her şeyi serbest bırakamayız ki, hak ettikleri cezayı alırlarsa bir daha bu işlerle uğraşmazlar."

Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden'e gelince o çoktan HADEP'e ilişkin kararını vermiş olduğunu duyurdu: "Bir parti, devleti yıkmak, ulusu bölmek, vatanı parçalamak isterse ben alkış tutmam. Özgürlükten yanayım, ama hiçbir özgürlük benim vatanım kadar kutsal değildir."

HADEP soruşturmasını yürüten hukukçular olup bitenlere böyle bakıyorlardı. Rejimin hukuku ve hukukçuları buydu. Kim onlara, hangi hukuk ilkelerini nasıl anlatabilirdi ki?

HADEP'e yapılanlar, sosyalistlere, demokrasi güçlerine Türkiye'deki yasal zeminin, nasıl bir çırpıda ayaklar altından çekilip alındığını çarpıcı bir şekilde ortaya koydu.

Karadayı'nın değerlendirmesi

Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı, gazetecilerin sorusu üzerine, çok dikkatlice hazırlanmış yazılı bir metne bakarak bayrağın indirilmesinin "üzüntü ve kaygı verici olduğu"nu öncelikle belirtti. Ardından HADEP'i isim vermeden "dağdaki eşkiyanın uzantısı" olarak nitelendirdi. Olup bitenlerin "düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğü" ile "izah" edilemeyeceğini söyledi. Ve bunun "bazı çevreler için uyarıcı olmasını temenni" etti. Ayrıca "bağımsız yargının da gerekeni yapacağına inandığı"nı vurguladı.

Genelkurmay Başkanı'ndan önce tüm partiler de benzer açıklamalar yaptı ve HADEP'in ipinin çekilmesini istediler. CHP lideri Deniz Baykal'ın sözleri Türkiye "sosyal demokrasisi"nin bitme noktasında dahi rejimin koltuk değneği olma çizgisinden vazgeçmeyeceğini anlatıyordu: "Kongrede bir sınav verilmiştir ve bu sınavdan HADEP yöneticileri başarısız çıkmıştır."

'Tabii bombalanacaksınız'

HADEP'e yönelik "Bayrak harekatı", yasallığın ve hukukun bütün temel ilkelerinin bir çırpıda hiçe sayılıp parti yöneticilerinin gözaltına alınması, partinin de kapatılma sürecine sokulmasıyla sınırlı kalmadı. HADEP'liler, doğrudan hedef gösterilerek, öldürülmeyi, bombalanmayı hak eden kişiler olarak ilan edildi. Devletin resmi kanalları TRT-1, TRT-2 aralıksız yaptıkları yayınlarda bunu işlediler. TRT-2'de yapılan yayın, devlet nezdinde işlerin nasıl çığırından çıktığının ibret verici örneğini teşkil etti. TRT-2'nin spikeri, Murat Bozlak'ın "partimiz bombalanıyor, üyelerimiz öldürülüyor, işkence görüyoruz" ifadelerine karşılık şu sözleri sarfetti: "Tabii ki bombalanacaksınız, öldürüleceksiniz..."

Kanal D ve Star'ın 24 Haziran Pazartesi günü yayınlanan gece bültenlerinde Ahmet Türk, Sırrı Sakık ve Korkut Özal'la yapılan söyleşilerde, spikerlerin genel yayın yönetmenlerinden talimatla aldıkları belli olan sorular, takındıkları tutum TRT yayınlarının başka bir örneğiydi.

Bu yayınlarda sunucular, önceden hazırlanmış kurguyla HADEP'lileri veya Kürt sorununda çözüm isteyenleri, kamuoyu nezdinde mahkum etmek, onları "gaflet içindeki hainler" olarak göstermek amacını güttüler. Bayrak indirenleri kınadıklarını bunu sonuç bildirgesinde de anlattıklarını ifade eden Ahmet Türk'e, sunucu "Bakın ben lanetliyorum, siz lanetliyebiliyor musunuz, lanetlemek ile kınamak arasında dağlar kadar fark var" dedi. Kanal D'nin olup- biten politik olayları kavramaktan uzak olduğu açıkça belli magazin haber sunucusu Defne Samyeli ise Sırrı Sakık'ın "Partililerimiz öldürüldü, biz bundan zarar gördük, kınadık" biçimindeki olayı anlatma çabasını dinlemeyerek, "Bu konuyu sormuyorum, siz bayrağı kendi bayrağınız olarak görüyor musunuz, görmüyor musunuz" sorusunu yineleyip durdu. Polis sorgusunu andıran programa ANAP'lı Korkut Özal'ın getiriliş sebebi ise bir süre önce gazetelerde çıkan "PKK, Meclis'e girmeli" başlığıyla yayınlanan

görüşleriydi. Ona da bu arada gereken ders verilmek istendi.

Televizyon yayınları, izleyenlerin HADEP'lilerin veya onları destekleyenlerin "bayrak", "vatan" düşmanları, öldürülmeleri gereken hainler oldukları sonucu çıkarmalarına yönelikti. Sokak söyleşilerinde insanların ağzından dile getirildi: "Bunların asılması lazım, bunların bu ülkede yeri yok.." dedirtildi.

Şimdi de Kürt-Türk savaşı mı?

Hemen aynı süre içinde Adalet Bakanı Mehmet Ağar ve televizyon kanalları bayrak kampanyası başlattılar. Tüm resmi kurumlar tarafından destek gören kampanya, toplumun değişik kesimlerini hızla kapsadı. Çağrılar sonucunda birçok ilde ev ve işyerlerine bayraklar asıldı. Gerici güçlerin, faşistlerin veya resmi güçlerin öncülüğünde PKK'yi lanetleyen, bayraklı gösteriler yapıldı. Erzurum'daki gösteride HADEP il binasına siyah çelenk bırakıldı. Şırnak'ın Cizre ilçesinde Emniyet Müdürlüğü'ne ait panzerler ilçe merkezini dolaşarak ev ve işyerlerine bayrak asılmasını istedi. Tunceli'de de polisler tek tek dükkanları gezerek bayrak asılması telkininde bulundular.

Kürtlere karşı gözdağına dönüşen "bayrak kampanyası" eğer yine devlet eliyle durdurulmadığı, aynı tempoda sürdürüldüğü takdirde, yıllardır önü alınmaya çalışılan Türk-Kürt çatışmasını başlatacak dinamit fitili olma tehlikesi taşıyor. Türklerin ve Kürtlerin birbirini boğazladığı bir ikinci Yugoslavya'nın doğması işten bile değil.

HADEP'le birlikte tüm sol

1 Mayıs'ın ardından, kazanılmış gösteri ve yürüyüş haklarını ortadan kaldırmaya çalışan rejim, "bayrak harekatı"yla ülke genelinde yarattığı şovenist dalgayla, toplumsal muhalefete karşı saldırıda güçlü bir zemin yarattı. Kışkırtılan gerici, faşist güçler, basın açıklaması yaptırmayan, zor kullanarak dağıtan polise kitle desteği vermeye başladılar. HADEP'e yönelik operasyonun başladığı gün, Emek Partisi'nin kapatılmasını protesto için Ankara'daki genel merkez önünde toplanan göstericileri polis, çevrede "Kahrolsun PKK", "Bayrak inmez ezan susmaz" sloganları atan saldırgan grubun eşliğinde acımasızca copladı; yüzleri gözleri kan içinde yarı baygın hale getirilen insanlar gözaltına alındı. Benzer bir olay, Bursa'da, HADEP'e ve EP'ye yönelik baskıları protesto etmek isteyen EP, ÖDP ve HADEP'lilerin gösterilerinde tekrarlandı. Bu kez daha cüretli olarak. Çevrede toplananlar, polis tarafından götürülen göstericilere tekmeler, yumruklar savurdular. Evrensel gazetesi Ankara'daki olayı şöyle değerlendirdi: "Polisin, EP'ye saldırıdan sonra, Meşrutiyet Caddesi üzerinde örgütlemeye çalıştığı faşist topluluğu 'Kahrolsun PKK' sloganlarıyla saldırıya katılmaya çağırdığı görülmüştür. Bütün emek güçlerini aynı safta, aynı yok edici vahşetin hedefinde toplamaya çalışan ve bütün medya tarafından desteklenen bu saldırıyı, yine ancak bütün emek güçleri birlikte göğüsleyebilecektir. Devlet terörüne karşı, halkın kendisini savunabileceği çıplak ellerinden ve bu elleriyle yarattığı partisinden başka silahı yoktur."

Zorla bayrak saygısı

İki örnek, "bayrak" kampanyasının akla, özgürlüğe karşı nasıl bir baskı ve teslim alma aracına dönüştürüldüğünü gösterdi. Kongreden dönen 130 HADEP'li Diyarbakır'da Pirinçlik

Türkiye genelindeki bayraklı gösteriler sırasında Erzurum, Kütahya ve İzmir'de HADEP, ÖDP ve İHD binaları taşlı sopalı saldırılara uğradı

Jandarma Komutanlığı tarafından 5 saat süreyle gözaltına alındı. Burada tek ayak üzerinde tutulan HADEP'lilere zorla İstiklal Marşı okutuldu; tüm HADEP bayrakları yakıldı.

12 Eylül cuntası döneminde cezaevlerinde yaşanan askeri yaptırımları andıran bu tutumun, fevri bir davranış olmadığı, bir devlet politikası olduğu ise Sırrı Sakık'ın gözaltına alınmasıyla anlaşıldı. Kongre sırasında bayrağın indirilmesine tepki duyarak dışarı çıkan, tekrar içeri girmesi için partililerce zorla ikna edilen, partinin en ılımlı isimlerinden Sakık, bir özel televizyon kanalında yayınlanan sözleri nedeniyle gözaltına alındı. Sakık "Kendi kültürümüze saygı beklerken, birisinin de kültürüne, diline, bayrağına saygısızlık yapılamaz" demişti. Burada "bölücülük" bulan DGM Savcısı'nın emriyle Sakık polislerce gözaltına alındı. Rejime göre Sakık'ın sözlerinde, "bu bayrak benim değil" iması vardı; ve Sakık "Bu bayrak benim" demeyerek suç işlemişti.

Aklın ve sözün bitişi

HADEP Kongresi'nin ardından yaşanan olaylar, devletin her türlü akli ve hukuki tartışmayı bir yana bırakarak, bayrak simgesi etrafında, özellikle Kürt hareketini ve onu destekleyen toplumsal muhalefeti sindirmek isteğini koymuş bulunuyor.

Olup bitenler, "Milli mutabakat"lı güçlü hükümet peşinde koşan oligarşinin ideolojik-politik tercihi hakkında fikir veriyor: Faşizm. Yöneten sınıflar içinde reformist çözümler önerilmesine karşın, bu konuda küçük adımlar dahi atamayan rejimin, savaş psikolojisini tüm topluma yayması kaçınılmaz.

Türkiye metropollerinde, taşrasında solun zayıflıkları nedeniyle "barış", "demokratik çözüm" değil, şovenizm güçlendi. Türkiye halkı, yakınında süren savaşla ilgili yalnızca resmi ideolojinin tek yanlı şoven propagandasıyla beslendi. MHP toplumda gitgide daha fazla destek bulmakla kalmadı, "Ne Kürdü, Türkiye'de Kürt yok, ülke bölünüp parçalanmak isteniyor, bırakın bu işi kökünden halledelim" diyen bir eğilim olarak devletin tüm kademelerinde ideolojik hegemonyasını kurdu. Demokratik seçeneği güçlü bir şekilde ortaya çıkaramayan Türkiye halkı, ceza olarak, MHP'nin fikri iktidarıyla karşı karşıya kalmış görünüyor.

Son olaylarla, 1970'li yılların Maraş, Sıvas gibi kitle kıyımlarının Kürtlere karşı yeniden hortlatılması isteğini ve zeminini oluşturan rejim, hiçbir akli, hukuki ve yasal öneriyi tanımayacağını da ifade etmiş oluyor: Ya benim gibi düşüneceksin ya da sonuçlarına katlanacaksın.

"Bayrak harekatı"yla il il, ilçe ilçe, mahalle mahalle uygulanmasının yolu açılan bu politika, aynı tempoyla sürdürüldüğü taktirde, Ertuğrul Kürkçü'nün Demokrasi gazetesinde yayınlanan makalesindeki ifadesiyle "faşist hareketin tarihin en büyük kurban törenine hazırlanmak için bayraktan bir maske yapmaya giriştiği" sürece girilmiş olunacak.

Belki de başlamış olan bu "kurban töreni" tüm toplumsal muhalefet güçlerini, zorlu ve ağır görevlerle yüklü çok kritik bir sürece sokmuş bulunuyor.

Ertesi gün

Yavuz Alogan

Açık toplum taklidi yapan kapalı toplumlarda siyasal gelişmeleri önceden kestirebilmek zordur. Bu zorluk, insanları ister istemez senaryo yazmaya yöneltmektedir. "Senaryo", aynı zamanda, Soğuk Savaş döneminden kalma, ABD çıkışlı askeri bir terimdir. Askeri hareketlerin statik olduğu bir dünyada, askeri birlikleri yerinden oynatmadan muhtelif savaş senaryoları yazmak, bu senaryolara göre kuvvet değişiklikleri yapmak askeri faaliyetin önemli bir parçasını oluşturuyordu. Bu yöntem daha sonra siyasal alana da uygulandı ve siyasal kriz dönemlerinde çeşitli güçlerin muhtemel hareket tarzını kestirebilmek için çeşitli "senaryolar" yazıldı. Siyasal konjonktür analizinin pek mümkün olmadığı şirin yurdumuzda, Cumhurbaşkanı'ndan sıradan vatandaşa kadar herkesin "galiba bir şeyler olacak" demeye başladığı bir dönemde, insanların harıl harıl "senaryo" yazmalarında şaşılacak bir şey yoktur. Aslında ülkemizde bu türden senaryo yazımlarının yıllara göre dağılımını temel alan bir araştırma, yakında neler olabileceğine dair önemli ipuçları sağlayabilir.

Gelelim senaryomuza.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, kendi kurumlarının, aygıtlarının ve dayandığı toplumsal sınıfların bir bileşkesi olarak devlet, kriz anlarında son derece rasyonel hareket eder. Yani devletin davranışında duygusallık ve ideolojik kaygılar değil, gayet somut çıkarlar rol oynar. Söz gelimi, iktisadi bölüşüm mekanizmaları bozulmuşsa devlet, dayandığı toplumsal sınıfların büyük bir felakete uğramaması için, bu sınıfların çıkarlarına kısmen ters düşecek şekilde mevcut iktisat politikalarına müdahale eder. Petrol rezervlerinin güvence altına alınması için Ortadoğu'da bir harita değişikliği yapılacaksa devlet, pazarlık gücünü yüksek tutmaya çalışır ve bunun için bölgesel barış siyaseti geleneğini terkederek, "kriz odaklarında aktif rol" oynamaya karar verir. Söz gelimi Irak petrollerine sahip olmak isteyen Batılı güçler, Türkiye'nin Güneydoğu bölgesini de kapsayan bir 'Kürdistan' kurulmasını kaçınılmaz hale getirirlerse, petrolden alınacak pay, hidrostratejik avantajlar ve askeri güvenceler karşılığında federal bir Kürt devletinin kurulması onaylanabilir ve o zamana kadar bir biçimde tasfiye etmeyi başaramamışsa, PKK ile bir değil birkaç masaya oturulabilir. Türkiye–İsrail eksenine karşı Suriye ve İran'ın yanına düşen RP, büyük bir seçim zaferi kazanırsa, "Batılı değerler" uğruna Cezayir'deki gibi duruma müdahale edilebilir, ancak bunu yaparken RP'ye oy veren kitleler karşıya alınmamaya özen gösterilir. Söz gelimi, RP kurmayları ve tarikat şefleri tutuklalanırken Kocatepe Camii'nde cuma namazı kılınabilir ve sonra cami kapısında "laik devlet" anlayışına yepyeni bir yorum getirilebilir.

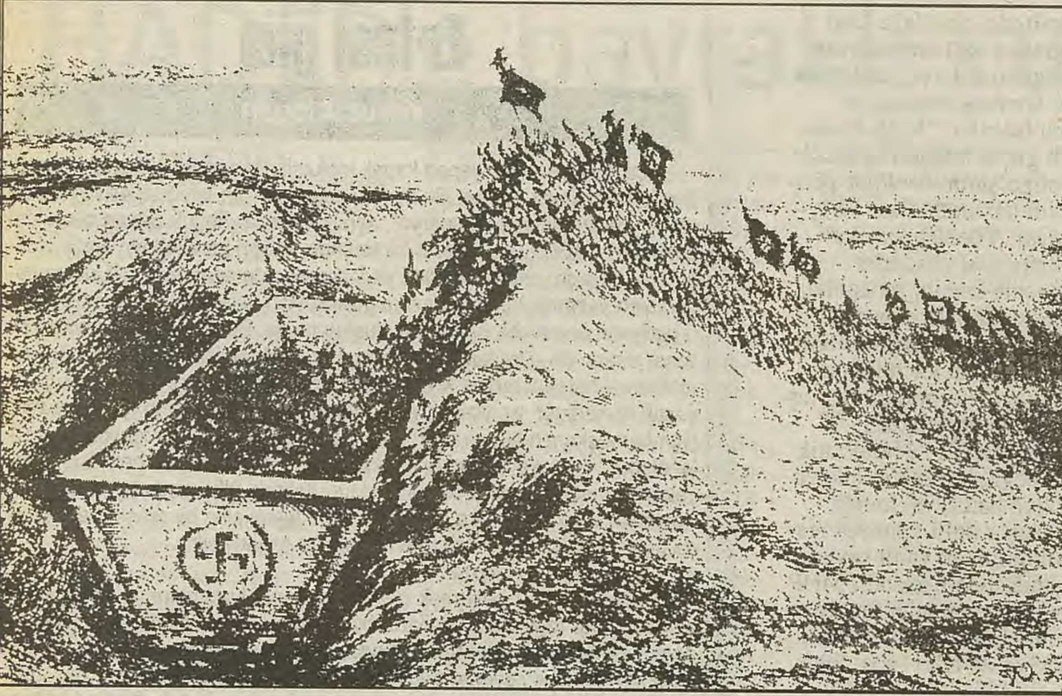
> İşler yolunda giderken demokrasicilik ve parlamentercilik oyunuyla işleri götürmek mümkündür. Ancak işler karışınca bir "önder" gerekir..

Evet, bütün bunlar olabilir. Yapılanlar, demagojiyle, sıkıyönetimle, siyasal ajitasyonla örtülebilir. 1980'den bu yana Türkiye'de militarist kesimler iktidarda ağırlıklı ve belirleyici biçimde yer almaktadırlar. Bu kesimler İç Hizmet Yasası'ndan da aldıkları güçle Cumhuriyet'i korumak ve kollamak adına herşeyi yaparlar. İktisadi hayatta sermayeyle bütünleşirken görüş mesafesi Pentagon'a kadar uzanır; bir yanı Jitem'in, kontrgerillanın ve Söylemez kardeşler gladyosunun karanlıklarında kaybolurken; öteki yanı TÜSİAD'a brifing verir; şirketlerin yönetim kurullarında, siyasal partilerin merkezlerinde, parlamentonun içinde boy gösterirler.

Toplumsal ve siyasal çıkar çatışmaları uzlaşmaz bir noktaya geldiğinde bu kesimler yönetime el koyar. Dikkat edilirse bu el koyma, yeni iktisat politikalarının başlangıç dönemleriyle ve dış politikada yeni konseptlerin oluştuğu dönemlerle çakışmaktadır. Bu dönemlerde çalışanları ezmek, suçlu imal edip engizisyon mahkemeleri kurmak, yeni iktisat politikaları için gerekli yapısal değişiklikleri yapmak, baskı yoluyla yeni bir mutabakat sağlamak gerekir. Türkiye'de bu türden bir mutabakatı sağlayacak sivil demokratik mekanizmalar ve kurumlar gelişmemiştir. Özetle, işler yolunda giderken demokrasicilik ve parlamentercilik oyunuyla işleri götürmek mümkündür. Ancak işler karışınca Atatürk gibi bir "önder" gerekir.

Senaryomuzun şimdiki bölümüne baktığımızda, "İsmet Ağbi formülü"nün memleketi kurtarmak için gündeme gelmek üzere olduğunu hissediyoruz. Senaryomuza göre, ordu Erbakan'ın başbakan olmasına izin vermemektedir. Bu durumda Baba, "gün ola harman ola" diyerek İsmet Sezgin başkanlığında, RP'yi de kapsayan bir "milli mutabakat hükümeti" kurdurur. Bu hükümet çeşitli yasal değişikliklerle RP'yi gagalayarak küçültmeye, IMF vb. ile çeşitli görüşmeler yaparak memleketi selamete çıkarmaya çalışır. RP'nin aklı varsa, bu tezgahın dışında kalıp toplumsal bir muhalefet örgütlemeye çalışır. Bu senaryonun alternatifi kuşkusuz bir başka senaryodur. Militarist kesimler, Ecevit önderliğinde RP'yi dışlayan daha milliyetçi bir "Kuva–yı Milliye hükümeti" kurdurur. Bu hükümet "İsmet Ağbi" hükümetine kıyasla daha sert ve kararlı adımlar atabilir. Mümtaz Soysal Dışişleri Bakanı olur. Bu da olmazsa darbe yapmaya kalkışılır. Büyük yol kazaları (birbirini izleyen darbeler, iç ya da dış savaş) olmazsa sürecin sonunda güçlendirilmiş bir başkanlık sistemi altında yarı–korporatist ya da çok kısıtlı parlamentarist bir rejime geçilir.

Bütün bunlar olabilir. Peki biz ne yapabiliriz? Biz, yani işçiler, kamu emekçileri, varoşlarda yaşayan devrimciler, bütün sosyalist partiler ve HADEP, insan hakları savunucuları, barış yanlıları, bir "milli mutabakat" ya da bir "Kuva–yı Milliye" hükümetinin ya da bir askeri müdahalenin ertesi günü, nasıl bir direniş biçimi geliştirmeliyiz? Karşımıza çıktığında çevresinden dolaşıp yolumuza devam ettiğimiz, ama gittiğimiz her yerde bizi takip eden soru budur ve senaryosu yoktur. Ya da yaşandıkça tarih olarak yazılacak tek "senaryo" budur. Herkes ertesi gün ne yapacağını düşünmelidir.

Her yere sarı bayrak asın

Hacer YILDIRIM

HADEP kongresinde bayrağın indirilmesinden sonra tüm yurtta bayraklar yukarı çekildi. Medya "bayrak as" kampanyası başlattı. Hatta daha da ileriye giderek "bayrağını al sokağa çık" telkinlerinde bulundu. Öyle ya "Vatan elden gidiyordu" ve "çaresine bakılmalıydı." HADEP'in bayrak indirildiği için halktan özür dilemesinin artık hiçbir önemi yoktu. Olan olmuştu . En hassas noktada yanlış yapılmış ve bu konu medyaya emanet edilmişti artık. Allanacak, süslenecek, kışkırtılacak "ülkedeki hükümet krizi, enflasyon, insan hakları rafa kaldırılacak, cezaevlerindekiler unutturulacak, eline mikrofonu alan "kurtarılmış vatanı düşmanın elinden kurtaracak" MHP'lisi, Refah'lısı, mafyası birdenbire "vatan elden gidiyor ey cemaat" diye bağıracaklardı. Emniyet bunu fırsat bilip önüne geleni PKK'li ilan edecek, yargısız infazlarda yaptıkları gibi polisin "malum grubunun" ellerine bayraklar verilecek, Emek Partililer dövülürken sloganlar atılacaktı. Sonra "bayrak yangını" bütün ülkeye yayılacak, sonra sonra Kürt Türk düşmanlığına, gözaltılara yeni ölümlere...

TRT 'den öldürmeye kışkırtma

TRT televizyonlarında "özel bayrak haberleri"nde spiker en acıklı sesini kullanarak şöyle diyordu: "Bakın HADEP kongresinde genel başkan Murat Bozlak ne diyor?"

Murat Bozlak'ın kongrede yaptığı konuşmadan 'Bizi kurşunluyorlar, bizi bombalıyorlar, bizi işkenceden geçiriyorlar' dediği bölüm veriliyor ve görüntü donduruluyor. Spikerin çıkardığı acıklı sesin yerini bu kez başka bir ülkenin kalesini zaptetmişçesine kükreyen bir ses alıyor:

"Tabii ki bombalayacaklar, tabii ki kurşunlayacaklar, tabii ki öldürecekler!"

Bu sözleri televizyonun karşısında dinlerken bir sürü kişinin de görüntüsünün donduğunu hissediyorum. Görüntüsü donanların büyük bölümünü de Ermeniler ve Rumlar oluşturuyordu eminim. Çünkü spiker her fırsatta PKK'liler için "Ermeni ve Rum uşakları", "Ermeni ve Rum köleleri" diyor.

Ve ertesi gün dükkanların önlerine bayrak asılmaya başlıyor. Ertesi gün daha fazla, ertesi gün daha fazla en yükseğe, sonra yine en yükseklere kadar caddelere, dükkanlara bayraklar asılıyor.

Nasıl, Kardak kayalıklarına gidip bu kaya parçası "ya bizim olacak ya bizim" deyip bayrağı dikmiştik. Aynen öyle. Kaya parçası bizim oldu, şimdi sıra bizim olan vatanı yeniden "ya bizim ya bizim" nasıl yapacaktık?

"HADEP binalarını basarak, Kürt kimlikli herkesi gözaltına alarak, HADEP binalarını bombalayarak, Kayseri yolunda pusu kurup öldürerek, suçsuz kişileri "hain" ilan ederek, muhalif herkesi coplayarak."

'Bayrak Terziyanları ölümden kurtardı'

Bayrak asan bir esnaf şöyle diyordu; "Tabii ki asacağım, yoksa 'hain' ilan edileceğim". Kim hain ilan edecek? "Komşum". Komşusu onun hain olmadığını bayrak astıktan sonra anladı. Ama onun Kürt olduğunu biliyordu. "Bayrak astığı" için şimdi hem Kürt olmasından dolayı suçluluk duymadı, hem de "hain" olmaktan kurtuldu. Bayraklı cadde ve sokaklarda dolaşırken başka bir ülkeye karşı savaş falan açtık da haberim yok mu? "Yoksa başka bir ülke bizim topraklarımıza kazara girmiş miydi", diye düşünürek dolaşıyor ve sağa sola dikkat ederek düşman askerlerini kolluyordum. Başka bir esnaf "Mecbur asacaksın. Ben 12 Eylül'de bayrağı asmadım diye evimi yıkacaklardı", bir başkası "Hainler için asıyorum" diyordu. "Hain kim" diye sordum "bayrağı indiren Kürtler" diyordu. Medya hedefine ulaşıyor, bütün Kürtler "hain" ilan ediliyordu. Herkes bayrak muhabbeti yapıyor, evlerinde, işyerlerinde bayrakları olmayanlar bayrak alıyor. Hatta Söz'den bir arkadaşımız bakkala giderek "iki bayrak su verir misin" diyordu. Geçtiğimiz yıllarda ölen sinema sanatçısı Nubar Terziyan "Ne İdim Ne Oldum" adlı kitabında 6-7 eylül olaylarından söz ederken, ellerinde bayraklarla dolaşan, evlerine bayrak asanların ölmekten nasıl kurtulduğunu belirterek şöyle diyordu: "Bayrağın bu denli işe yarayacağını bilmezdim."

'Bayrak asın asmazsanız asarlar'

Trabzon, Antalya, Bursa, Zonguldak, Eskişehir, Bolu, Düzce, Kayseri Siverek gibi il ve ilçelerde bayrak gösterileri yapılıyor. MHP'li belediye başkanları sokaklara dökülüyor, Mersin'de zabıta ve polisler arabalarla dolaşıp anons yaparak, halktan ev ve işyerlerine bayrak asmalarını öyle bir ses tonuyla istiyorlar ki, asmazlarsa sanki "asılacaklar"...

Bayrağın tarihçesi konuyla pek yakından ilgili köşe yazarları tarafından anlatılıyor; bayrağın kumaştan yapıldığı, ama onu kumaş olarak görenlerin gözlerinin kör olduğu, kumaş olmadığı, bir simge olduğu anlatılıyor ve ilkokul bilgilerimizi yeniden tazeliyorlardı.

Eskiden siyah bayrak korsanların simgesiymiş, sarı bayrak bütün dünyada bulaşıcı hastalık işareti olarak kullanılırmış. Bulaşıcı hastalık sona ermeden karantinaya alınan bölgeden sarı bayrak indirilmezmiş.

Devlet ve medya sözde bayrak sevgisiyle geçen hafta insanları öldürmeye, binaları bombalamaya kışkırttı. Ben bu hastalığın "ırkçı, bulaşıcı ve öldürücü bir hastalık" olduğunu düşündüğüm için herkese sarı bayrak asmasını öneriyorum.

İzlenimler/Hislenimler...

Hazar'a nazar değdi, 'hazar boncuğu' takmaya devam...

HADEP Genel Kurulu'nun önemi biliniyordu. Devlet kendince, muhalifler kendilerince HADEP'i "gözaltına" almıştı. "Savaş ve barış", "hayır ve şer" dört gözle bekliyordu.

Barış sürecinin siyasal aktörlerinin oluşmaya başladığı evrede Genel Kurul ayrıca önemliydi. Devletin savaş yanlısı politikasıyla, toplum arasına, ulusdevlet'i aşan, eşitlik ve özgürlük temelinde Barış Kuvveti girmeliydi.

ÖDP ve Türkiye sosyalist hareketinin değişik sektörleri yeniden örgütlenme sürecine giriyor, Barış Kuvveti'nin özneleri olmak için "biz de varız" diyordu. ÖDP'nin metropollerde ve taşrada nitel ve nicel bir güç olarak örgütlenmeye başlaması, EMEK partisinin, başlangıçtaki pozisyonlarından sıyrılması önemli işaretlerdi.

İşaretleri hayra yormamak için neden yoktu...

Erken saatlerde salona gittiğimde 7 bin beşyüz kişilik salon dolmuş, bir o kadar da insan dışarıdaydı. İçeride ve dışarıda coşkulu bir şenlik havası vardı. Geleneksel özellikleriyle Ankara'ya taşınmışlardı.

Namaz kılan –ve barış için dua eden– yaşlılar... Çocuğuna süt vererek uyutan Kürt kadınlar... Erkenden halaya durmuş rengahenk insanlar. Kendi dillerinde deyimlerle oyun oynayan çocuklar. Özetle onbeşbin kişi sabahın köründe Ankara'ya, Barış'a misafir gelmişlerdi. "Kör olma da gör beni" demeye getiriyorlardı.

İki toplantı

Aynı saatlerde Genel–İş salonunda cumartesi günü başlayan ÖDP Parti *Meclisi'nin toplantısında* "ittifaklar" tartışılıyordu. HADEP'liler de ÖDP'yi gözaltına almışlardı bir bakıma. Neler konuşulacağını, nasıl bir karar çıkacağını merak edip duruyorlardı. HADEP'le ve diğer sosyalist güçlerle ilişkilerin siyasal ve pratik çerçevesinin oluşturulacağı toplantı önemliydi. Bu, BSP'nin HADEP ile oluşturduğu Seçim Bloku'ndan da öteye bir şeydi. Devletin ve savaşın gözü her birimizin üzerinde, her birimizin gözü devletin üzerindeydi.

Ama en önemlisi her birimiz, birbirimizin gözünün içine bakıyorduk...

"Söze gelmek, göze gelmek" derken hayatın mecbur kıldığı öze gelmiştik.

İki arada bir derede

Salona tekrar, Ufuk Uras ve Bülent Forta, Mustafa Kahya, Hakan Tahmaz, Haydar İlker, Nesrin Aslan, Şadi Ozansü'den oluşan ÖDP heyeti ile gittiğimde meraktaydık.

Ufuk, notlarına bakıp duruyordu. Önemli konuşma yapacaktı.

Salonun bir ucunda, Murat Bozlak'ın posterinin yanında yaklaşık onbeş–yirmi metre boyunda bir Türk bayrağı asılıydı. Onun tam karşısında HEP, DEP, HADEP sürecinde öldürülen 105 partilinin isimleri ve birkaçının posterleri asılıydı.

"Savaşsa savaş, barışsa barış" pankartı dikkati çekiyordu.

Görüştüğüm Kürt sosyalistleri, demokratları sıkıntılıydı. Siyasal yabancılaşma içindeydiler.

Alkış ve yuh....

"Alkış"lar ve "yuh"lar özel bir tepki biçimiydi. Konukların anonsu sırasında en çok alkışı İHD Genel Başkanı'nın alması anlamlıydı. Mardin'de öldürülen Albay Rıdvan Özden'in karısı, insan hakları savunucusu, barış yanlısı Tomris Özden'in, barışın kaçınılmazlığını vurgulayan uzun mesajı en çok alkışı aldı.

Başbakan Mesut Yılmaz'ın toplantıya gönderdiği başarı mesajı ise yuhlandı. RP'li temsilcilerin yuhalanması da ilgi çekiciydi.

Alkışlar barışı kolaylaştıranlara, yuhlar ise barışı zorlaştıranlaraydı...

Bozlak'ın konuşması

HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak önemli bir konuşma yaptı.

Konuşması özünde bir barış metniydi. Bozlak, devletin de ateşkese uymasını öneriyor, silahların bırakılması ve görüşmelerin başlatılmasını söylüyor, verili devlet sınırları içinde eşitlik ve özgürlüğe dayalı bir siyasal çözümün altını ısrarla çiziyordu.

Türkiye demokrasi güçlerine de seslenen Bozlak, sürecin beraber omuzlanması gerektiği çağrısını yapıyordu.

Konuşmasının en önemli yanı sistemli bir "Refah ve Hoca" eleştirisi olmasıydı.

ANAP lideri Mesut Yılmaz'ı eleştiriyor, Iğdır konuşmasında "Kürt kimliği" üzerine sözler ettiğini, "HADEP'le temasın kapısını araladığını", ancak savaş lobisince caydırıldığını vurguyordu.

HADEP–ÖDP barışa...

ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras, ÖDP Parti Meclisi'nin cumartesi günkü taslak metninden bir bölümü aktararak konuşmasına başladı.

Parti Meclisi'nin siyasal metnini güncel dile tercüme eden Uras, 21. yüzyıla HADEP – ÖDP koalisyonu ile girileceğini ve diğer sol güçlerle beraber barış probleminin çözümünün gerçekleşeceğini vurgulayarak kongreye ÖDP'nin tarihsel mesajını iletti.

Madem ki nazar değdi...

HADEP Genel Kurulu'nun "gözaltında" toplandığına dair bir mecazın yanı sıra, devlet eliyle gerçekleştirilen "olup bitmeyenler"den sonra HADEP'in "göze geldiğini" söylemek gerek.

Aslında göze gelen ve nazar değen sadece HADEP değil; BARIŞ sürecinin öznesi tüm siyasal organizmalardır.

Genel Kurul'da yaşanan "bayrak meselesi"ni bahane ederek, "bir bayrak suda savaş koparanlar"ın demokrasi güçleri üzerinde terör uygulayarak, sosyalist solun ve diğer muhaliflerin yan yana bir örgütlenmesi için imkan yarattığını da söylemek gerekir.

İnisiyatifi ele almamak siyasal iddialardan, varlık nedenlerimizden vazgeçmektir. O halde, "nazar değen" tüm kesimlerin "Hazar (barış) boncuğu" takarak yola koyulmaları, tarih yaratmaları gerekir.

Devletli medyanın, faşist hareketin, politik islamın, savaş suçu işlemeye devam eden sosyal demokrasinin, tüm gericiliğin savaş tamtamları karşısında uzun erimli bir barış planıyla karşı durmak tarihin emridir.Yaralara barış basmaktan başka çare yoktur. Mücadele etmekten, esasen savaş mağduru olan, ama ideolojik ve siyasal illüzyonun etkisi altında yaşayan ve resmi politikaları onaylayan yığınları çevremizde toplamaktan bir başka yol yoktur.

"1 Eylül Dünya Barış Günü" demokrasi güçlerinin ortaklaşa gerçekleştireceklerI önemli bir adım olabilir. Ortadoğu'nun, Balkanlar'ın ve Avrupa'nın barış ve demokrasi yanlısı muhalif partileri bu sürecin özneleri olmalıdır. Toplantıları giderek değişik ülkelerde organize edecek bir siyasi irade ve beceri ortaya konmalıdır. ÖDP ve HADEP bu işin dinamosunu oluşturacak iki önemli siyasal öznedir. Şimdiden tarihleri ve talihleri açık olsun...

Yapacak çok işleri var.

Sezai SARIOĞLU

Tarif sıkıntılarının gölgesinde bir kurultay

Z. Abidin KIZILYAPRAK

HADEP kurultayına ilişkin bir değerlendirme, şüphe yok ki, "içerden" bir gözlemi yansıttığı oranda daha bilgilendirici olur; ancak bu, yaşanılanın sıcaklığında pek de kolay değil. Bu partinin kurucularından biri için, HADEP kurultayına ilişkin olarak çok "içerden" ve politik değinmelerde bulunmak, 105 şehide üç daha eklenmişken, Genel Başkan da dahil yöneticiler hala gözaltındayken ve DEP'e karşı yürütülen "Mart darbesi"ni anımsatan kampanya sürerken, oldukça zor...

Gerçi bu coğrafyada böyle böyle yol alabileceğimiz de anlaşılıyor: Acılarımızı ve öfkelerimizi dilimize/beynimize kelepçe yapmaktan vazgeçerek...

Önce, "HADEP Kurultayı" denilince akla ilk gelen konu olma talihsizliğiyle yüklü 'bayrak meselesi'ne ilişkin birkaç not düşmek gerekecek. Türk bayrağının indirilmesinin elbette tasvip edilecek bir yanı yok. Ancak en azından Türkiye sosyalistlerinin bir yayın organında konuyu "kınıyorum..." falan klişelerinin dışında inceleme gereği olduğu da çok açık. Sorunun kuvvetli bir yönü Türkiye halkıyla ve onun sosyalistleriyle ilişki sorunudur da. Öyle ya; Kürt dinamikli olmakla tanınan ve Türk emekçileriyle ilişkiyi her fırsatta arayan bir kurumun kurultayında, bu ilişkiyi dinamitleyecek böylesi hareketleri salt o kuruma etkisiyle düşünmek mümkün olmamaktadır. Şu günlerde yazılı-yazısız sıkça dile getirildiği gibi, "Türk sosyalistleri de zor durumda kalmakta"dır. Bu doğrudur. Bu noktanın, yalnızlaşmak istemeyen Kürt halkının paydası olduğu da doğrudur.

Biliniyor; olay, somut haliyle, HADEP'in omuzuna yıkılamayacak bir olaydır. Hem olay anında, hem kurultay sonuç bildirgesinde HADEP yöneticileri ve delegasyonu, bu tutumu ortaya koymuşlardır. Ancak, eğer "birbirimizi" anlamaya çalışacaksak, bu belirlemeyle yetinmek de pek verimli görünmüyor.

Kimi notlar düşmek istiyorum.

1- Hatip Dicle'nin Genel Başkan seçildiği DEP kurultayında da devasa bir Tük bayrağı vardı ve hiçbir şey olmadı...

2- HADEP'in birinci kurultayında Türk bayrağı, yine kimi gençlerce indirildi; bayrak kayboldu. Yeniden asmak için yöneticiler bayrak aradı; daha küçük ebatlarda bir bayrak bulundu, Divan masasının önüne asıldı; birkaç "yuh" sesi falan duyuldu, ancak konu kapandı. Bu, öbür gün medyanın gündeminde pek yer almadı...

3- Yedi aya yaklaşan tek taraflı bir ateşkes var. Buna hala yanıt verilmiş değil. Bunun dizginsiz öfke patlamaları yaratacağı bir sır olabilir mi?.. Bir başka deyişle, ateşkesin devamının bir güçsüzlük olmadığını türlü biçimlerde vurgulamak isteyenlerin çıkmasına nasıl şaşılabilir?..

4- Bayrağın indirildiği yer

Kimilerine bilmece gibi gelebilecek bu noktalar biraz açımlanıp birleştirildiğinde olay daha anlaşılabilir hale gelecektir.

Sondan başlayalım: Bayrak, Genel Başkan Murat Bozlak'ın açılış konuşması esnasında indirildi. İndirildi ve yerine PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın posteri asıldı. "Yer" önceden şöyleydi: Solda Türk bayrağı, onun yanında Bozlak'ın posteri, en sağda da HADEP bayrağı...

Uzatmadan düşüncemi belirteyim: Bence amaç Türk bayrağını indirmek değildi, Öcalan'ın posterini asmaktı ve/fakat asılması düşünülen yerde Türk bayrağı vardı.

Biraz "fantezi" yapalım mı?..

Örneğin, söz konusu yerde üç değil de dört öğe bulunsaydı... En solda HADEP bayrağı; onun yanında Bozlak'ın posteri; onun sağında da Türk bayrağı ve en sağda yine bir HADEP bayrağı... İnanıyorum ki, indirilecek olan en soldaki HADEP bayrağı olurdu ve yerine Öcalan posteri asılırdı... Tümüyle politik sezgilere dayalı bu "fantezi"nin neleri açıklayabileceği noktasını geçelim. Ancak bu "yer" ve "an", HADEP'le onun potansiyel ve kinetik kitle temeli arasında bir tarif sorunu olduğunu ortaya koyuyor olsa gerek...

Tırnak içine alınması gereken bu sorunun bir yüzünde, HADEP'in HADEP olarak, "nev-i şahsına münhasır" bir kitle temelinden çok, "başka aşk"a ilişkin yansımalar üzerinde duruyor olması gerçeği bulunuyor. Kabaca yapılmak istenenin bu durumu 'hatırlatmak' olduğu söylenebilir ki, daha önceki bir dizi kitle eyleminde de buna değişik tarzlarda sıkça tanık olundu...

Diğer noktalara gelince: DEP kurultayında Türk bayrağına kimse tek laf bile atmadı. Türk bayrağı - görevi bırakan Genel Başkan Yaşar Kaya posteri - DEP bayrağı şeklindeki sahne düzenlemesinde "alternatif" posteri bunlardan birinin yerine asmak gereği bulunmuyordu... Çünkü o kongrede yarışma vardı ve duygu selinin aktığı yer, Hatip Dicle'nin genel başkan olmasıydı...

HADEP'in ilk kurultayında

ise Türk bayrağını indirenler, yerine Öcalan posteri asmayı düşünenler değildi; marjinal bir kesimdi ve çoğunluğun onayını alamamıştı...

Son HADEP kurultayına, bu noktaların yanı sıra, yanıt verilmeyen ateşkes sürecinde biriken öfkeyi de hesaba katarak bakmak gerekir. Bu öfke, çoğu kez amacını aşan taşkınlıklara yol açabilmekte...

***

Hadise sonrası, adeta düğmeye basılmışcasına gelişen tertip ve propaganda makinesi, çoğu kişiye "provokasyon"u hatırlattı. Doğrudur ancak, bunu çok kriminal seviyede düşünme olanağı da bence bulunmuyor. Galiba, sorunu şöyle izah etmek daha gerçekçi: Devlet ya da kimi güçleri, bayrak indirme olmasa da (aslında daha önceleri de gelişen), Öcalan posteri, ERNK bayrağı asılması, slogan vb. öğelerin salonda ortaya çıkacağını tahmin ediyorlardı; bu, herkesin bildiği bir sır halini almıştı epeydir... Düzeneği buna göre ayarladılar ve beklediklerinden daha fazlasını -Türk bayrağının indirilmesini- buldular, düzeneği buna endeksleyerek çalıştırdılar.

Rejim açısından "ballı kaymaklı" bir tablonun doğmuş olması, bunun tesadüfi olmadığı yorumunu kuvvetlendiriyor. İpleri kesilerek aşağı süzülen Türk bayrağı, indi ve bir süreliğine de olsa siyasal krizden coplanmalara, zamlardan Söylemez türü skandallara kadar birçok olguyu ve muhaliflerin kimi meşruiyet burçlarını örttü...

Durum, "sizde birçok zaaf varken, daha çok tokat yersiniz" durumudur... Zaaflar, tarif sıkıntıları, bastırılmışlıklar ve kaba mesaj verme alışkanlıkları, zaten Ortadoğu'nun tümünde potansiyel provokasyon yatakları yaratmıyor mu?..

***

Esaslı sorunlardan biri, HADEP'in tarifiyle ve yapılan tariflerin gerçekliğe ne derece uyduğuyla ilgili. Aslında kurultayda bu konuda çok şey gelişti.

HADEP içinde yer alan siyasal çevrelerin çoğu, hatta çoğunluk eğilimi dışında kalanların tümü denebilecek oranı, "yönetimde yer almama" kararını uyguladı. Newroz, Sterka Rızgari ve Roj dergi/gazete taraftarları, yönetime aday göstermediler. Nüanslar bir yana bırakılacak olursa, ortak gerekçe, il kongrelerinden itibaren ortaya çıkan, "çoğunluk eğiliminin tam hakimiyet isteği ve uygulaması"na karşı tutum almaktı. Bu üç çevre, HADEP'te düz üye ve muhalefet olarak çalışma kararı aldı. (Bunların bir kısmı kararlarını geniş biçimde, diğerleri biraz daha sessiz biçimde deklare ettiler.)

Kurultay sonrası gelişmeler bir yana bırakılacak olursa, HADEP açısından oldukça şanslı bir dönem yaşandı; yönetime çok sayıda talip vardı. Taliplerin hatırı sayılır bir kısmı, seçilme şansı ile yönetimde bulunmak arasındaki ilişkiyi kuran, bu arada HADEP'in kinetik dinamiğine yakın söylemler geliştirenler kadrolardı.

Yönetime gelme hevesinin artışı, tüzük değişikliğiyle Parti Meclisi'nin sayısını 40'tan 50'ye çıkarma sonucunu doğurdu.

Bu dönemde yönetimde yer almamayı tercih eden güçlerin ortak vurgusu, HADEP'in bir "izdüşüm" partisi olma yoluna girdiğiydi. Kendilerini yönetimde siyasal olarak tarif etme olanaklarının, kurultay öncesinden "grup yok; artık birey var" açıklamaları yapan yönetici ve yetkililerce tüketildiğini savundular. Çoğunluk eğiliminin grup davranışı ve tam hakimiyet girişimi geliştirdiğini, ancak diğer gruplara bu yolu kapattığını düşünüyorlar ve böylece sorumluluğun, eksiksiz olarak çoğunluğa verilmesini savunuyorlar.

Ancak, bu noktanın yanı sıra, alttan alta, HADEP'in olası uzlaşmacı yönelimlerine yönetici olarak ortak olmama kaygısı da bu Kürt sosyalist güçlerde ya da kimilerinde sezilmiyor değildi.

Sesli ve sessiz tartışılan bir başka önemli nokta, "Türkiye partisi" kavramı oldu. Söz konusu üç çevrenin yanı sıra, birçok birey, son seçimlerin HADEP'i bu yönden tarif ettiğini; Kürtlerle birlikte tüm Türkiye muhaliflerini HADEP'te toplama şeklindeki "Türkiye partisi" söyleminden vazgeçilmesini savundu.

Ancak bu ortak noktanın dışında, aynı kişi veya çevreler, Türk halk muhalefetiyle ve sosyalistleriyle ilişki tarzında farklı görüşleri tartıştılar. Kimileri neredeyse "saf" bir Kürt kimliği söylemi geliştirirken, çoğu Kürt sosyalisti, HADEP'in "Türkiye" sorununun, artık farklı biçimde de olsa devam ettiğini vurguladılar. Ancak bunlar, program tartışması ve politika tesbiti amacı taşımayan, kadrosal bir tahkimi amaçlamış kurultay sürecinde, yaygın tartışmalar halini alamadı.

Yönetime katılmamak da dahil, bu sorunlar, kulislerin ve ilgili kadroların gündemi olmaktan öteye taşamadı.

En yüksek sesle tartışılan ise, HADEP'in kapsadığı hareketli kitleyi tatmin eden bir aktivite geliştirememiş olmasıydı. Delegasyonun bu genel eğilimine Genel Başkan Bozlak da, bir tür özeleştiri ile yanıt vermeye çalıştı; "bundan sonra bu tabana layık olmaya çalışacaklarını" belirtti.

***

Neresinden bakarsanız bakın, son HADEP kurultayıyla birlikte Kürt kadrolarının açık parti süreci, yeni bir döneme girmiş durumda. Devlet medyasındaki hava, DEP'e yönelik "Mart darbesi" günlerini hatırlatıyor. Bu, barış güçlerini daha zorlu günlerin beklediğine delalet sayılabilir. Kongre akşamı İçişleri Bakanlığı'nın "güvenlik zirvesi" düzenlemesi; ardından yalnız Divan yönetiminin değil, tüm parti yönetiminin gözaltına alınması; "faili malum" cinayetler silsilesini hatırlatan yol pususu, "bayrak kampanyaları" vb. pek hayra alamet değil.

Tüm parti kongrelerinde Partiler Masası'ndan bir komiser bulunur. Görevi, kongreyi yasalar çerevesinde izlemek; bu çerçevenin dışına çıkıldığı kanaatine vardığında bunu tutanakla belgelemek ve ilgili mercilere, soruşturma açılması için vermektir. HADEP kongresinde de komiser vardı ve pekala kongre bitiminden sonra, soruşturma açılmasını isteyebilirdi. Bunun beklenmemesi oldukça dikkat çekici.

Amaçlanan, "ikinci DEP darbesi" şeklindeki bir planın çarkını (bu, her alanda savaşın tırmandırılması anlamına da geliyor) işletmek mi; yoksa ayak sesleri duyulan bir erken seçim öncesi, hedefleri daha dar bir saldırı ile HADEP'i seçime giremez -ya da seçimde cazibe merkezi olamaz- hale getirerek Kürtleri yine yerleşik burjuva partiler çatısı altına sokma çabası mı; veya tam da "tarif günleri"nde HADEP'i bir başka yönden, "devlet meşrebince" tarife zorlamak mı?..

Son iki şık, ayrı ayrı ya da birleşik olarak, daha ağır basıyor gibi görünmekle birlikte, henüz veriler kesin kestirimler için yerli yerine oturmuş değil. Önümüzdeki günlerde daha net görebileceğiz...

Neresinden bakılırsa bakılsın, kesin olan, yalnız HADEP için değil, açık politika arenasındaki tüm Kürt kadroları için -yine!- yeni bir dönem başladığı ve bunun dayatıldığı...

ÖDP Parti Meclisi Ankara'da toplandı

'Ara rejim arayışlarına karşı erken seçim'

Haber Merkezi- 22-23 Haziran günlerinde Ankara'da DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası'nın toplantı salonunda toplanan Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin Parti Meclisi mevcut siyasi durumu değerlendirdi ve 'ara rejim arayışlarına karşı erken seçim' çağrısında bulunmayı kararlaştırdı. ÖDP'ye yönelik saldırıların ve 2 Haziran'da yapılan kısmi yerel seçim sonuçlarının da değerlendirildiği PM toplantısında yüzde 2'ye tekabül eden oy oranı için şöyle dendi;

"ÖDP açısından yüzde 2'lik bir oy oranıyla başlamak hem bir avantaj, hem de bir sorumluluk getirmektedir. Türkiye'de her 100 seçmenden 2'si ÖDP'ye oy veriyorsa ÖDP de kendini bu duruma göre reorganize etmek, politik ağırlığını buna göre oluşturmak ve önünde kitle partisi olmaya doğru uzanan yolu iyi değerlendirmek durumundadır. ÖDP, henüz bütün potansiyellerini harekete geçirmeden elverişli bir başlangıç noktası yakaladı. ÖDP'nin ancak radikal düzen karşıtı olma özelliğini koruyarak büyüyebileceği unutulmamalıdır. Buna uygun bir politik hat ve yaratıcı bir eylem çizgisi ve yüzünü solun iç çekişmelerine değil, topluma dönme refleksi ÖDP'yi önce kendi potansiyellerine ulaştıracak ve giderek etkisini arttırmasına yol açacaktır."

Akhisar'da yapılan olağanüstü PM toplantısında görevlendirilen komisyonunun hazırladığı Kürt sorunu üzerine raporunu görüşen PM sorunun çözümünün barışçı ve demokratik yollardan olması ve bölgedeki örgütlenme sorunlarına ilişkin de kararlar aldı.

PM'nin kendi iç örgütlenmesi ve çalışma yöntemi için öneriler hazırlamakla görevli komisyonun raporunu da görüşen PM komisyona yeni katılımlarla bir redaksiyon çalışmasının yapılmasını ve bir sonraki toplantıda konunun öncelikle görüşülerek kabul edilmesini de karara bağladı. Mali işler yönetmeliğini de görüşen PM gelen öneri ve değişiklik istekleriyle son redaksiyonunun yapılması kaydıyla kabulu oy birliğiyle benimsendi.

Ayrıca yurtdışındaki ÖDP örgütlenmesi ve faaliyetlerine ilişkin ön görüşme yapan PM yine bir sonraki toplantısında konuyu etraflı bir şekilde ele almaya karar verdi.

Toplantının sonunda kabul edilen sonuç bildirgesinde de sonu başkanlık sistemine açılan bir ara rejim ve MGK güdümlü bir milli mutabakat hükümeti modeli oluşturulmaya çalışıldığına dikkat çekilerek buna karşı mücadelenin önemi vurgulaünırken, krizden çıkış için erken seçimin en uygun yol olacağı ifade edildi.

Sonuç Bildirgesi'nden...

(...) Bu kriz ortamında devlet desteğini arkasına alan Ecevit yönetimindeki DSP, ara rejim hükümeti kurma girişimlerinde özel ve tehlikeli bir rol oynuyor.

Rejim krizi kendini birçok olgunun yanısıra, merkez-sağ ve merkez-sol partilerin temsil kriziyle de ortaya koyuyor. Merkez boşalıyor ve merkez-sağ (DYP-ANAP) ve merkez sol (CHP ve DSP) partilerin nesnel temeli zayıflıyor. Merkez sağ tehlikeli şekilde büyüyen RP ve MHP'nin farklı ölçülerde de olsa etki alanına doğru sürükleniyor, yer yer bunlarla benzeşiyor.

Ayrıca şeriatçı ve ırkçı akımlar, merkez sağ, merkez sol partilerin izlediği siyasetin ve içine düştüğü krizin bir sonucu olarak da güçleniyor.

O nedenle merkez partilere karşı açık bir mücadeleyle gerçek bir alternatif haline gelinmeksizin, şeriatçı, ırkçı yükseliş de durdurulamaz. Merkez sağ ve merkez sol partilerin iç bölünmelerini gidererek ve onları yeniden ihya ederek, Türkiye'nin sağa kayışını durdurmak boş bir hayaldir."

(...) "ÖDP, polis devleti uygulamalarına tüm düzeylerde karşı çıkacak ve polis örgütü içindeki ırkçı, şeriatçı, şöven odakların tasfiyesi için mücadele edecektir.

Türkiye'yi bir ara rejime zorlayanlar, birçok nedenin yanısıra Bölge'deki sorunun yeni bir boyut kazanmasından da hareket ediyor. Kuzey Irak'ta yaşayan Kürt grupları arasında değişen güç ilişkileri sonucu yeni bir gelişme dönemine girilmiş bulunuyor. Bu durum, Türkiye'nin sorunu askeri yoldan çözme siyasetini yalnızca bir iç problem değil bölgesel ve uluslararası bir sorun haline de getiriyor."

(...)" Hem bölgedeki silahlanma yarışına, hem de Türkiye'nin İsrail ile imzaladığı ve Ortadoğu'da dengeleri değiştiren askeri anlaşmaya karşı mücadele büyük önem taşıyor. Bu mücadele sürecinde, bölgedeki emekten, barıştan, demokrasiden yana olan güçlerle işbirliği aynı zamanda anti-emperyalist müdaledenin de geliştirilmesi açısından yakıcı bir önem taşıyor."

ÖDP PM'nin Kürt sorununun çözümüne ilişkin aldığı karar

Barış cephesi

ÖDP'nin OHAL Bölgesinde sürmekte olan savaş karşısındaki tutumu barış, demokratikleşme ve özgürlük zemininde politikalar geliştirmek ve bunları hayata geçirmektir.

İçinde bulunduğumuz aşamada öncelikli görev savaşın derhal sona erdirilerek demokratik siyasi çözümün önünün açılmasıdır. Bölgenin ve ülkenin rahatlaması ve barışçı çözüm yolunun açılması için derhal ve iki yanlı ateşkes, genel af ilanı zorunludur.

Bugün yükselen barış çağrısı gerekli karşılığı bulamamaktadır. Uluslararası tarihsel deneyler de göstermektedir ki, barışın tesisi ancak egemen taraf içinde bu yönde güçlü bir kamuoyu baskısının oluşmasıyla mümkün olabilmektedir. Bu anlamda ÖDP özellikle Türk kamuoyunda barış talebini oluşturacak politikalara yönelecektir.

Sorunun giderek derinleştiği ve karmaşıklaştığı bu dönemde ÖDP, barışın kazanılmasını hedefleyen güçlerle işbirliği politikası ve eylem planı oluşturma görevi ile karşı karşıyadır.

Barışın kazanılması genel toplumsal mücadelenin güncel hedeflerinin başında yer almalıdır. Bu anlamda barış siyasetinin köklü düzen değişikliklerine yasla çok daha geniş, yaygın, değişken ve heterojen bir alanda sürdürülmesi doğaldır. ÖDP bu alanların tümünü kapsayacak bir perspektife sahip olmalıdır.

Verili güçlerden hareketle, ÖDP'nin barış mücadelesinde işbirliği yapabileceği kesimler, barışı başlıca politik amaçları arasında sayan sol pantiler ve akımlar, işçi hareketi, meslek örgütleri, bölgenin barıştan ve demokratik çözümden yana siyasal güçleri, sivil insiyatifler, insan hakları savunucuları. savaş karşıtları, aydınlar, savaştan zarar gören tüm toplumsal kesimler ve sorunun askeri yöntemlerle çözülemeyeceğini açıkça dillendiren tüm kurum ve kişilerdir. Bu yerel güçlerin yanı sıra uluslararası emek, sosyalizm ve barış hareketleri de barış mücadelesinin unsurları arasında değerlendirilmektedir.

Barış mücadelesinin kapsamı, savaşa son verilmesi ve sorunun demokratik siyasal çözümü ile belirlenir. Bu doğrultuda 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde Türkiye'nin her köşesinden, toplumsal muhalefet kesimlerinin ve barış taraftarlarının en geniş bileşimini kucaklayacak bir buluşma ve eylem zinciri gerçekleştirmek, halen sürmekte olan barış mücadelesine yeni bir ivme kazandıracak, mücadelenin ğa çıkarılması açısından önemli bir adım olacaktır. ÖDP etkileyebildiği tüm demokratik güçleri barış mücadelesine katma konusunda gerekli her türlü çabayı gösterecektir.

Örgütlenme faaliyetleri

ÖDP, savaşın yoğun olarak sürmekte olduğu illerde, mevcut koşullar altında örgütlenme faaliyetinin güçlüklerini ve sakıncalarını tesbit eder. Ancak, hem savaşın belli illerdeki kadar yakıcı bir biçimde yaşanmadığı, hem de 'Türkiye solu'nun örgütlenme deneyim ve potansiyelini barındıran, ÖDP'nin örgütlenmemesinin ciddi bir boşluğa yol açacağı, hatta bu boşluğun gerici ve şöven güçler tarafından doldurulacağı illerden gelecek taleplere de olumlu yanıt verir.

Bölgede durumun yerinde belirlenmesi, irtibat kurulabilecek kişi ve gruplarla, kitle örgütlerinin durumlarının anlaşılması, savaş koşullarının doğurduğu polisiye, askeri, hukuki ve idari koşulların saptanması amacıyla geçici bir 'araştırma-inceleme komisyonu' oluşturulmasına ihtiyaç vardır.

Bu kurul tercihan, bölgede iyi tanınan ve bölgeyi bilen parti üyelerinden oluşturulmalı ve belirlenmiş bir süre içinde partiye kapsamlı bir rapor

HADEP kongresi ve bayrak sorunu

ÖDP Genel Başkanı Ufuk Uras il, ilçe ve belde örgütlerine gönderdiği genelgede 'HADEP Kongresi ve bayrak sorunu' konusunda şöyle dedi:

Türkiye tehlikeli bir dönemece doğru sürükleniyor. Ankara'da bütün yönetim mekanizmalarını felç eden hükümet krizinin yarattığı boşluk bir takım karanlık güçler tarafından dolduruluyor.

1 Mayıs'ta İstanbul'da meydana gelen olayları da bahane ederek bütün özgürlükleri ve demokratik kazanımları ortadan kaldırmak için alınan "polisiye önlemler" sonucunda Türkiye, sokaklarında barışçıl gösterilere katılanlara meydan dayaklarının atıldığı bir polis devleti halini alıyor. Üstelik son günlerde kayıp yakınlarının, siyasal partilerin, demokratik derneklerin, sendikal örgütlerin gösterilerine yönelik saldırılar basit bir polisiye tedbir olmanın ötesinde anlamlar taşıyor. Ülke bu uygulamalarla bir "ara rejim"e doğru hızla sürükleniyor.

HADEP Kongresi'nde yaşananlar da böyle bir "ara rejim"in oluşmasında psikolojik bir ön hazırlık olarak kullanılıyor. HADEP yöneticilerinin "bayrak indirilmesi" olayını tasvip etmediklerine dair açıklamalar yapmalarına karşın, HADEP'e yönelik bir "cadı avı" başlatılmış durumda. Bu olaylar ve karşılığında gelişen şöven dalga zaten büyük bir rejim krizinin ağır yükü altında yaşayan ülkeyi tam bir kaosa sürüklüyor.

Son derece tehlikeli bir dönemden geçiyoruz. Toplumun farklı kesimlerini karşı karşıya getirecek ve son derece dramatik sorunlara yol açabilecek gelişmeleri bayrak astırarak ya da bayrak indirerek çözebilmek olanaksızdır. Barış ve demokrasi mücadelesinin büyük güçlüklerle sürdürülmeye çalışıldığı günlerde bu tür davranışların onaylanamayacağı da açıktır.

Bugün içine sürüklenilen kaostan çıkış için her zamankinden daha fazla barışa, özgürlüğe ve demokrasiye ihtiyacımız var. Görünen o ki, Türkiye'yi bir ara rejime sürüklemek isteyen güçler şu anda inisiyatifi ele geçirmiş durumda.

Ancak bu konuda izlenecek siyasal hat pekala bu gidişi tersine çevirebilir. Her şeyden önce ÖDP olarak içinde yaşadığımız koşulların hassasiyetini gözeten bir tavır içinde olmalıyız. Devlet içindeki bazı güçlerin bizi itmeye çalıştıkları yere sıkışıp kalmadan, bu cendereyi parçalayacak tedbirleri hızla almak zorundayız. 'Bir şeyler yapalım' telaşı içinde davranıp, istemediğimiz sonuçlar yaratabilecek bir eylem çizgisinden kurtulmak gerekiyor. Bu nedenle kitlesel basın açıklaması, dar sokak gösterileri türünden eylemlerin bu aşamada hiçbir anlamı yoktur. Tam tersine bizi genişletecek ve meşrulaştıracak bir faaliyet şu an çok daha anlamlıdır.

Bir diğer önemli nokta, HADEP Kongresi'nden sonra gelişen "şöven dalga"nın ve bu dalgayı kışkırtan MHP'lilerin eylemleri karşısında gerekli tedbirleri almaktır. Bu konuda da ÖDP olarak dikkatli ve özenli olmak zorundayız.

Son olarak, ulaşabildiğimiz herkese bu son olayların anlamını kavratmalı, bunun için çaba sarfetmeli ve buna uygun bir çalışma örgütle-

Emek Partililer partilerini savunmakta kararlılar

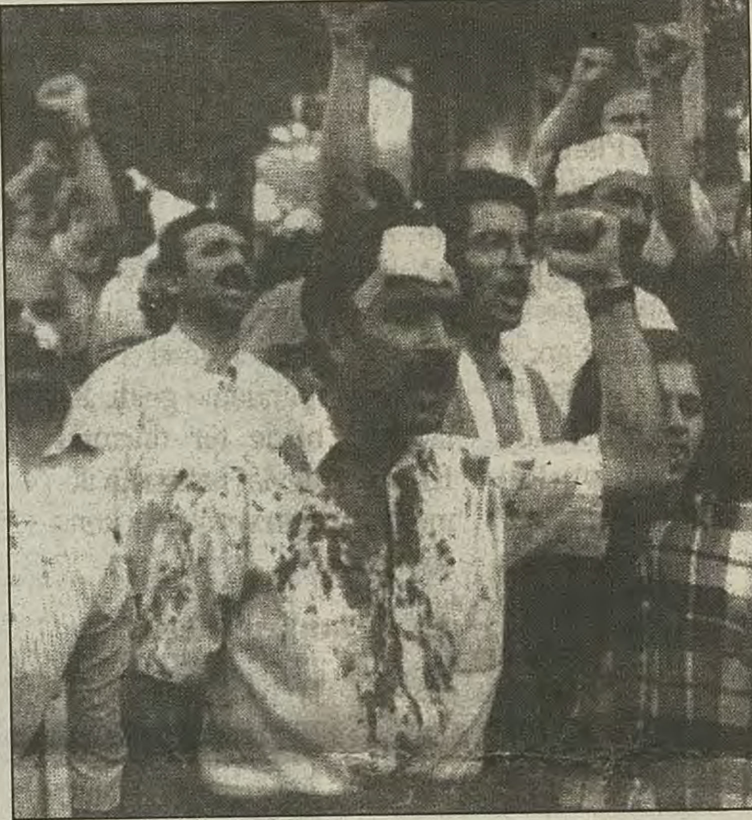
'Bu partiyi sokakta kurduk, sokakta savunacağız'

Ayla ÖNDER

Şimdiye dek çok kez tanık olduk, sokak eylemlerinde polisin vahşice saldırmasına. Ancak 1 Mayıs'ın ardından bu saldırıların dozu iyice arttı. Habitat sürecinde bile solculara, muhalif güçlere göz açtırmayan polis son olarak Ankara'da partilerini savunmak için toplanan Emek Partisi'nin yöneticilerine ve üyelerine vahşice saldırdı. Saldırı sırasında bir çok EP yöneticisi ve üyesi yaralandı. EP'ye destek vermek isteyen diğer sol parti ve kitle örgütlerinin yöneticileri de bu saldırıdan nasibini aldı.

EP Genel Merkezi önünde 24 Haziran Pazartesi sabahı toplanmaya başlayan yüzlerce kişiye yönelik saldırı sonucunda 200'ü aşkın insan yaralandı. Yaralılar da dahil 100'den fazla kişi gözaltına alındı.

Memur eylemleri sırasında Ankara çok kez bu olaylara tanık olmuştu. Ancak bu kez kelimenin tam anlamıyla "öldüresiye" dövüldü insanlar. Öyle ki, dayak sırasında bayılıp yere düşen bir insana arkadan gelen polisler de vuruyordu. Olay sırasında sara krizi geçiren bir kişi de öldüresiye dövüldü. Yaralıların hastaneye götürülmesi engellendi. Olay yerine gelen çok sayıda ambülansın sokağa girmesi uzun süre engellendi. Polis telsizleri "yaralıları gözaltına alın" emri veriyordu. Saldırı sırasında parti genel merkezine ve çevredeki binalara giren EP'lilerle polis arasında çatışmalar oldu.

7 Temmuz'da miting hazırlığı

EP ve HADEP'e yönelik saldırıların ardından sol partiler ve demokratik kitle örgütleri, sendikalar çeşitli girişimler başlattılar. Hemen her kuruluş tarafından geniş bir emek cephesi yaratma zorunluluğu seslendirildi. Toplumsal muhalefeti sindirme ve yok etme çabalarına yönelik bu saldırıların hedefinde bütün sol partiler mevcut. Bu nedenle İstanbul'da HADEP, ÖDP, EP, SİP, İHD, ÇHD, KESK ve İstanbul İşçi Sendikaları Platformu ile birlikte bir çok demokatik kitle örgütünün içinde yer alacağı bir miting planlandı. Bu mitingin kitlesel bir boyut kazanması bir anlamda 'demokrasi ve özgürlükler cephesi' oluşturma yolunda önemli bir adım olacak. Mitingin başvuru tarihi 7 Temmuz. Miting, Bakırköy Zuhuratbaba Meydanı'nda gerçekleşecek. Partiler, mitingin örgütlenmesiyle ilgili görüşmelerini sürdürüyorlar.

Emek Partisi'ne yönelik saldırıya ilişkin olarak bazı parti yöneticileriyle görüştük:

Nedim Köroğlu
EP MYK Üyesi

Bu vahşice saldırı sırasında yaralılarımızın hastaneye götürülmesine dahi izin vermediler. Cebinde Evrensel gazetesi olan arkadaşlarımızı da gözaltına aldılar. Yaralılarımızı taşırken 'leşlerinizi toplayın' diye bağırdılar. Şimdiye dek coplara çok kez tanık olduk, ama orada öldürmeyi hedefleyen bir tutum içinde idiler. Bu saldırı, salt Emek Partisi'ni yıldırmaya yönelik bir saldırı değil. Bu, işçi ve emekçi kitlelerine yönelik bir saldırı. Biz EP olarak bu saldırılara karşı diğer partilerle ve demokratik kitle örgütleriyle demokrasi ve özgürlükler cephesini oluşturmaktan gerektiğini düşünüyoruz. Demokrasi güçleri olarak bunların karşısına birliktelikler yaratarak, ortak bir güç oluşturarak çıkmalıyız. Bu çerçevede 7 Temmuz'da bir miting yapılacak. EP'ye yapılan saldırının bilinçli ve önceden planlanmış bir saldırı olduğunu düşünüyoruz. Bugün hakim sınıflar politik ihtiyaçları için bu gibi malzelemelere şiddetle ihtiyaç duyuyorlar. Bu nedenle HADEP'in kongresinde yaşanan 'bayrak indirme' olayına da mal bulmuş mağribi gibi saldırdılar. Devlet savaştan yana tavrını koyuyor. Kürt ve Türk halklarının boğazlaşmasını körükleyen bir politika yürütüyorlar. Bize yapılan saldırının ardından Ankara Emniyet Müdürü bize 'bayrak olayı sizin için bir talihsizliktir' deyip bu saldırıyı bu bayrak olayına bağlamaya çalıştı.

Yakup Umur
EP İstanbul İl Y.K. Üyesi

Pazartesi günkü saldırıda polisin en önde direk hedeflediği arkadaşlarımız vardı. Belli insanlara aniden saldırdılar. Hatay sokağın iki tarafını da tutmuşlardı. Sokağın iki tarafından da saldırı oldu. Genelde toplu olarak bir arada bulunanlara saldırmaya cesaret edemiyorlardı. Yaralı arkadaşlarımızın hastaneye gitmesini engellediler. Bazı binalara giren insanları sıkıştırmak için kapıları kırdılar. Bu binaların içindeki insanlar barikat kurdu. Polisler içeriye de taş atıyorlardı. Daha sonra geri çekilmek zorunda kaldılar.

Bu bilinçli bir saldırı. Şimdi bu saldırılara karşı demokrasi güçleriyle ortak cephe pratikte olur. Saldırılar karşısında ortaklaşmak gerekir. EP'liler bu saldırının ardından değil yılmak daha çok moral kazandılar. Bu yönde etkisi oldu. Burada bize yapılan saldırının bayrakla ilintisini kurmaya çalıştılar. Ama orada da başarılı olamadılar.

EP'nin işçi ve emekçi kesimler için önemi daha da netleşti. EP'nin bir çekim merkezi olduğu ortaya çıktı.

Olaydan sonra sendikalar ve şube başkanları özellikle partimizi ziyarete geldiler. Gazetelere bu saldırıyı kınamak üzere mesajlar çektiler. Şimdi ortak bir cepheden ziyade, işçi ve emekçilerin topluca bu saldırı ve baskılara birlikte karşı koyması gerekir.

Necati Yaşar
EP İstanbul İl Y.K. Üyesi

Sistem kendi çıkmazını topyekün saldırıyla kapatmak istiyor. İşçi ve emekçilerin açık siyasi partilerde örgütlenmesine de tahammüleri yok artık. Bu tutum vahşice bir saldırıya dönüşebiliyor. Bize yapılan saldırı önceden tertiplenmiş bir olaydır. Bunun zemini de vardı.12 Eylül sonrasında açık alanda örgütlenen işçi ve emekçi örgütlerine yönelik bir çok baskı oldu. 7 parti kapatıldı. Bunlar mahkemelerde savunma düzeyinde geçiştirildi. EP'liler ise farklı bir tutum sergilediler. Demokrasi ve özgürlükten yana güçler bundan böyle bu tutumla bunlara cevap verecektir. Mutlaka bunun bedelleri olacaktır.

Şükrü Taş
EP GYK Üyesi

1 Mayıs'tan sonra işçi ve emekçilerin kazandıkları bir takım haklara yönelik saldırı başlattılar. Bizim basın açıklamamızdan sonra HADEP'e yönelik baskılar oldu. EP işçi ve emekçilerin ihtiyacı olarak doğdu. Bu örgütlenmenin ne kadar zor olduğunu bu saldırıdan sonra gördük. Sermayenin böyle bir şeye tahammülü yok. Bu saldırının HADEP kongresindeki olayla da bir ilgisi yok. Bu, demokrasi güçlerine yönelik bir saldırıdır. Bu olaydan sonra bir çok il ve ilçe örgütlerimizde saldırıları protestoya yönelik basın açıklamaları oldu. EP, şimdiye kadar politika yapması engellenmiş işçi ve emekçilerin önünü açmış oldu.

Bu ülkede yarın ne olacağı belli değil. Topyekün bir saldırı var. Bu saldırılara hedef olan bütün güçlerle bir arada olmak gerekiyor.

Partimize kapatma kararı çıktığında "Bu parti kapatılırsa yeni bir isimle bir parti açılabilir" diye düşünenler vardı. Bu kolay bir yöntem. Bu bizim mevzimiz ve bu mevziyi kolay kolay vermeye niyetimiz yok. Biz partiyi sokakta kurduk, sokakta savunacağız dedik. Bu slogan bundan sonraki tavrımızı da ortaya koyuyor. Biz fabrikalarda, alanlarda olacağız. Biz bürokratik bir parti olmayacağız dedik.

Olay sırasında yaralanan arkadaşlar arasında bir çok MYK üyesi ve il yöneticisi de vardı. Bu da bizim nasıl bir parti olduğumuzun göstergesi...

Ayla Eyüpoğlu
EP MYK Üyesi

(Başı boydan boya sargılar içinde. Bir kolu alçılı. Bütün vücudu morluk içinde.)

Önce bize kesinlikle yürütmeyiz dediler. Ablukaya alın, sarın diye emir verdi amirleri. Çılgınca bir saldırı başladı. Ben en öndeydim. Oradaki polislerin hepsi üzerime geldi. Beni öldüresiye dövdüler. Yere düştüm. Yine gelip, tekmelemeye, vurmaya başladılar. Bir an kendime gelip yol kenarına attım kendimi. Kafamda üç tane kırık var. Vücudumda her yer mor. Olaydan sonra cadde kırık joplar, çocuk ayakkabıları doluydu.

Hakim sınıflar, varolan politikaları sürdürebilmek için üreten insanlar üzerine bir baskı oluşturmanın bütün yollarını deniyorlar.

ÖDP'den kısa haberler

ÖDEMİŞ

İzmir'in Ödemiş ilçesinde ÖDP'liler, 15 Haziran günü 150 kişilik katılımın sağlandığı bir toplantıyla ilçe binasının açılışını yaptılar. Aynı günün akşamında yaklaşık 400 kişinin katıldığı bir şenlik düzenlendi. Açılış şenliğinin ertesinde, ÖDP'lilerin astıkları afişleri yırtıldı ve camlar taşa tutuldu. Bunun ardından ÖDP'liler bir basın toplantısıyla saldırıyı kınadılar. 23 Haziran günü 50 kişinin katıldığı bir piknik düzenlendi.

BURSA

Baskı ve saldırıların artışı Bursa'daki sol güçleri ortak tutum almaya yöneltti. 7 Haziran günü ÖDP, HADEP, EP, İHD, Yıldırım Halkevi, Alınteri, Atılım ve Kurtuluş dergileri ortak bir toplantı yaptı. Hazırlanan ortak bildiri mahkeme tarafından toplatıldığı için dağıtılamadı. 19 Haziran günü cezaevi önünde bir basın toplantısı düzenleyen ÖDP'liler, Orhangazi Parkı'nda bir basın açıklaması yaparak 3 gün sü-

zenlediler. Kampanyanın sona erdiği 22 Haziran günü, ağızlarını siyah bantlarla bağlamış yaklaşık 150 kişi, parti binasına yürüyüş gerçekleştirdi.

KADIKÖY

Sosyalist İşçi Partisi girişimi, Kadıköy'de güçbirliği tartışmalarıyla ilgili yaptığı açıklamada, birliğe katılmama gerekçelerini belirtti. Açıklamada şöyle denildi: "HADEP, EP ve ÖDP'nin oluşturduğu birliğe katılmamamızın nedeni, bu birliğin solun diğer kesimlerini dışlayan bir tartışma üzerinden kurulmasıdır. Birlik için yapılan tartışmalardaki tutumumuz solun en geniş birliğinin kazanılmasıdır. Oysa her üç parti önce CHP'yi ve İP'yi dışlamıştır. Ardından EP temsilcisi solun yasadışı örgütlenen kesimlerini güvenilmez ve önemsiz bulduğunu söylemiştir. HADEP temsilcisi ise meşru siyasal yapıların yasal partiler olduğunu ve dergilerle aynı metne imza atmayacaklarını belirtmiştir." Sİ Kadıköy Girişimi, güçbirliğine katılmama nedeninin bu "sekter tutumlar" olduğunu belirtti.

SARIYER

İstanbul Sarıyer'de ÖDP, HADEP'in yanı sıra Pir Sultan Derneği, Halkevleri gibi kitle örgütleri ile tutuklu yakınları "Cezaevindeki açlık grevleriyle dayanışma" platformu oluşturdu. Sarıyer ÖDP binasında yapılan açlık grevi 27 ve 28 Haziran günlerinde yapıldı. Sarıyer ÖDP'liler ayrıca 30 Haziran günü, saat 12.00'de Sarıyer halkının geniş katılımını hedefledikleri açılış şenliği düzenleyecekler.

KÖLN

ÖDP'nin, göçmen işçiler ve politik mülteciler arasındaki örgütlenme çabaları ve bilgilendirme toplantıları sürüyor. ÖDP PM üyesi M. Emin Sert'in katıldığı Köln'de yapılan 21 Haziran'daki toplantıya 100'ü aşkın kişi katıldı. Avrupa'da nasıl bir politik perspektif konusunun yanı sıra ÖDP'nin örgütlenmesinde gelinen nokta, ittifaklar, Kürt sorunu, seçim sonuçları gibi konular da toplantı gündemini oluşturdu.

Bir dinamiği dinamitlemek...

▼ Kaba bir gözlemle de saptanabileceği gibi eylem, hareketin barış ve özgürlük paydasındaki müttefiklerini daralttığı gibi, kendi doğal güçleri içindeki ılımlı Kürt yurtseverlerini de demoralize edip uzaklaştıran bir işlev görmüştür ve etkileri düşünülenden fazla olacaktır. Daha ötesi, Türk şovenizmini kırarak ilerlemek durumunda olan Türk solunun hem gelişmesini, hem de Kürt hareketiyle süreğen ve etkili bir ittifak kurmasını da zorlaştırıcı işlevi olacaktır.

Erdoğan TATLAV

Sistem en üst boyutta bir çözümsüzlükte debelenirken, HADEP kongresinde gerçekleşen bayrak indirme eylemi, gündemin suni olarak değiştirilmesi ve toplumun şoven bir cinnete boğulmasına olanak sağlamak anlamında emek, barış ve özgürlük güçleri açısından tam bir talihsizlik olmuştur.

Cumartesi Anneleri ve diğer meşru eylem ve kurumlara yönelen saldırılar, Söylemez çetesinin ortaya çıkardığı gerçekler, vb. örneklerde sıkışan polis, bu eylem sayesinde, kendine yönelen dikkatleri savuşturma, kamuoyundaki imajını yenileme avantajı elde etmiştir.

Bilemiyorum, birileri HADEP'in kapatılmasıyla devletin daha da sıkışmasını ummuş olabilir mi? Veya Ankara merkezinde bayrak değiştirerek dosta düşmana güç gösterisi yapmanın Kürt hareketine mevzi kazandıracağını?.. Böylesi olasılıkları düşünmek bile zor.

Olguyu tersinden okumak

Devletin bayrak indirme olayının üzerine bu kadar çok gitmesini, "Türk -Kürt ayırımı oyununun bozulması"na, "yığınların insani arayışa yönelmesinin an meselesi" olmasına bağlayarak kendini rahatlatmayı, açıkçası olguyu tersinden okumayı deneyenler olabilir; ama bu ne kadar gerçekçi bir yaklaşım,.o da ayrı bir konu. Eğer ki bu iş, yer yer barışın yaşamsallığını dile getiren patron kuruluşlarından DİSK'e, Kürt sorununa sıcak bakan, laiklerden şeriatçısına kadar pek çok kurumu benzer tepkilerde birleştiriyorsa, düne kadar ateşkes baskısından bunalan güçlerin yeniden savaş çığırtkanlığını yinelemesini sağlıyorsa, 3 HADEP'linin kör gözüm parmağına bu kadar rahat öldürülmesini olanaklı kılıyorsa, oturup düşünmek ve bu girişimin barış ve özgürlüğün değil, şovenizm ve savaşın saflarını güçlendirdiğini görmek durumundayız.

Gerçekten barışın istendiği noktada, bu işin tam tersine hizmet edeceğini görmemek mümkün mü? Öncelikle 6 aydır ateşkes uygulama kararlılığı sergileyen hareket açısındandır bu talihsizlik. Çünkü bayrak indirmenin tuttuğu çanak ateşkesin yanıtlanması için gerekli toplumsal atmosferi bir kez daha belirsiz bir tarihe atmıştır.

Diğer yandan barışın inisiyatif ve toplumsal meşruiyet kazanması, şovenizmin geriletilmesi ve sorunların özgürce tartışılabilmesi için toplumsal bir sağduyunun gelişmesi açısından da bu eylem karşıt bir işlev görmüştür. Onun bu vahşet ortamında, politik olgunluktan uzak genç bir Kürt aktivisti tarafından yapılmış olması belki anlaşılabilirdir; ama provokasyona bu kadar açık, istismar için malzeme arayışı içinde olan güçlerin bu kadar etkin olduğu bir gerçeklikte böylesi bir açıklamanın kabul edilebilir yanı yoktur.

Amaçtan uzaklaşmak

Elbette ki kimse, yaşanan bunca şeyden sonra bir Kürdün Türk bayrağına saygılı olmasını dayatma hakkına sahip değildir. Ama barışı kazanmaya çalışan, buna yaşamsal gereksinimini bizzat teyid eden Kürt hareketinin, Türk bayrağına yönelik bu hareketle, barış için yaşamsal olan Türk kamuoyunun kazanılması amacından daha da uzaklaştığı açıktır.

Diğer yandan, bu girişimin Kürt halkı nezdinde toparlayıcı bir etki görmesi de beklenmemelidir; aksine düzen içi belli kurumlaşmalara gitmiş veya başta RP olmak üzere sistem partilerine yedeklenmiş durumdaki Kürtlerin içinde bulundukları yabancılaşmanın daha da artmasına hizmet edecektir.

Eylemin HADEP'in misyonu açısından getirdiği problemler çok daha fazladır. Öncelikle HADEP"in Kürt kimliği ve barış adına inisiyatif kazanmasını daha da zorlaştıran bir işlevi olmuştur. HADEP, kazanılmış olanın mevzilenmesi değil de yeni ilişkilerin kazanılması, barış için ideolojik hegemonya ve meşruiyetin kazanılması gibi bir misyonu üstleniyorsa (ki böyle olduğunu sanıyorum), bu açıdan da bu eylem karşıt bir işlev görmüştür. Türk kamuoyu nezdinde ciddi bir meşruiyet sıkıntısı yaşayan, Kürtlerin bile çoğunluğunun fiili temsilcisi olmak düzeyinden henüz geri olan HADEP, astarı yüzünden pahalı bir oldu-bittiyle karşı karşıya kalmıştır.

Birileri bu vb. eylemlerin legal önünü kesmek, hareketin Kürt sorunu açısından radikal kimliğini korumak ve esas muhataba ilişkin bulanıklık yaratmaktan medet umanların önünü kesmek açısından işlevsel olduğunu düşünebilir. Ancak böyle bir yaklaşımın da, düşünülenin aksine hareketin kitlesel konumunda yeni daralmalara, dolayısıyla esas muhatabın hegemonik gücünün daralmasına neden olmaktan başka bir sonucu olmayacaktır. HADEP'in misyonu, hareketin kazanılmış unsurları nezdinde radikalliğini ve uzlaşmazlığını kanıtlayarak iman tazelemek değil, aksine, sorunun bizzat karakteri ve yaşadığı tıkanma nedeniyle, reformistini de içererek Kürt kimliğinin tanınması ve barışın kazanılması yönünde tüm güçlerin ve olanakların doğrudan veya müttefik olarak kazanılması olmalıdır.

Kaba bir gözlemle de saptanabileceği gibi eylem, hareketin barış ve özgürlük paydasındaki müttefiklerini daralttığı gibi kendi doğal güçleri içindeki ılımlı Kürt yurtseverlerini de demoralize edip uzaklaştıran bir işlev görmüştür ve etkileri düşünülenden fazla olacaktır. Daha ötesi, Türk şovenizmini kırarak ilerlemek durumunda olan Türk solunun hem gelişmesini, hem de Kürt hareketiyle süreğen ve etkili bir ittifak kurmasını da zorlaştırıcı işlevi olacaktır.

Görece özerklik

Sürecin bu boyutlara gelmesindeki katkısı ne kadar küçük olursa olsun, gelinen noktada legal alanın (dolayısıyla HADEP'in) da kendi iç dinamiklerinden gelen farklılıklarını sürece katmak durumunda olacağı ve onun ayrı kişiliğinin teyid edilmesi zorunluluğu görmezden gelinemez. Unutulmamalıdır ki, legal alanda etkili bir örgüt, gerek kendi özgün dinamikleri, gerekse de bulunduğu legal alanın gereksinimleri çerçevesinde bir görece özerklikle mümkün olabilecektir. Kürt hareketinin özgün bir parçası olarak HADEP'in, gündemdeki sorunlar çerçevesinde işlevlerini yerine getirebilmesi için böyle bir görece özerklik içinde kurumsallaşabilmesi, bu son gelişmeden sonra artık daha da

Sıcak, boğucu bir

Ragıp ZARAKOLU

Ankara'da sıcak, kuru, boğucu bir yaz.

Sanki Güney Afrika'da bir gün.

Sanki Soweto'dayız.

Gecenin son, en karanlık anları. Yorucu bir kongre çalışması, bitmek tükenmek bilmeyen sayım ve diğer işlemler, tutanaklar artık tamamlanmış, seçim kuruluna teslim edilmiş.

Salona, bahçeye, Gençlik Parkı'na sığmayan halk kalabalığı çekilmiş. Çoğu, özellikle uzun yolcular, akşam olmadan saat 5-6'dan itibaren otobüslerine binip, yola koyulmuş.

Tabii o saatlerde aralarından üçünün, Kayseri yakınlarında kurşunlanıp kalleşçe öldürüldüğünden kimsenin haberi yok. Hatta olay önce trafik kazası sanılıyor, sonra "trafik canavarı" kurbanlarının, aslında kirli savaş kurbanı oldukları anlaşılıyor.

Delegeler gece saat 1'den itibaren kuşatmaya alınıyor. Emniyet'te bir "kriz masası" oluşturulduğu duyuluyor. Salondan çıkanlar bir daha içeri alınmıyor. Her çıkanın kimliği kapıda bekleyen polislerin elindeki listedeki isimlerle karşılaştırılıyor. Daha sonra listede Parti Meclisi ve Kongre üyelerinin adlarının yer aldığı anlaşılıyor.

Kuşatma gittikçe daha daralıyor. Bütün gün konukların kapladığı tribünler, şimdi güvenlik güçleri ile doluyor. Kongre, "hadi bitirin" şıkıştırmaları altında kalıyor.

Sonuç alındıktan sonra, kapıda bütün yöneticiler otobüslere dolduruluyor. Delegeler de, başkanları ile gitmek istiyor, başkan gerek olmadığını söylüyor.

Delegeler başkanlarını zılgıtlarla uğurlayanları, eliyle zafer işareti yaparak selamlamak istiyor. Bir yandan onun üzerine abanılırken, öte yandan coplar uğurlayıcıların üstünde işlemeğe başlıyor. Vahşice dövülüyor insanlar. Kimileri metro inşaatının çukurlarına düşüyor, duvarlara sıkışıp kalıyorlar. İnsan bedenleri üzerinde gazap, öfke, kin soğutuluyor.

Bir an, Güney Afrika'da, Rodezya'da vahşice dövülen karaderililerin görüntüleri geliyor insanın aklına.

Kurak, sıcak, boğucu bir yaz.

Elbette burası ne Güney Afrika, ne Rodezya, ne de ABD'nin ırk yasalarının egemen olduğu güney eyaletleri.

Burası Türkiye.

Başkent Ankara.

Gençlik Parkı çevresini kaplayan gazap, öfke ve kin tatmin olmuyor, kan almanın şehveti ile, caddelerden akıp, Yenişehir'in Hatay sokağını işgal ediyor.

Partilerinin kapatılmasına karşı tavır koymak isteyen, partilerine sahip çıkan insanlar, amansız bir saldırı sağnağı altında kalıyor. Kafalar kırılıyor, etler eziliyor, kollara sopalar indiriliyor, kaburgalar çatlıyor, insanların gözlerinin altları yırtılıyor, gözleri oyup çıkarmacasına.

Burası Pinochet'nin Santiagosu değil elbette.

Burası Ankara.

Albaylar Arjantini de değil.

Burası Türkiye.

20- 30 bin insan daha dün Kapalı Salon ve Gençlik Parkı'nda bir kitle coşkusu yaşamıştı. Bayrak provokasyonu bir bahane idi. Asıl bu coşkunun intikamı alınıyordu.

Fanatizm, kırmızı bez görmüş bir boğa gibi saldırıyor.

"Siviller", balkonlardakileri,

günün sabahında

senaryoları üretiyor.

Fanatizm, vandalizm, tüm kanallardan, adeta tek merkezden idare ediliyormuş gibi tahrik ediliyor.

"Elbette bombalarız, elbette öldürürüz" deniliyor.

Üç gün boyunca TRT "kışkırtıcı" yayınlarını sürdürüyor. Bu yayınlar hakkında suç duyurusunda bulunma hazırlıkları yapılıyor. Ama RTÜK, bu yayınlarda TCK'nın 312. maddesindeki, halkın bir kesimini diğerleri aleyhine kışkırtma doğrultusunda bir unsur bulamadığını, bunların "vatani görev" olduğunu açıklıyor.

Sanki bir Sivas olayı devasa bir boyutta yinelensin isteniyor. Yeni 6-7 Eylüller olsun, Nazilerin ünlü "Kristal Gecesi" tekrarlansın isteniyor.

Sizin haddinize mi bayrak asmak!

Bayrağı asan HADEP yöneticileri idi. Sonunda suçlu olanlar da onlar oldu.

Herhalde, sizin haddinize mi bayrak asmak demek istediler.

Divan indirilen bayrağın asılması, partinin resmi pankart ve flamaları dışındaki tüm pankart ve sembollerin indirilmesi doğrultusunda talimatlar veriyor. Bir müzik arası ile bunu sağlıyor. Ama medya bundan asla bahsetmiyor.

Divan'ın bayrağı toparlayıp, yeniden asmakla görevlendirdiği parti çalışanı, "bayrağı indiren kişi" olarak ilan ediliyor, aileler baskılanma altına alınıyor, bir çeşit ruhi linç olayı yaşatılıyor.

Oysa Divan'a ve Kongre'ye katılan 20 bin kişiye, soğukkanlılıklarından dolayı ve sorunu büyümeden, herhangi bir kargaşaya yol vermeden çözdükleri kargaşa çıkıp yüzlerce insan, o kaçacak hiçbir yeri olmayan salonda ölse herhalde pek hoşnut olacaklardı.

Bir Kongre, bu tür provokatif girişimleri de aşarak, başarıyla sonuçlanıyor.

Ama zaten varlıkları "kabahat".

Yapılan resmi açıklamalarda, şimdi de "Bayrak olayı önemli değil" deniyor. Yani, "biz zaten defterlerini dürme hazırlığı içindeydik" denilmek isteniyor. "Bayrak olayı, bardağı taşıran son damla" imiş.

Bütün olayı başaran üç kişi, yüzleri maskeli üç adam. Alelacele olayla ilgisiz üç adam bulunup, televizyona çıkarılıyor. Artık bunlar görevli biri mi, yoksa heyecanlı bir "varoş" genci mi, bunu tartışmanın hiçbir anlamı yok. İktidar aradığı fırsatı yakalıyor. Sonuç olarak olayı yapan kim olursa olsun, sistem yine suçüstü yakalanıyor.

Bir erken seçim olasılığı artınca, barajın yüzde 5'e inmesi, dolayısıyla HADEP'in parlamentoya girmesi şansı artıyor. Böylece bu partinin kapatılması doğrultusunda adımlar atılmış oluyor.

Bu arada HADEP yanında diğer muhalif partiler de basılıyor, kurşunlanıyor, bombalanıyor.

Yürütülen kampanyanın dozajından ve bunun yol açabileceği yangından ürken Demirel, örtülü bir dille "itidal" ve "soğukkanlı olma" çağrıları yapıyor.

Bu arada Başbakan Yılmaz, HADEP'in Kongre'de seçilen parti yöneticilerini kutlayan bir mesaj yolluyor, bir kara mizah örneği... Hemingway, "Çanlar Kimler İçin Çalıyor?" sorusunu yöneltmişti İspanya İç Savaşı yıllarında, o kolektif delirme sırasında...

Şimdi de çanlar Türkiye için,

Çiçeklerin laneti

Erdal KARA

Her zaman böyle olur!

Kritik momentlerde, toplumun dokularına nüfuz etmiş ideolojik ögeler, muhalefet güçlerinin, onun öncülerinin zihinlerine sızma şansına sahip olurlar. Bu duruma, gerçekleşenin nedenlerini analiz etme yeteneği bir kenara bırakılarak kendini koruma içgüdüsü eşlik eder.

Toplumsal muhalefet hareketi, sanıldığının aksine, esas olarak baskı ve şiddetle değil, kritik momentlerde, tam tersi iddia edilerek ve farkına varılmaksızın, düzenden ödünç alınan fikirlerle, değerlerle, simgelerle, kendi kendini paralize etme "başarısı"nı gösterir. Toplumsal muhalefet güçlerinin bir kanadının tutumu bahane edilerek yaratılan toplumsal histeri karşısında, farklı olunduğunun anlatılmaya çalışılması yaygınlaştığı takdirde, toplumsal histeri zihinleri ağır ağır teslim alır.

Toplumsal muhalefet güçlerinin farklı renkleri, kuşkusuz, birbirleriyle olan farklarını açık bir şekilde ortaya koymalıdırlar. Ancak böylelikle kimin kiminle, ne ölçüde ve hangi hedefler için yan yana duracağı anlaşılır hale gelebilir. Bu öncelikle toplumsal muhalefet hareketinin her bir ögesinin, kendisini hiçbir kuşkuya yer vermeyecek ölçüde tanımlamasını gerektirir. Ajitatif ve propagandif ögelerden uzak bir kendini tanımlama çabası olmaksızın, toplumsal muhalefet hareketinin her bir ögesinin, anlamlı bir diziliş çerçevesinde toplumsal süreçlere etkin olarak müdahale etme olanağı yoktur.

Nedir kendini tanımlama çabası? Bir toplum, dünya ya da ülke tasarımı çerçevesinde ne türden fikirlere sahip olunduğunun açık bir şekilde ortaya konulması... Bu tutum, kendi tarihinin değerlendirilmesiyle atbaşı gitmelidir. Aksi takdirde, siyasal ve toplumsal süreçlerden koparılmış, zihinsel bir çaba olmanın ötesinde bir anlam taşımaz.

Sermayeden bağımsız her türden Türk solu, toplumsal muhalefet hareketinin diğer ögeleri ve Kürt solunun farklı renklerinin bunu layıkıyla yerine getirdiğini söyleyebilir miyiz?

Bu çabanın paralel süreçler içerisinde gerçekleştirilmesi işleri kolaylaştırır. Ama unutulmaması gereken önemli bir gerçek vardır: Üstte duranın, altta olandan önce bu işe girişmesi... Türk solunun Kürt solundan, sosyalist hareketin işçi hareketinden, yaşlı solcuların genç olanlardan, erkeklerin kadınlardan vb... Çünkü, toplumsal muhalefet hareketinin, toplumsal süreçlere etkin olarak müdahale edecek anlamlı bir dizilişi gerçekleştirebilmesi için, üstte duranların altta olanlara asgari ölçülerde güven vermesi gerekir.

Türkiye'yi söz konusu ettiğimizde, gönül rahatlığıyla, bunun gerçekleştirilebildiğini iddia edebilir miyiz? Kuşkusuz ki hayır!

Bu, neden gerçekleştirilememiştir?

marksist bir sosyalizmin var olmaması bunun temel nedeni olarak görülmelidir. Her türlü eşitsizliğe karşı hemen ve hiçbir koşul öne sürmeksizin mücadele edilerek, insanın bir tür olarak özgürleşmesinin önü açılabilir. Sanıldığının aksine, marksist bir sosyalizm, bu eşitsizliklerin birine diğerinden daha fazla değer vermez. Sadece, bu eşitsizliklerin aralarındaki ilişkiyi sınıf mücadelesi dolayımıyla kurar.

Marksist bir sosyalizmin toplumsal muhalefet hareketi üzerinde güçlü etkilere sahip olmadığı on yıllar boyunca, üstte duranların kendilerini, tarihlerini de değerlendirerek tanımlama çabası içinde olmaları beklenemezdi. Çünkü, ancak marksist bir sosyalizm vasıtasıyla üstte durulduğunun farkına varılabilir.

Öyleyse, tarihen tam tersi olmuştur. Altta olanların itirazları sonucu, üstte duranlar, pozisyonlarını değerlendirme noktasına sürüklenmişlerdir. Hem de istemeye istemeye... Böylesine bir değerlendirme, altta olanların propagandalarının etkisi altında gerçekleştirildiğinden, kendi

> ▼ Nedir kendini tanımlama çabası? Bir toplum, dünya ya da ülke tasarımı çerçevesinde ne türden fikirlere sahip olunduğunun açık bir şekilde ortaya konulması... Bu tutum, kendi tarihinin değerlendirilmesiyle atbaşı gitmelidir. Aksi takdirde, siyasal ve toplumsal süreçlerden koparılmış, zihinsel bir çaba olmanın ötesinde bir anlam taşımaz.

tarihini de gözden geçirerek tanımlama çabası olarak görülemez. Propagandanın etkisi altına, toplumsal muhalefet hareketinin bir ögesi olarak konumlanılır. Kuşkusuz böylesi bir pozisyon, güvenilir bir pozisyon değildir. Bir toplum, ülke ya da dünya tasarımı çerçevesinde, ne türden fikirlere sahip olunduğunu anlamak kolay değildir. Bu dünyayla, "o dünyanın" ögeleri yan yana bulunurlar.

Propagandanın etkisi altında şekillenmiş fikirler, her zaman daha güçlü bir propaganda karşısında temelsizliklerini ortaya koyarlar, zihinlerden çıkarılıp atılmaya çalışılırlar.

İşte, HADEP kongresinde gelişen olaylar karşısında, toplumsal muhalefet güçlerinin içine düştüğü durum, bize bu çağrışımları yaptırmaktadır.

DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak'ın, HADEP Kongresi'yle ilgili yaptığı açıklama bunun çok tipik bir örneğidir. Kuşkusuz, DİSK yöneticilerinin büyük çoğunluğunun aynı yaklaşıma sahip oldukları düşünülemez. Önceki süreçlerde yaptıkları

gösterilebilir.

Ama Sayın Budak'ın durumunu anlamak mümkündür. Toplumsal muhalefet hareketinin birçok ögesinin de aynı kapsamda olduğunu düşünebiliriz. Hemen hemen tümü, Kürt sorununun siyasal çözümünden, barıştan yana tutumlarını defalarca açıklamışlardır. Ve bu konudaki samimiyetlerinden kuşku duyulamaz. Ama bu tutumları, altta olanların propagandalarının etkisi sonucu oluşmuştur ve daha güçlü bir propagandayla yüz yüze kaldıklarında zihinleri alt üst olmaktadır. Barıştan yana bir dünyanın ögeleri, Türk şovenizminin etkisi altında ezilmekte, zihinleri toplumsal histeri karşısında teslim almaktadır.

Parklardaki, yan yana duran, sarı, kırmızı, yeşil çiçekler Türk şovenistlerini rahatsız edip biçildiğinde, Kürt sorununun farkına vardılar. Onbinlerce insan süren savaşta ölüp, binlerce insan karanlıklarda kaybedilip, köyler yakılıp, insanlar yurtlarından edildiğinde, demokrasi dolayımıyla olan bitene itiraz ettiler. Kürtlerin "bu çektiğimiz yeter, sesinizi çıkarın" feryatlarının propagandif etkisiyle Kürt sorununun barışçıl çözümünden yana durdular.

Şimdi ise, Türk şovenizmiyle körüklenen toplumsal histerinin etkisi altındalar. Birçoğu, HADEP yöneticilerinin olaylar üzerine ne açıklama yapacağını bekleme gereği bile duymadılar. Propagandayla oluşmuş barış yanlısı dünyaları, daha güçlü bir propagandanın etkisi altında diz çöktü.

Bir şeye daha değinmek gerekiyor.

Toplumsal muhalefet hareketinin doğası gereği bir etiği olmalıdır. Bu hareketin herhangi bir ögesi ateş altındayken, ısrarla farkını tarif etme çabası, kendini koruma içgüdüsünden başka bir şey olamaz. Bu "kol kırılır, yen içinde kalır" mı demektir? Kastettiğimiz bu değildir. Kastettiğimiz, toplumsal muhalefet güçleri, birbirleriyle olan farklarını yeterli ölçülerde tanımlamadılarsa, böyle bir çabaya, toplumsal histerinin ayağa kalktığı ve kışkırtıldığı bir anda girişmenin, bu güçlerin arasındaki ilişkinin kurucu etiği olamayacağıdır.

Sonuç olarak;

Marksist bir sosyalizme her zamankinden daha fazla ihtiyaç vardır. Üstte duranların, altta olanlara güven vermesine esas şimdi ihtiyaç vardır.

Sarı, kırmızı, yeşil çiçekler Türk şovenistleri tarafından parklardan biçildiğinde konuşmaya başlayanların, HADEP kongresinden çıkarmaları gereken ders, toplumsal histeriye ayak uydurmak olamaz. Çıkarılacak ders çok açıktır: Toplumumuz karşılıklı olarak saflaşmakta, yıllardır estirilen şovenist dalga, barış güçleri arasında da istenmeyen sonuçlar yaratmaktadır.

Şimdi, çiçeklere düşman olanlara, düşman olma zamanıdır!

Türkiye-İsrail Askeri İşbirliği Antlaşması'nın anlamı

Ortadoğu'yu Latin Amerikalaştırma operasyonu

Merdan YANARDAĞ

Türkiye ile İsrail arasında, belki de cumhuriyet tarihinin en önemli askeri işbirliği antlaşmalarından biri, önceki ay sessiz sedasız imzalandı.

Antlaşmanın içeriği açıklanmadı. Türk basınında, bu antlaşmayla ilgili olarak, yok denecek kadar az haber ve yorum yayınlandı. Bu yazılardan antlaşmanın içeriğiyle ilgili bir şey öğrenmek de mümkün değildi. Diğer bir anlatımla antlaşma kamuoyundan saklandı.

Antlaşmanın medyada az yer işgal etmesi, olayın Türkiye solunun da dikkatinden kaçmasına yol açtı. Antlaşma ile ilgili, sınırlı sayıdaki değerlendirme bazı islamcı gazetelerde yer aldı. İslamcılar da bu antlaşma ile sadece "Yahudi düşmanlığı" yapmak için ilgilendi. Antlaşmanın içeriği ve Türkiye'ye yüklediği sorumluluklarla ilgilenen olmadı.

Oysa bu antlaşmanın önemini, İsrail ile "savaş durumu" devam eden Ortadoğu ülkeleri hemen kavramıştı. İran Cumhurbaşkanı Haşimi Rafsancani, Türkmenistan'ın başkenti Aşkabad'da geçen ay yapılan Orta Asya Liderleri Toplantısı sırasında, Süleyman Demirel'e, duyduğu rahatsızlığı her türlü diplomatik nezaket kuralını bir kenara bırakarak iletmişti. Rafsancani, kısa bir süre önce İsrail'i ziyaret eden Demirel'e, "İsrail bu antlaşmayı Tahran'ı bombalamak için kullanacak" demiş ve antlaşmanın iptal edilmesini istemişti.

Kahire'de 6 yıl aradan sonra toplanan "Arap Zirvesi"nde de, Türkiye-Israil Askeri İşbirliği Antlaşması en önemli gündem maddelerinden birini oluşturdu.

İran bu olayın ardından, Suriye'ye bir "askeri pakt" oluşturulmasını önermiş, daha önce Yunanistan ile askeri işbirliği antlaşması yapan Suriye ise öneriyi reddetmemişti. İsrail ile "onursuz bir barış"a zorlanan Suriye, bu antlaşmadan en çok rahatsız olan Arap ülkesiydi. Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek de antlaşmaya sert tepki gösteren liderler arasında yer almıştı.

Nihayet geçen hafta sonu (22-23 Haziran) Kahire'de 6 yıl aradan sonra toplanan "Arap Zirvesi"nde de, Türkiye-İsrail Askeri İşbirliği Antlaşması en önemli gündem maddelerinden birini oluşturdu. Zirve'den, Türkiye hakkında bir kınama kararı çıkarmaya çalışan Suriye başarısız oldu. ABD'nin denetimindeki gerici Arap rejimlerinin müdahalesiyle, sonuç bildirisinde, ancak, "Türkiye'nin antlaşmayı gözden geçirmesini" isteyen bir ibare yer aldı.

Bölgede bir anlamda "infiale" yol açan bu antlaşma hakkında Türk basınından "aydınlatıcı" bir bilgi almak mümkün değilken, konu dünya basınında enine boyuna işlenmeye başlandı. New York Times gazetesi antlaşmadan, "Ortadoğu'da son otuz yılın en önemli gelişmesi" diye söz etti.

Rabin'in cenazesinde kurtlar dansı

Antlaşmanın içeriği ile ilgili en önemli haber-yorum ise ünlü Amerikan gazetesi The Wall Street Journal'da yer aldı. Bu ayın başında göre Türkiye bu antlaşma ile, "İsrail'e, kendi (Türkiye) topraklarını kullanarak İran, Suriye ve diğer bölge ülkeleri hakkında askeri istihbarat çalışması yapma ve hava sahasını kullanma hakkını tanıdı". Bu haberin üzerinden bir aya yakın bir zaman geçmesine karşın, taraflarca yalanlanmadı.

Antlaşma ile ayrıca, İsrail ve Türkiye, iki ülke arasında ortak eğitim uçuşları, donanma ziyaretleri, ortak hava ve deniz tatbikatları ve her türlü istihbarat alışverişi konusunda da anlaşmışlardı.

Antlaşma'nın gereği olarak, İsrail Uçak Endüstrisi'nin, Türkiye'nin F-4 Fantom jetlerinin teknik kapasitesinin artırılması için hazırladığı 600 milyon dolarlık bir projesi de devreye sokuldu. Bu ay ayrıca sekiz F-16 jeti Türk hava sahasında "eğitim" uçuşlarına başladı. Bu antlaşma ile İsrail, PKK ile ilgili istihbaratları da Türkiye'ye aktarmaya başladı. Ayrıca İsrail, Lübnan'a düzenlediği hava saldırıları sırasında PKK kamplarını vurmayı da Türkiye'ye taahhüt etti.

Türkiye ile İsrail arasında imzalanan ve stratejik bir öneme sahip olan bu antlaşmanın temelleri, bir suikast sonucu öldürülen İsrail Başbakanı İzak Rabin'in cenaze töreninde atıldı. ABD Başkanı Clinton, cenaze töreninin ardından, Kudüs'teki bir otelde, "önceden planlanmamış" bir toplantı yaptı. Toplantıya, dönemin İsrail başbakanı Şimon Peres, Ürdün Kralı Hüseyin, dönemin Türkiye

Street Journal'a göre, toplantıya Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mubarek de katıldı. Ancak Mübarek, yeni oluşumun dışında kaldı. Anlaşılan yeniden Arap dünyasının liderliğine soyunan Mısır, İsrail, Türkiye ve Ürdün arasında oluşturulan koalisyonun dışında kalmayı "şimdilik" doğru bulmuştu.

Türkiye, Yunanistan ile askeri işbirliği antlaşması yapan Suriye'ye böylece bir yanıt vermiş oluyordu. Yunanistan'ın Ermenistan ile de benzer bir antlaşma yapma yönündeki hamlesini de Türkiye, Azerbaycan ile askeri işbirliği antlaşması yaparak karşılıyordu.

Amerika Birleşik Devletleri, öncülük ettiği bu yeni koalisyon aracılığıyla, Ürdün'ün bir petrol havzası olan Körfez savunmasına dahil olmasını sağlıyordu. Böylece bölgede, Irak, Suriye ve İran'ın oluşturduğu zımni koalisyona karşı kendi stratejik çıkarlarının savunulması için geniş bir taban oluşturuyordu. Suriye'yi ise kuzeyden kuşatarak diğer Arap ülkeleri gibi, İsrail ile "onurlu" olmayan bir barış antlaşması yapmak için zorluyordu. Ayrıca İsrail askeri aygıtını İran'ın "burnunun dibine" taşıyarak bu ülkeyi baskı altına alıyordu.

Bu antlaşma ile, ABD'nin Ortadoğu'daki askeri hegemonyası olağanüstü ölçülerde artıyordu. Bölge kaynamaya başlamıştı. Suriye, Türkiye sınırına askeri yığınak yapmaya başlıyor, İran Türkiye'ye karşı tutumunu giderek sertleştiriyordu. Özetle, ABD son Amerikalaştırıyordu.

Türkiye bu antlaşma ile, Türki cumhuriyetlerde İran ile girdiği nüfuz mücadelesinde de önemli bir gücü, ABD ve İsrail'i arkasına almayı başarmıştı. ABD'nin ise, eski Sovyet cumhuriyetlerinin yeniden Rus etkisine girmemesi için bu koalisyonu Kafkasya'ya doğru yaymayı hesapladığı anlaşılıyordu. ABD, İran ve Rusya'yı Kafkaslar ve Orta Asya'da yalnız bırakacak her türlü girişimin içindeydi.

007 nerede dolaşıyor?

Türkiye ile İsrail arasında imzalanan gizli askeri işbirliği antlaşmasının ardından, İzmit'te, şeriatçı bir eczacı tarafından Cumhurbaşkanı Demirel'e karşı başarısız bir suikast yapıldı. Hemen ardından Suriye'de peşpeşe bombalar patlamaya başladı. Olaylardan sonra, yaklaşık 600 Türkmenin Suriye yönetimi tarafından gözaltına alındığı bildirildi. Ardından Suriye Lideri Hafız Esad'ın, bir suikastten son anda kurtulduğu açıklandı. Esad'ın, Osmanlı yönetimi tarafından idam edilen Arap milliyetçileri için düzenlenen bir yıldönümü törenine gitmekten vazgeçtiği için ölümden kurtulduğu belirtildi. Anımsanacağı gibi Çiller'in örtülü ödenek paralarını nereye harcadığı tartışılırken, bir bakan (Saffet Arıkan Bedük) "açıklarsak savaş çıkar" diyordu. Evet, New York Times yazarı Thomas Friedman'ın belirttiği gibi, sanki, "007 James Bond" Fırat

Hükümete by-pass

ABD'nin öncülüğünde gerçekleştirilen ve Ortadoğu'yu yeniden bir kan gölüne çevirebilecek nitelikteki bu antlaşma, hükümetler arasında parafe edilmedi. Zaten TBMM'nin denetimi dışında gerçekleştirilen antlaşma ile, adeta, hükümete ve Dışişleri Bakanlığı'na da by-pass yapıldı. Antlaşma doğrudan doğruya Türkiye Genelkurmay Başkanlığı ile İsrail devleti arasında imzalandı.

Geçen şubat ayında (1996) İsrail'i ziyaret eden Genelkurmay İkinci Başkanı Çevik Bir, Peres ile görüşerek askeri işbirliği antlaşmasının çerçevesini belirliyor. Antlaşmayı Türkiye adına yine Çevik Bir imzalıyor. Amerikancı olarak tanınan ve Somali'ye gönderilen Türk birliğinin komutanlığını yaparak adını duyuran Bir'in bu antlaşmanın kotarılması için görevlendirilmesi tesadüf olmuyor. Türk Hükümeti'nin ve Dışişleri Bakanlığı'nın, antlaşmanın içeriği konusunda haberi olmuyor. Antlaşmanın içeriği konusunda sadece Milli Güvenlik Kurulu'nda (MGK) görev yapan Başbakan ile Dışişleri, İçişleri ve Milli Savunma bakanlarının genel olarak bilgilendirildiği belirtiliyor. Böylece antlaşmanın MGK tarafından kotarıldığı anlaşılıyor.

Böylece mevcut Anayasa'nın 90'ıncı maddesi de ihlal edilmiş oldu. Anayasa'nın söz konusu maddesi, bu tip antlaşmalar için Meclis onayını şart koşuyor. Bu anayasal zorunluluktan önceleri

bir süre sonra susmayı tercih etti.

Hürriyet Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, Dışişleri yetkililerinin antlaşmanın içeriği ile ilgili olarak "fazla bilgilerinin olmadığını" yazıyor. Özkök, Dışişleri yetkililerinin olayla ilgili, "Askerler arası teknik bir anlaşma" dediklerini aktarıyor. Böylece Özkök, farkında olmadan, Dışişleri "yetkilileri"nin, antlaşmanın askerler arasında imzalandığını doğruladığını da belirtmiş oluyor. (Hürriyet, 7 Haziran 1996).

Ancak, aynı zamanda MGK Başkanı da olan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in bu işin kotarılması konusunda önemli bir rol oynadığı da açığa çıkıyor. Zaman gazetesi yazarı Taha Kıvanç (Fehmi Koru), Habitat II toplantılarına katılmak üzere Türkiye'ye gelen İsrail Cumhurbaşkanı Ezer Weizman'ın gazeteci İlnur Çevik ile yaptığı görüşmeyi aktarırken şunları söylüyor:

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz? diye sordu İlnur yaşlı Weizman'a.. Weizman'ın bu soruya verdiği cevap ise sıradışıydı: Türkiye'yi yanıma aldıktan sonra kendimi bomba gibi hissediyorum. Çok daha güçlüyüm şimdi. Cumhurbaşkanı Demirel, aramızdaki antlaşmayla ilgili eleştirilere kulak asmadığını söyledi; Türkiye'nin özgür ve demokratik bir ülke olduğunu, istediği ülke ile anlaşacağını bildirdi bana. 'Sen de aldırma' dedi." (Zaman, 13 Haziran 1996)

Weizman'ın, antlaşmayı imzalamak için daha önce ülkesine gelen Orgeneral Çevik Bir ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya ile yaptığı görüşmelerden de benzer izlenimler aldığı anlaşılıyor.

Milli mutabakat

Bütün bu olup bitenler, Türkiye'nin hiç de bağımsız değil. Türkiye'nin ABD öncülüğünde İsrail ile imzaladığı askeri antlaşmanın hiçbir şekilde riske sokulmasını istemeyen çevreler, Refah Partili bir hükümetin kurulmasını da engellemeye çalışıyorlar. ABD, Refahlı bir hükümeti, ancak, İsrail ile imzalanan antlaşmaya "evet" dediği takdirde onaylayabileceğinin işaretlerini veriyor. O nedenle "ne olursa olsun hükümet kurmak" peşinde olan RP, dikkat edilirse söz konusu antlaşmaya karşı sesini hiç çıkarmıyor. İsrail ve Amerikan bayraklarını yakmak için fırsat kollayan şeriatçı militanlar da her nedense ortalıkta görünmüyor. RP'nin bu koşulla hükümet olması ise en başta bu partiyi bitirecek ya da en azından bölecek gibi görünüyor.

Bu antlaşmanın selameti için başta ABD olmak üzere uluslararası sermaye Türkiye'de güçlü bir hükümet istiyor. Bu tutum Türkiye'deki büyük sermaye çevrelerinin ve askerlerin politikalarıyla da örtüşüyor.

ÖDP'nin geçen hafta sonu Ankara'da toplanan Parti Meclisi'nin yayınladığı "Sonuç Bildirisi"nde de saptandığı gibi, "Hem bölgedeki silahlanma yarışına, hem de Türkiye'nin İsrail ile imzaladığı ve Ortadoğu'da dengeleri değiştiren askeri anlaşmaya karşı mücadele büyük önem taşıyor. Bu mücadele sürecinde, bölgedeki emekten, barıştan, demokrasiden yana olan güçlerle işbirliği, aynı zamanda anti emperyalist mücadelenin de geliştirilmesi açısından yakıcı bir önem

Yugoslavya'da Miloseviç'e karşı protestolar yükseliyor

Tito'nun ölümü, Yugoslavya için yeni bir dönemin başladığının habercisiydi...

Peter HAUMER

Sırp milliyetçiliğinin yaygınlaşmasına öncülük yapmış, Yugoslavya'daki iç savaşın çıkmasında önemli rol üstlenmiş ve bu savaşın asıl sorumlularından biri olan Milosevic, yine de Dayton ve Paris anlaşmalarından en karlı çıkan lider olmayı başarmıştır. Bu bağlamda, kendisinin tek müttefiği olan Pale'deki Karacic ve Sırp halkının aleyhine gerçekleşen bu antlaşmalar yukarıdaki bu iddiayı bir kez daha kanıtlamaktadır. Milosevic, uluslararası planda takdir toplamak ve Balkanlar'da diplomatik hareket alanını genişletmek için oldukça iştahlı görünüyor. Şimdiye kadar kerhen reddettiği burjuva özelleştirme projelerini onaylayarak ekonomi politikasını değiştirmekten yana bir tutum takınmış ve zenginliğin hakim bürokratik kastın elinde toplanmasını enerjik olarak teşvik etmektedir. Milosevic, sermaye, toprak, fabrika ve taşınmaz tüm mal varlıklarının kendisi ve bürokrat kast tarafından kullanılabilmelerinin koşullarını önceden sağlamıştı. Yugoslavya'daki toplumsal eşitsizliğin had safaya ulaştığı bu koşullarda, yine de Milosevic ve bürokratik kastın fütursuz zenginliği emperyalist ambargonun yerle bir ettiği ülke ekonomisinin gerektirdiği yatırımlar ve modernizasyonun sağlanmasına yetmemektedir. Gazetelerin yazdığına göre Alcatel, Citroen, Renault ve Societe General gibi ünlü Fransız tekellerinin Sırp demiryollarının modernizasyonu için Belgrad'da 1 milyar doların üstünde bir antlaşma imzalamaları hiç te tesadüf değil. Artık Yugoslavya'nın emperyalistlere satılması çoktan planlanmış durumdadır!

Bu gelişmeler, kapitalizmin yeniden inşaası sürecini yaşamak zorunda kalan tüm toplumlarda, toplumsal kutuplaşmayı daha da derinleştirmektedir. Bu süreçle beraber Milosevic, eski müttefikleri olan Sırp milliyetçiliğini kontrol altında tutmak, "Sırp sorununu" Hırvatistan ve Saraybosna ile belirli bir çerçevede çözüme kavuşturmak ve son günlerde yeniden kaynayan kazan durumuna gelen Kosova gibi sorunlarla uğraşmak zorunda kalacaktır. Şu anda Milosevic, milliyetçi propagandadan bıkmış savaş yorgunu Sırbistan'da taban bulmaktadır. Ama bu taban sosyo-ekonomik sorunların yeniden su yüzüne çıkmasıyla her an dağılabilme durumundadır.

Dün Niş, bugün Belgrad, yarın tüm ülke

Geçen 10 Mayıs'da Milosevic sosyalistlerinin kalesi sayılan güney Sırbistan'daki endüstri şehri Niş'de 20.000 insan yürüdü. Yürüyüş alanına ilk anlarda toplumsal talepler hakimdi, daha sonra yürüyüşçülerin söylemleri giderek rejime yönelmeye başladı. Protestolara 13 Mayıs'da kalınan yerden devam edildi. İşçilere aylardan beri maaş ödenmemektedir. Niş'deki Grev Komitesi talepleri kabul edilmezse demiryolu ve otobüs istasyonlarını işgal edeceklerini, şehir merkezini ve Belgrad-Niş otoyolunu kapatacaklarını bildirdiler. Niş şehri bugünkü Yugoslavya'nın ulaşım merkezini oluşturmaktadır. Yine13 Mayıs'da 3000 kişilik metal işçileri Belgrad'da hükümet binası önünde bir yürüyüş gerçekleştirdiler. Bu gösteriler uzun süreden beri ilk defa Milosevic rejimini tehdit eden kitlesel bir rahatsızlığı ifade etmektedir. Yürüyüşçü bir işçinin "Kutsal Sırbistan topraklarında bu vesileyle atılan sloganlar artık bir irrasyonallik olarak algılanmıyor. Benim çocuklarımın yiyeceği yok!" demesi bu gerçeği doğrulamaktadır. Sınıfsal çatışmalara yol açacak bu gelişmeleri önlemek için Milosevic'in yeniden darphaneyi işletip, bol miktarda para basması lazım ki, ödenmeyen işçi ve emekli maaşlarını ödeyebilsin. Bu durumda, yeniden kontrol edilemeyecek bir enflasyon dalgasının geleceğini de önceden hazırlamış olacaktır. Ama şimdiden Merkez Bankası'nın şefi durumundaki Dragoslav Avramoviç, Miloseviç'in bu isteğinin karşısında olduğunu açıkladı. Avramoviç'in Miloseviç ile olan görüş farklılıkları gittikçe büyümekte; daha önce 1993/1994'te yüksek enflasyon batağından Miloseviç'i bir kez kurtarmıştı Avramoviç. Kendisi 77 yaşında, 1953'ten 1977'ye kadar Washington'daki Dünya Bankası'nda çalışmış emekli bir ekonomist. Aylık 100 bin şilini bulan emeklilik maaşıyla birlikte Avramoviç, Endonezya ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin ekonomi danışmanlığını yapmıştı. 1989'da Avramoviç, Belgrad'a geri döndü ve 1994'ün başlarında Merkez Bankası'nın başına atandı. Avramoviç uzun bir dönemden beri savunduğu, özelleştirmenin hızlandırılması ve dış sermaye kapıları açma programı Miloseviç'in partisinin direnişiyle karşılaştı. Miloseviç'in sosyalist partisi söz konusu programı zamanında gerçekleştirme temposunu aksatarak, programın gerçekleşmesi için gereken önlemlerin alınmasını önemli ölçüde engelledi. Protesto yürüyüşleri düzenleyen işçiler, gerçekleştirmek istediği planında işçilerin çıkarlarını hiçbir zaman göz önünde bulundurmamış olsa da, Avramoviç'i Miloseviç rejimine karşı geçici de olsa müttefikleri olarak görmekteler. Avramoviç'in de dile getirdiği sadece aynı zamanda hakim güçlerin de istemi olan istikrar ve iç barıştır. 13 Mayıs'ta yürüyüşçü işçilere hitap eden Avramoviç, ertesi günü hükümetin istifa etmesi talebinde bulunacağını ve bir sonraki gün de parlamento önünde büyük bir yürüyüşle kendisini desteklemelerini istedi. Parlamentoyu boykot eden muhalefet partileri ortaya çıkacaklarını ve kararlı bir şekilde Avramoviç'in arkasında olacaklarını ilan ettiler. Burjuva milliyetçi ve şu andaki Yugoslavya'da kapitalizmin yeniden hayata geçirilmesi taraftarı, Sırp Yenilenme Partisi'nin başkanı Vuk Draskoviç, partisinin üyelerine, Avramoviç'i desteklemek için gerekirse sokağa çıkmaları çağrısında bulundu.

Ertesi gün 14 Mayıs'ta Federal Yugoslavya Parlamentosu önüne gelen yürüyüşçülerin sayısı sadece 2 bin civarındaydı. Yürüyüşe katılan biri, "Bize yaptıklarından sonra sadece bu kadar insanın buraya toplanmış olmasına Miloseviç sosyalistleri popolarıyla gülecek!" diyerek, karamsarlığını ifade ediyordu. Bu yürüyüşle Miloseviç devrilmedi, tersine Avramoviç görevden alındı. Federal hükümete verdiği güvensizlik önergesine muhalif partilerden sadece 33 kişi olumlu oy verirken, 75 karşı oy kullanıldı. Avramoviç'in özelleştirme programı parlamento tarafından tartışmaya dahi alınmadı. Bunun yerine parlamento yeni bir yasa çıkararak, devlet işletmelerine sermaye değerlerini saptayabilmeleri için bir yıllık bir süre tanıdı. İşletme müdürlerine (ki çoğunluğu Sosyalist Parti'nin yönetici düzeyindeki üyeleridir) verilen bir yetkiyle söz konusu işletmelerin özelleştirilip özelleştirilmeyeceği, özelleştirileceklerse bunun hangi biçimde olması gerektiğine karar verme olanağı tanındı.

Niş'te gelişen olaylar, Sırp işçi sınıfının Miloseviç rejimine zaman zaman bazı yenilgiler tattırabileceğini, ama kendisini açıktan kapitalist restorasyondan yana olan muhalif partilere kolay kolay teslim etmeyeceğini de bir kez daha ortaya koydu. Sırp işçi sınıfı, kendisini iktidar alanında bir alternatif olarak görmediği için, burjuva hareketlerin Federal Parlamento'da fırtınalar estirdiği durumlarda, sokağa çıkmaktansa evde kalmayı tercih etmektedir.

Çeviren: Cemalettin EFE

Anıların talihsizliği/tarihsizliği

Faize ÖZDEMİRCİLER

-I- 'HATIRALARIMI YAZMA, TARİH SANIYOR BİRİLERİ!' (1)

Söz konusu Kıbrıs gibi kimliği kayıp bir Ada olunca anılar da, insan gibi diken üstünde oturuyor. Koruma altında tuttuğumuz geçmişin, Rumlu/Türklü anıları büyüyor... küçülüyor... büyüyor.... küçülüyor... Gerçek boyutu neydi o zamanların, kimse bilmiyor! Onlara dört elle sarılanlar bir yanda, aynı zamanlardan rahatsız olanlar diğer yanda! Koruma iki taraflı. Hem dört elle sarılanlardan, hem rahatsız olanlardan. Bu arada olan, olası bir barışa destek olabilecek anılara oluyor. Onlar "eski" zamanların takvim yaprakları gibidirler artık; tozlu ve okunaksız. Neler yok ki o takvim yapraklarında. Şarkılar, türküler, hangi zamanlarda, nerelerde, ne fırtınalar koptuğuna dair bilgiler, ölüm yıldönümleri, devrim yıldönümleri, doğum günleri savaşlar, barışlar. Evet, evet, barışlar! O takvim yapraklarına denk düşen zamanlarda göbekleri Rum ebelerce kesilen Kıbrıslıtürk çocuklar, arka sokaklardan evlere gizlice kahve, sigara taşıyan dost papazlar, bazı Rumlarla, bazı Türklerin ortak düzenledikleri, bazı Rumlarla, bazı Türklerin baltaladıkları festivaller, Rumlu Türklü sendikalar ve bunlara karşı başlatılan "Yunan millisi", "Türk millisi" hareketler...

"Resmi Tarih"le örtüşmeyen anılardan ürkenler, paranoyak fısıltılar dolduruyor kulaklarımıza. Kendiyle ilgili nedenler olmadan sadece kendine zarar veren büyük düşmanlıklar, kötü sonuçlar yaşayan Bizim Ada'da (?) barışa çalan anıların gündeme gelmesi egemenleri korkutuyor. Korku "aman bunları birileri tarih sanacak" diyedir. Bunun, Şair'in "Hatıralarımı yazma, tarih sanıyor birileri" dizesiyle ilgisi yoktur. Yoktur, çünkü, "acılar anı olsun diye yaşanmamalıydı" edasında bir sitem gizler Ahmet Telli'nin dizeleri: Mağlubuz. Durmadan kazanan bu hayat basit bir üç kağıtçı sadece, bir sahtekar/ Beşbenzemezle rest çekiyorum, ama o biliyor bunu ve çekiliyor oyundan, yokum diyor/ dün bir demirciydim oysa ben, ufku eritirdim/ Bugünse ateş altındayım/ hatıralarımı yazma/ Hatıralarımı yazma tarih sanıyor birileri. (1)

-II- DEVELER PİRE, PİRELER DEVE OLURKEN

"Alın bu sizin tarihinizdir" denen kitaplarda yakaladığımız boşluklar, ünlem ve soru işaretleri, karanlık noktalar, anılarla takviye edilemiyor, hiçbir şey birbirini tutmuyorsa, burada düşünmek gelir dayanır kapıya. Yanıtlanmayan sorular, şaşkınlık yaratamayan ünlemler, dolmayan boşluklar, aydınlanamayan karanlık, Tarih'i de Biz'i de çıkmaz'a sokuyor. Milli Mücadele'nin büyük kozları olarak bilinen "Olaylar"ın gerçek failleri yıllar sonra ortaya çıktığında bile, dilden dile dolaşan dedikodu halinden kurtulamıyor, beklenen

benzeri tersliklerin yaşam tarzına dönüştüğü bir toplumun kendi geleceği ile ilgili sağlıklı kararlar verebileceğini iddia etmek çok da mantıklı görünmüyor. Denirdi ki, EOKA'nın (2) öldürdüğü Rum sayısı, TMT'nin (3) öldürdüğü Rum sayısından, TMT'nin öldürdüğü Türk sayısı EOKA'nın öldürdüğü Türk sayısından fazlaymış. Bu, uzun süre Sol'un Sağ'a attığı çamur olarak yorumlandı, sonra -mişli geçmiş zaman ekinden kurtularak belgelerle kesinliğe kavuştu. Oysa, "Milli Mücadele", yıllar boyu, bu cinayetler üzerine inşa edilmiş, kin böyle aşılanmıştı. Bayraktar Cemii'ne atılan bombanın yıllar sonra Türkler tarafından atıldığı ortaya çıkınca, Cami'ye şiirler (?) yazanlar neye yanacaklardı; kullanıldıklarına, kandıklarına mı? -şiir bir yeteneksе-'onu boşuna harcadıklarına mı?

Mekanizmaları sağlıklı işleyen toplumlarda böyle sonuçların, önemli değişimlere, toplumsal patlamalara, hiç olmadı kıpırdanmalara yol açması beklenir, doğaldır! Bizim toplumumuzda ise, "Pireyi deve yapmak" sözü tersinden de, düzünden de pratiğe aktarılmış durumda. Bu yüzden, TMT'nin Solcu Türkleri, EOKA'nın Solcu Rumpire; müdür, müsteşar, danışman atamalarıysa pireyken deve olabiliyor.

-III- ANILAR... ÇOCUK YÜZLÜ FOTOĞRAFLAR! DOKUNSAK AĞLAYACAKLAR!

"Sene 1965-66 olsa gerek. Aytotoro köyü... Dere kenarındaki portakal bahçelerinde kurulmuş içki masası. Bölge komutanları da orada. Babamın elinde Zeynel Abidin Cümbüş. Sofrada yok yok. Aküye ampül bağlamışlar, öyle aydınlanmış gece. Büyük abimi Arıtepe'deki mevziye göndermişler; mevziyi bekleyecek, büyükler rahatça içip eğlensinler diye. Silah sesleri... Bir kurşun annemi sıyırıp geçiyor, ampül patlıyor. Kan sızıyor o zamanlar aklaşmamış saçlarının arasından. Oğlum diyor... oğlum... oğlum... fenalık geçiriyor oracıkta... Abim mevziye giderken küçük el radyosunu unutmuş, almaya geliyor, ortada bir yerde yakalamış onu silah sesleri. Bir yanda kurşunlar, bir yanda yarım kalan şarkılar. Bir zaman sonra bu hiç yaşanmamış gibi "Eyva Brodi"yle başlanıyor aynı yerde içmeye. Her seferinde ilk kadehe şerefe, her seferinde "sil baştan."

Böyle büyüyordu çocuklar. yorlardı doğdukları yerden. Hem de İngiliz Konsolosluğu'na ulaşan uzun kolları olan Kıbrıslı-Türklerin ve Kıbrıslırumların aracılığıyla sahte pasaport satın alarak, isimlerinden, kimliklerinden vazgeçerek... Ada'nın ikiye bölünmesine kadar uzanan mizah tarzındaki Milli Mücadele böyle ilerliyordu yolunda; emin adımlarla . Tarih kitapları Aytotoro köyünde hiçbir şey uğruna verilen kurbanları yazar da, portakal ağaçları altında kurulan masaları, şans eseri ölmekten kurtulan çocukları, şansları yaver gitmeyen gençleri yazmaz. Yazarsa "Tarih" olmaz, "Milli Mücadele" olmaz. "Anılar duygu yüklüdür" ve anılardan ve duygulardan korkulur. "Anılar yaşayanın yorumlarıdır" ve yorumlardan korkulur. Milli Mücadele'nin en ateşli dönemlerinden bugüne ulaşan anılardan şarkıların eksik olmaması neyin kanıtıdır, kimse söylemez! Beklenen, en azından toplumu doğrudan etkileyen olaylara ilişkin anılarla tarih kitapları arasında küçük bir uyum sadece... Kıbrıs okullarında çocuklara okutulan "Resmi Tarih" kitaplarında olmayan bu!

"Aytotoro köyünün ortasında dere. Bahçeleri dere kenarına uzanan evler kuytu kenarlarda yaşananlara daha iyi tanık olabiliyorlardı. Limasol'a uzanan anayolla köyü bağlayan tek yol var. Silahlı iki adam yoldan geçen bir kamyonu durdurup, şoförü dereye indiriyorlar. "Eller yukarıda". Milliyetler lazım değil. Şoför yalvarıyor "beni esir alın, ama öldürmeyin" diye. Şoför yaşamak istiyor. Esarette umut var! Silahlı adamlar dinlemiyor. Oracıkta vuruyorlar şoförü. Görgü tanıkları iki kadın, şoförü vuranlara kötü kötü bakıyorlar yıllarca. Tanıklıklarını kimse bilmiyor. Yıllar sonra vuranlardan biri kanserden ölüyor. Kadınlar yıllar önce dere kenarında tanık oldukları cinayete dönüyorlar! Milliyetler sıfırın da altında..."

Dere Rumların mıydı? Türklerin mi? Dereye akıtılan kanın grubu neydi? Köyü anayola bağlayan tek yol kimlerindi? Milli Mücadele'nin neresindeydi Kıbrıslı'nın öleni ve öldüreni? Sorular... sorular.... sorular Pireyi deve, deveyi pire yapan Resmi Tarih kitapları Kıbrıslı çocuklara yıllarca okutulacak ve Kıbrıslı çocuklar okuduklarının neden'lerini, niçin'lerini sormayı öğrenemeden büyüyeceklerdi. Böylece, Kutsal Kitaplar'ın bizi taşıdığı yer nereyse, "Kıbrıs Meselesi"nin bizi taşıdığı yer de ora olacaktı.

Aynı saflarda olması gereken insanları birbirlerine vurdurtanlar yükseklerde şimdi, çok yükseklerde (?). Dünyada en büyük şanssızlığının kendi yurdunda doğmak olduğunu söyleyebilen bir başka millet olmaması birinciliğimizi doğruluyor. Güzel olanı, barış olanı, dost olanı hiçbir zaman örgütleyemeyen, "Rumsuz" zamanlarda bile toplumsal barışı sağlayamayanlar, birbirinden uzak anılar zincirini bir araya getiremezler ki, iki uç da boşlukta sallanmakta şimdi. Ve artık hiç kimse anıları örgütlemenin eskisinden kolay oldu- eski günler" demeye dilleri varmıyor anne babalarımızın. Arkası ille de acı...

Bazen yol ağzında her seferinde aklarını biraz daha çoğaltan bir "Eski Toprak" yakalar beni. "Yazılarınızı ara sıra okurum" der, "Biz hiç olmazsa güzel günler de gördük, ama ya siz!" diye de ekler. Her şeyin kötüye gittiği bu yeni zamanlarda anılar bugüne uçan hüzünlü, ama yine de mutlu kuşlar olamıyor. Nostaljinin beli kırılıyor Ada'da, barış gibi! "Nerede o eski günler!" desek, ünlemi bıçak! Yoldan portakal yüklü bir çingene kamyonu geçse, Aytotoro köyünde dere boyunca uzanan portakal bahçeleri düşer usuna, portakallar anneme acı... Bir gün Muammer Ketençoğlu'nun yolu bizim oralara düşer. Rembetiko'dan açılır konu, Vasilis Titsanis'ten (5). Bir şarkı okur Muammer. "Bulutlarla Kaplanır Pazar" (6). Ege'den göçürülenlerin şarkıları babama acı. Çakırkeyif içki masalarında, alkolün desteğiyle dinlediğimiz anne-baba gülüşlü anılara gölge düşer sabaha varıncaya dek.

İktidarın sunduğu ranttan başı dönenlere kalırsa anıların ve acıların dile gelmesi felaket tellallığı, duygusallık. Her şey güzel güzel yolunda giderken pembe'yi kara eylemenin diğer adı bu... Bilmezler ki, kalıcı değildir iktidarlar. Bir gün oralarda kendilerini kaybedenlerin iktidar dışına itildiklerinde takınacakları tavır, bilmezler ki mutlu ya da mutsuz her türlü anıdan kaynaklanan hüzne dokunamaz! Dokunsa da "öbür seçimlerle kadar geçecek süre'nin ötesine varamaz. Sabun köpüğünü andıran umutlardan sonra herkes bir şey beklememeyi öğrenir. Bu teslimiyet Egemenler'e huzur sağlar. Bu arada atamalar yapılır... yeni müdürler... yeni müsteşarlar... danışmanlar! (Küçük bir ayrıntı; bir dostumun en büyük merakıdır; "danışıldığında 'bilmem' dedikleri oluyor mu danışmanların?) Sonra bir tantana bir gürültü... Toplumun seyre daldığı ve taraf olduğu kavgalar... kavgalar... Ve yine umut. Birinden yana olmak birilerinin kartvizitini birbirine götürmek, köprüyü geçene kadar sürecek beklentiler yine. "Köprüden geçemedim" şarkısı en çok bu film aralarında söylenir; birilerinin geçtiği, birilerinin geçemediği zamanlarda...

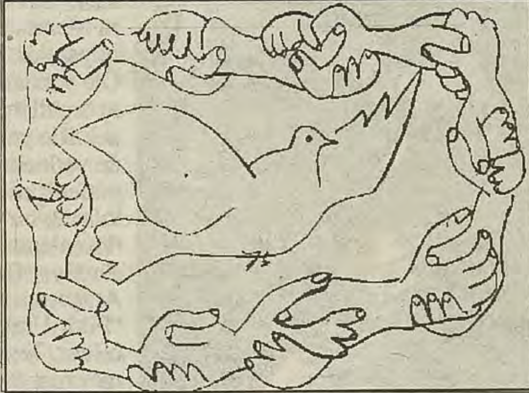
O zamanlar yalnızlık zamanlarıdır! Yukarıda gökyüzü, aşağıda deniz. Mavinin bile umut olmadığı zamanlarda öbür renkler neylesin? Ve birileri hala bu çürümüş sistemden bir şeyler umuyor, umduklarının "Sosyalistçe" açıklamasını yapabiliyor ve birilerini hala inandırabiliyorlarsa, umut neylesin?

Nasılsa gerçekleşmeyecek diye unutulan barış gibi, nasılda işe yaramaz diye kimsenin anılarını yazmaya yanaşmadığı bir ada bizimkisi (?). Dilinin altındaki baklayı çıkaranlar o kadar az ki! Oysa, her dilin altında bir bakla var ve her bakla Resmi Tarih'i allak bullak edecek nitelikle bir anıya tekabül ediyor. Çok şükür Arif Hasan Tahsin dışında tanıklık yaptığı dönemi içtenlikle belgeleyenler parmak

şanssızlığımız Kıbrıs'ta doğmuşluğumuz" diyenlerse her gün biraz daha çoğalmakta.

-V- ANILARI'IN VE TARİH'İN 'OYUNCAK' HALİ:

Acıdır; Tarih, Egemenler'i ayakta tutan eşsiz bir malzeme! Ada'nın her iki yakasında Egemenler'in Resmi Tarih'leri var da, karşısına henüz bir şey konamamış; "Gerçekler" sümen altında, anılar, acılar, kaygılar örgütlenemediği için onlarca, yüzlerce tanık, ya tanıklığının farkında olmadan dünyadan, ya da tanıklığından cayarak yurdundan göçüp gidiyor. Beklenen dava bir türlü açılamıyor. Her iki yakada açılan davalardaysa Egemenler'in tanıklarından başkası konuşmuyor. Bazen "Amerika bu sorunu çözdü çözüyor" dedikodusu yayılıyor, Kıbrıslıların oynamadığı bir maçtan Kıbrıslıların galip çıkacağını beklemenin safdilliğini çağrıştıran bu dedikodudan sonra, bir umut... bir umut sormayın!

Oysa, Rumlu Türklü anıların bol olduğu zamanlar su gibi akıp geçtikten sonra kurudu sularımız. Bit yeniği o zaman göründü. Ve insan, oturup düşünmedi; bunun adı söylendiği gibi bağımsızlık mücadelesi idiyse, neden, elde "esaret" yerine "özgürlük" ve "barış" yok, diye.... Dudaklarımızın arasından süzülen ÇAĞIMIZ sözcüğü ağız dolusu... büyük... gösterişli... Gözlerimizi tavana dikip uyku kovaladığımız gecelerde belleğimize yerleşip de gitmek bilmeyen "çağın neresindeyiz" sorusu... Bizi uyutmayan, yurdumuzdan kaçıran, yurdumuza küstüren, çağımızla yurdumuz arasında kuramadığımız bağlantıyı birlikte, Ada'yı yıllardır istedikleri yere taşıyan ve bunu üç–beş sözcükle yapanların haksız başarısı. "Bu sözcüklerle yönetilmeyi kabul edenlerin hiç mi suçu yok" şüphesi uzun zamanlarda tavanda asılı duracağa benziyor. Aynı yerde o Şiir (7), yıllarca onu dillerinden düşürmeyenlerin ardından seyre dalmış. Onların nereye koştuklarını şiir söyleyemez ki! O söyleyeceğini çoktan söylemiş. Umuttur; boşluğu bir gün yine İNSAN dolduracak.

Gün geldi işte, Barış'ı yıllarca tekellerinde tutanlar, Barış'a dair yazanların karşısına geçti bile... Mantığı reddeden bu matematikten Ada'nın zararlı çıkacağını anlamak için Tarih kadar uzun zamanlar yaşamaya gerek yok. Ne diyelim, Anılar Tarih'in, Tarih Egemenler'in elinde oyuncak!

(En azından şimdilik!)

DİPNOTLAR:

(1) Çocuksun Sen/Gibi Yayınları. Ahmet Telli. s. 24

(2) Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanması için faaliyet gösteren örgüt.

(3) EOKA'nın muadili, Kıbrıs'ta Taksim Tezi'ni gerçekleştirmek isteyen örgüt.

(4) KKTC'de 6 yıl olan ilköğretim süresinin, dönemin Eğitim Bakanı'nca bir gecede verilen bir karar sonucunda 5'e indirildiği fıkra gibi anlatılır. Komiktir, aynı şey Cumhuriyet için de söylenir.

(5) Büyük Rembetika ustası. "Bulutlarla Kaplı Pazar" adlı şarkının yorumcusu.

(6) Vasilis Tsitsanis'in (Sinethasmeni Kiriyaki) "Bulutlarla Kaplı Pazar" adlı rembetikosu.

(7) Yıllarca diğer şiirlerini yok sayarak solcuların dillerinden düşürmedikleri, Nazım'ın "Akrep gibisin kardeşim" adlı şiiri.

BARIŞ AÇISI

Sembollerin güvencesi altında

Neşe YAŞIN

Geçmişin ritüelleri, geçmişin simgeleri biçim değiştirerek günümüze kadar geliyor. İlkel topluluğun totemi ve bunun çevresinde gerçekleştirilen çeşitli anlamlar ve kodlarla yüklü tören günümüzün militarist resmi geçitlerinden çok farklı değil. Ana tanrıça Kybele'den Artemis'e ve Meryem Ana'ya kadar uzanan çizgide birbirinin yerini alan semboller bu devamlılığın işareti.

Geçmişte tanrılara kurban edilen insan, sonra bunun yerini alan hayvan tarih içinde bir aşama gibi kabul ediliyor. Tanrıların değişimi de öyle. Tanrıların mekanı olan ve şehirlerin en yüksek tepelerine kurulan Pantheon'un yerini anıt mezarların ya da otoritenin kutsandığı başka mekanların alması bununla bağlantılı.

Bir sembolde buluşan kolektif ruh başkalarıyla bütünlüğünü ve birlikteliğini bu sembol etrafında kuruyor. Ulusal topluluklar için bayrakları böyle bir şey. Semboller politikacılar için kitlelere yön vermenin, tansiyonu yükseltmenin bir aracı. Sembole atfedilen kutsallık onun verdiği iç ürpertisi ve heyecan kitleleri harekete geçirmeyi kolaylaştırıyor... Sembolün özelliği kendi içinde birçok düşünce ve duyguyu özetlemesi. Her ulus için üç beş sembol anarak ayırt edici olanı belirtebilirsiniz.

Bir ulus için diyelim ki yiğitliğin, özgürlüğün, bağımsızlığın ifadesi olan bir sembol başka bir ulus için ne ifade ediyor? Bir atölye çalışmasında birlikte olduğumuz bir grup Kıbrıslı Rum, Yunan bayrağındaki mavinin özgürlüğü, beyazın temizliği anlattığını, Türk bayrağındaki kırmızının tehdit, tehlike ve kanı işaret ettiğini söylemişlerdi. Kıbrıslı Rum öğrencilerle yaptığım bir toplantıda öğrenciler bana çeşitli bayraklarla ilgili duygularımı sordular. Sınırda Yunan bayrakları ile yapılan bir gösteriyi izlediğimde ne hissettiğimi sorduklarında "tehdit" ve "dışlanmışlık" sözlerini kullandım. Bu Yunan bayrağını sevdiğini söyleyen bazı öğrenciler için şaşırtıcıydı.

Sosyalleşme süreci aynı zamanda kendi kolektif kimlik grubumuzun sembol ve değerlerinin de bize aktarıldığı bir zamandır. "Milli Eğitim" kavramı da bununla bağlantılıdır zaten... Bu değerler ve semboller bize kutsallıkları içinde sunulur... Bu kutsallıkların ardında onları yücelten çeşitli hikayeler vardır. Bu kutsallıkları kabul etmemiz bizi onları paylaşan kolektif kimlik grubunun bir parçası yapar ancak... Bunları sorgulamamız ise ihanetle eş değerde tutulur.

Bayrak, şehitler, şehitlerin kanlarıyla sulanan toprak, dökülen kan, saygı göstermemiz ve her zaman anımsamamız gereken değerlerdir... "Düşmanlarımızın" sembolleri ise bütün olumsuzlukları yüklenmiştir. Düalistik düşünme tarzımız içinde onlar ve biz cephesinde, biz iyiliğin, güzelliğin, mertliğin, onlar ise kötülüğün, çirkinliğin, kalleşliğin simgesidirler... Bunun tersi ise onlar için geçerlidir...

Kutsallık taşıyan bu semboller değişen değerler ve yaşama alışkanlıklarına kolaylıkla adapte olamazlar... Süreç içinde bu değerler başkalaşsa bile semboller dokunulmazlıklarını sürdürürler. Devrimler ya da bazı köklü toplumsal değişimler ancak eski sembollerin yerini alabilecek güçte yeni semboller getirdikleri zaman başarılı olabiliyorlar... Kıbrıs'ta Afrodit'in yerini ancak tapınılacak, adaklar adanacak yeni bir kadın figürü, Meryem Ana alabilmiştir.

Etnik ve ulusal aidiyetlerimizi kendimiz seçmediğimiz gibi bunlarla ilgili semboller de bizim zevkimizle ilgili değildir. Yani diyelim ki herhangi bir Yunanlının "ben kırmızıyı maviden çok seviyorum, bayrağımın renginin kırmızı olmasını istiyorum" demeye hakkı yoktur. Kırmızılar ve mavilerin safları biz doğmadan önce belirlenmiştir.

Sembollerin bize sunulması heyecanlı, yüksek sesli törenler, tapınma ve yücelik içinde gerçekleşir. Onlar karşısında ilkel toplulukların totemler önünde titredikleri gibi tiril tiril titrememiz, vecde gelmemiz beklenir.

Sembollerle ilgili sevgi, tutkunluk, birleştiricilik gibi olumlu duygular çatışma sistemi içinde başkalarına yönelik nefret ve düşmanlığın araçları haline gelirler. Sembollerin kendileri, dokunulmazlıkları ve yücelikleriyle bu korkuyla ilişkilenirler ve kendilerine itaati talep eden otoriter pozisyonlar kazanırlar... Sembollere tutkun olanlar genellikle itaatkar insanlardır. Bu tapınma ilişkisi rahatlatıcı ve güven vericidir. Sembol insana ilişkin iki temel ihtiyacı, güvenlik ve kimlik ihtiyacını tatmin eder... Örneğin milli bir sembol olarak bayrak kimliğin bir ifadesidir. Kurulan aidiyet ilişkisi insana bir ad ve konum verir. Bu sembole itaat kişisel güvenlik için bir önkoşuldur. Ona itaat ederek bir bütünün parçası olunur ve yalnızlıktan, belirsizlikten kurtulunur... İtaatsizlik ise tam tersine can güvenliğini kesin bir tehdit altına atmak demektir.

İnsanın özgürleşmesi ve sembol arasındaki ilişkinin ters orantılı olduğu söylenebilir. Buna rağmen, özgürleştiricilik iddiasıyla ortaya çıkan politik hareketler de kendi sembollerini yaratmaktan kurtulamamışlardır.

a y a z ı n   s ö z c ü k l e r i

Bilmek istiyorlar

Yurttaşlar, bilinçli olarak, şu son yıllarda devletin neden hastane, okul, kreş, düşkünler evi ya da kamu yararına yönelik doğal ve kültürel etkinlikler dışındaki her şeye kesenin ağzını açtığını bilmek istiyor.

Yurttaşlar, sözde hoşgörü yılları olan şu son yıllarda neden ülkede bölgesel özellikli ayrımlar yapıldığını, neden bir taraftakilerin diğerlerine göre ikinci sınıf vatandaş olarak tanımlandığını ve bu ayrımın neden gitgide derinleştiğini bilmek istiyor.

Yurttaşlar, sözde teknolojik uygarlığın yılları olan şu son dönemde neden kentsel, kırsal, ekolojik anlamda vahşi bir karmaşanın yaşandığını ve hep daha vahşice kırsal alanın kendi yalnızlığına terkedildiğini bilmek istiyor.

Yurttaşlar, sözde "kitlesel" ilerleme yılları olan şu son yıllarda, insani bakış açısından neden kitlelerin böylesine yoksullaştırıldığını ve aşağılandığını bilmek istiyor.

Yurttaşlar, sözde laisizm yılları olan şu son yıllarda neden tek laik (ve aslında iğrenç) söylemin medyanın yarattığı olduğunu bilmek istiyor.

Yurttaşlar, sözde demokratikleşme yılları olan şu son yıllarda neden tüm yetkilerin tümüyle Mafya yasalarıyla işleyen kleriko–faşist, örtük bir alt yönetimin elinde toplandığını bilmek istiyor.

Yurttaşlar bütün bunların neden, neden olduğunu bilmek istiyor.

Hiçbir parti bu nedenlerin yükünü bir diğerinin sırtına yıkamaz, çünkü bunların sorumluluğu bütün politikacılara ve partilere aittir. Bunun sorumluluğu "erk"le doğal bir sözleşme yapan, bir sessizlik diplomasisinin suskunluğuna aittir.

Yurttaşlar bütün haber alma servislerinin, mafyanın bu olan bitendeki gerçek rolünü bilmek istiyor.

Yurttaşlar faşist devlet darbelerinin gerçeğini bilmek istiyor.

Ve işin asıl noktası, yurttaşlar bunların hepsini, bütünüyle bilmek istiyor. Bütün bunlar bilinmeden, politik bilinç yeni bir bilinç doğuramaz.

Eğer yurttaşlar bunları bilmek istemezse demokratik oyun bozulur; öze yönelik değil, sahte olur.

Eğer yurttaşlar devleti özeleştiri yapmaya ve maskesini düşürmeye zorlama gücüne sahip değilse; bu yalnızca şu anlama gelir: Ne kadar yoksul, hatta acınası bir ülke olduğumuza...

Yurttaşlar siyasal ve toplumsal açıdan insani "koşulun" ne olduğunu bilmek istiyor.

Yurttaşlar, uykudaymış gibi yaşadıkları bu dönemde, geleceğin öngördüğü "yeni kültürü" bilmek istiyor.

Bu kültürün üreteceği "yeni erk tipi"nin de ne olduğunu bilmek; kleriko–faşist erk çöktükten sonra onları yeniden "savaşımlara" sürüklemeyecek bir yönetim biçimini istiyor.

Yurttaşlar, özellikle de bu yeni kültürün tanımlayacağı, yaratacağı "yeni üretim biçimini" bilmek istiyor.

Bu yeni üretim biçiminin yeni bir pazar anlayışı ve böylece de yeni bir insanlık niteliği yaratıp yaratmayacağını, tarihte ilk kez, bir kez ve her zamanlığına "ötekiliği" dışlayan, "değiştirilemez toplumsal ilişkiler" ağı kurulup kurulamayacağını bilmek istiyor.

Bu "yeni üretim biçimi", bu "yeni erk", bu "yeni kültür" bilinmeden, hiçbir yönetim varlığını sürdüremez, siyasal kararlar alınamaz.

Neden korkuyoruz?

•••

Aslında bu metnin aslı böyle değildi. Aslı İtalyan yurttaşları diye başlıyordu. Bölgesel ayrım denirken İtalya'nın kuzeyiyle, güneyi arasındaki ayrıma işaret ediliyordu. Sözü geçen dönem de İtalya'da Hıristiyan Demokratlar'ın yönetimde olduğu dönemdi. Haber alma örgütleri derken kastedilen CIA ve İtalyan haber alma servisiydi.

Özetleyerek aktardığım bu yazıyı ünlü İtalyan sanatçısı, düşünürü, aydını Pier Paolo Pasolini, 28 Eylül 1975'te "Corriere della Sera" gazetesindeki köşesinde yazmıştı.

Ama ne farkederdi, yıl kaçtı, yer nereydi, yurttaşlar nerenin yurttaşlarıydı, ezilen-aşağılanan halk hangi halktı, faşist kodamanlar kimlerdi, yazıyı yazan kimdi, korku kime aitti?

Bura nereydi, yurttaşlar gerçekten bir şeyleri, hatta her bir şeyleri bilmek istiyor muydu? Bilmek isteyenlerin, en temel demokratik haklarının peşine düşenlerin başlarına ne işler geliyordu?

...

Tarih işte böyle bir şeydi...

Not: Alıntı yapılan kaynak; Pier Paolo Pasolini/ Lettere Luterané/ Einauidi/Torino/1976/s.145-151.

Filiz ÖZDEM

Burjuvazinin yükselen seçeneği: Cunta

Cahit ÖNCEL

Toplumsal yaşamın burjuva tarzda örgütlenişinin derin bir kriz içinde olduğu ve krizin her geçen gün daha da derinleştiği biliniyor. Öte yandan, kriz eninde sonunda aşılacak. Çünkü, toplumsal yaşamı tahammül edilemez bir şekilde tahrip etmeye başlayan bu duruma daha uzun bir süre katlanılması mümkün değil. Dolayısıyla, burada önemli olan soru şu: Kriz hangi sınıfın inisiyatifiyle aşılacak; burjuvazinin mi, yoksa işçi sınıfının mı?

Eğer burjuvazinin inisiyatifiyle aşılacak olursa, bu her şeyden önce işçi sınıfı açısından yıkımla eşanlamlıdır. Yıkım, ezilen ve sömürülenlerin çıkarlarına karşı saldırının sürekli olarak gündemde olduğu burjuva toplumda, bu gündelik saldırılardan farklı olarak, sınıfın örgütlerinin ve her türlü hak ve özgürlüklerinin yasal ve yasadışı zor yoluyla ortadan kaldırılması anlamına gelir.

Öte yandan, yıkımın işçi sınıfı ile sınırlı kalmayacağını da göz önünde tutmak gerekir. Çünkü, küçük burjuvazi ve hatta kısmen orta burjuvazi de tekelci burjuvazi lehine şiddetli bir sermaye yitimine uğramaksızın, mevcut iktisadi kriz aşılamaz. Ve küçük sermayeyi böylesi bir yıkıma uğratacak politikalar, çok partili parlamenter bir sistemde, sermayenin çeşitli kesimleriyle organik bağları olan siyasal partilerin var olduğu bir siyasal ortamda mümkün değildir. Dolayısıyla, burjuva toplumun bekası için, krizin aşılabilmesi için, burjuva siyasal partilerin kapatılarak parlamenter sistemin de yıkıma uğratılması gerekir.

Tam da bu nedenle, içinden geçmekte olduğumuz böylesi tarihsel dönemlerde, burjuvazinin "geleneksel" siyasal örgütleri geriler ve sönerken, siyasi ve ideolojik çizgileriyle ve örgütsel yapılarıyla toplumu yıkıma uğratmaya yetenekli "radikal" siyasal güçler öne çıkarlar. Bugün, RP ve MHP'nin yanı sıra, cunta hızla öne çıkan bu siyasal güçlerden biridir.

Daha bir-iki yıl önce darbe söz konusu olduğunda, burjuvazi ve onun temsilcileri "mümkün değil" derdi. Oysa son zamanlarda hepsi "sorunlarımızı demokrasi içinde aşmak zorundayız" demeye başladı. Darbe artık mümkün, hatta giderek daha da güçlenen bir olasılık haline geldi. En "güvenilir" kaynaklar, Türkeş ve D. Güreş böyle giderse darbe olacağını açıkladılar, Demirel ise ima etti. Geçmişi hatırlayacak olursak, bazı çevrelerin orduyu duruma müdahale etmeye çağırmalarıyla gelişen ve 12 Eylül'le sonuçlanan sürecin, aynen bugünkü gibi darbe uyarılarıyla başladığını görürüz. Bu nedenle, Türkeş'in ve Güreş'in açıklamaları üzerinde düşünülüp, değerlendirilip, yerli yerine oturtulmadan geçilecek şeyler değiller.

Baskı aygıtları neden öne çıkıyor?

Uzlaşmaz sınıflara bölünmüş olan toplumun burjuvazinin hegemonyası altındaki birliğini sağlama işinde siyaset ve ideoloji işlevsizleştikçe birliğin sağlanması işinde baskının, dolayısıyla devletin baskı aygıtlarının işlevi artar.

"Devlet aygıtının kendi rolünün genişlemesi (ordu, polis, mahkemeler, idare); biçimsel hükümeti bir çeşit kısa devreye sokar, kurulu hukuki düzeni karakteristik biçimde değiştirir, gerçek siyasal iktidarı bu partiler forumundan -yani parlamentoalıp mutlak anlamda Devlet aygıtındaki kliklere aktarır." (1)

Ülkemizde bugün, burjuvazinin iktisadi, siyasi ve ideolojik bunalımı devletin iktisadi, siyasi ve ideolojik işlevini yerine getirmesine engel oluyor. Devlet, bölgede çoktandır terkettiği bu üç alandan şimdi tüm ülkede çekiliyor ve bu üç alandan çekildikçe salt bir baskı aygıtına indirgeniyor. Böylece baskı aygıtı daha da genişliyor ve diğer alanlardaki boşlukları da kendi tarzında dolduracak şekilde öne çıkıyor.

Halbuki, devletin baskı aygıtının işlevini belirleyen, içinde hareket edeceği çerçeveyi çizen ve ona meşruiyet kazandıran yasalar, siyasetin ve ideolojinin toplumsal birliği sağlama işlevlerini yerine getirdikleri, dolayısıyla baskı aygıtının işlevinin sınırlı olduğu bir aşamada oluşturulmuşlardır. Şimdi, baskı aygıtı siyasal ve ideolojik alanlardaki boşlukları da doldurmak üzere genişledikçe ve toplumsal birliği sağlama görevinde öne çıktıkça, bu yasalar onun işlevinin bu yoğunlaşması karşısında yetersiz kalıyorlar. Dolayısıyla, devlet yasadışılaşıyor. O yüzdendir ki, bugün ülkemizdeki en büyük yasadışı örgüt devlettir.

Kriz şiddetlendikçe, burjuva toplumun parçalanmasını önlemek amacıyla daha geniş kitleler üzerinde daha yoğun bir baskı gereği ortaya çıkıyor. Bunun iki doğal sonucundan biri yasal ve siyasal çerçevenin polis ve ordu için giderek daha fazla ayak bağı haline gelmesi, diğeri de devletin baskı aygıtının meşruiyetinin erimesi oluyor.

Bu durumda, devletin baskı aygıtının kadroları arasında, ayak bağı haline gelmiş olan yasaların ve siyasal yaşamın, burjuva toplumun bekası uğruna daha geniş kitleler üzerinde daha yoğun bir baskı uygulanmasına olanak verecek şekilde reorganize edilmesi ve böylece uygulanan baskılar için meşruiyetin yeniden kazanılması yönünde ciddi bir eğilim ve ortak hareket çizgisi ortaya çıkıyor. Ordunun ve polisin kurmaylarıyla her partiden bir grup milletvekili bu "politik hat"tın kadrolarını oluşturuyor. Bir kısmı zaten siyasal yaşamın içinde yer alan bu kadrolar giderek bir bütün olarak siyasal yaşamın içine giriyor ve "siyasal bir oluşum" halini alıyor.

Bu kadroların birlikteliği örgütsel bir ilişki değildir, ama çeşitli sorunlarda ortaya çıkan tesadüfi ve geçici bir yanyana duruş da değildir. Tam tersine, ortaklaşılan bir "politik hat"ta olan inanç ve onu hayata geçirme konusunda taşınan kararlılık temelinde gösterilen sistematik bir dayanışma ve kollektif çalışmadır. Bu yüzden bu birliktelik bir "siyasal oluşum" niteliğindedir ve bu "siyasal oluşum"u adlandırmak için en uygun kavram "polis-ordu partisi"dir.

'Polis-ordu partisi'

Hemen anlaşılabileceği gibi, bu betimleyici bir kavram. Dolayısıyla, bir olguya işaret etmekle ve onu tarif etmekle yetiniyor. Aynı toplumsal olguya işaret eden bir diğer kavram "devlet partisi"dir. Fakat, "polis-ordu partisi" kavramı bence hem bilimsel açıdan, hem de siyasal açıdan daha doğru.

Bilimsel açıdan daha doğru, çünkü devlet yalnızca baskı aygıtından oluşmaz. Onun siyasal, ideolojik ve iktisadi işlevleri ve aygıtları da vardır. Oysa bugün söz konusu olan, devletin bu işlevleri gerilerken baskı işlevinin öne çıkması ve dolayısıyla baskı aygıtının, yani polisin ve ordunun belirginleşmesidir.

Siyasal açıdan daha doğru, çünkü bu kavram bir cuntaya açıkça işaret ediyor ve cuntayı bugünden görünür kılıyor. Kavramsal düzeyde de olsa, cuntayı, koşulları olgunlaştığında aniden yapılıveren bir darbe olmaktan ve cunta hazırlığını da provakasyonlar örgütleyen görünmez bir kontr-gerillanın faaliyeti olmaktan çıkarıyor. Kadrolarıyla, programıyla, örtülü bir cuntayı adım adım geliştirerek açık bir cuntaya zemin hazırlayan kısmi kazanımlarıyla (2) bugünden görülebilir bir olgu haline getiriyor.

Hükümetin kısa devreye uğraması ve gerçek "siyasal" iktidarın giderek artan bir şekilde devletin baskı aygıtlarının eline geçişiyle birlikte polis-ordu partisinin ortaya çıkışı ülkemizin güncel gerçekliği olmuştur.

MGK vasıtasıyla siyasal yaşamımızda her zaman belirleyici bir etken olan ordu, bir müddettir, hükümeti kısa devreye uğratarak siyasal bir oluşum haline gelmeye başlamıştır. Karadayı'nın Genelkurmaybaşkanı olmasıyla birlikte genelkurmayın siyasal konularda sanki bir partiymiş gibi hareket etmesi ve sık sık demeç vermeye başlaması, devletin Ortadoğu politikasını kökten değiştirecek bir savunma işbirliği anlaşmasının tarihte ilk defa olarak genelkurmay tarafından imzalanması ve Milli Savunma Bakanı'nın anlaşmanın içeriği ve gizlilik derecesinden bile habersiz olması ordunun siyasal bir etken olmaktan çıkarak siyasal bir oluşum haline gelmeye başladığının belirtileridir.

Polise gelince o, 12 Eylül'den sonra özellikle de 1990'lı yıllarda, bir yandan ordulaşırken diğer yandan da siyasallaştı. Helikopterler, deniz botları, mühimmat ve muhabere cihazlarıyla donanırken kendi iç örgütlenişini de siyasal bir perpektifle yeniden düzenledi. (3)

Polisin kurmayları bu hazırlıklarla meşgulken, sokak güçleri de her başarılı yargısız infazdan sonra uygun adım yürüdü, polis ve savcı cenazelerinde yasadışı bildiri dağıttı, "Kahrolsun insan hakları" diye slogan attı ve gösteri yaptı.

Bir öneri: Polis, orduya bağlansın!

Polisin bu dönüşümünün ve militanlaşmasının doğal sonuçlarından ve belirtilerinden biri Necdet Menzir'in öldürülen bir polisin cenazesinde iktidardaki SHP milletvekillerini vatan hainliği ile suçlamasıydı. Devam eden bu sürecin sonunda polisin önder kadroları son seçimlerle birlikte meclise taşındı. Genelkurmay Başkanı, Emniyet Genel Müdürü, OHAL Bölge Valisi, İstanbul Valisi, İstanbul Emniyet Müdürü, Çiller tarafından meclise taşındılar. Dahası, eski emniyet genel müdürü Mehmet Ağar Adalet Bakanı yapıldı.

Öte yandan polis, artık, kendi iç örgütlenişini siyasal bir perspektifle yeniden düzenlemekle de yetinemiyor. Devletin iç örgütlenişini de polisi daha özerk kılacak bir biçimde yeniden düzenlemeye yöneliyor. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Araştırma ve Planlama Dairesi "Fikir Üretim Merkezi" olarak bilinir. Teşkilatla ilgili bir çok mevzuat taslağını bu daire hazırlamıştır. Bu dairenin başkanı, geçenlerde, polis teşkilatının İçişleri Bakanlığı bünyesinden alınarak ya doğrudan Başbakanlığa ya da komutanlıklar olarak Genelkurmay Başkanlığı'na bağlanması konusunda bir öneri hazırladı.

Polisin ve ordunun siyasal yaşamla bağları, burjuvazinin siyasal krizine bağlı olarak, çeşitleniyor, dolaysızlaşıyor ve bunların siyasal yaşamda kapladığı yer giderek genişliyor ve özerkleşiyor.

Bununla birlikte, polis-ordu partisinin siyasal yaşamı yeniden örgütlemeksizin siyasal iktidarı tamamen ele geçirmesi mümkün değil. Siyasal yaşamın bu tarzdaki yeniden örgütlenişinin en açık, güvenilir ve bildik yolu ise cuntadır.

Cuntanın 'nesnel' ve 'öznel' koşulları

Oysa cunta, uluslararası koşulların ve sınıf mücadelesinin bugünkü konjonktüründe olası görünmüyor. Devrim için kullanılan "nesnel şartlar", "öznel şartlar" kavram ikilisi ile anlatacak olursam, cuntanın nesnel şartları olgunlaşmış olmakla birlikte, öznel şartları henüz olgunlaşmamıştır. Silahın diktatörlüğü, kitleleri yanına çekmeden veya en azından onları tarafsızlaştırmadan, böylece kendisini meşrulaştırmadan, mümkün değildir. Siyasal iktidarın meşru zemini ise bugün hala parlamentodur. Öte yandan "günler" içinden geçmekte olduğumuz türden kriz dönemlerinde kısalırlar. Dolayısıyla, cuntanın öznel şartları kısa sürede olgunlaşabilirler. Zaten, hızla da olgunlaşıyorlar.

Polis-ordu partisinin siyasal iktidarı ele geçirmesinin bir ikinci ve "parlamenter" yolu "ara rejim" olabilir. Mevcut partilerin oluşturacağı bir milli mutabakat

hükümetinden giderek daha sık bahsedildiği bugünlerin yarınında, krizi aşmak için partiler üstü ve hatta parlamento dışı bir hükümet, teknokratlardan ve bürokratlardan oluşmuş bir hükümet, cuntanın henüz meşruiyetini sağlayamadığı bir konjonktürde, polis-ordu partisinin siyasal iktidarı için uygun bir "parlamenter" gövde olabilir.

Polis ve ordu "anayasal düzeni ve devletin ve milletin bölünmez bütünlüğünü" korumak adına başta Kürtler olmak üzere ezilenlere ve sömürülenlere karşı silahlı bir saldırıya girişirken, yönetim katındaki mesai arkadaşları olan bürokratlar ve teknokratlar da bu silahlı saldırının meşruiyeti için gerekli olan yasal prosedürün temini ve özelleştirmeler, SSK'nın tasfiyesi gibi "teknik ve bürokratik" işlerle ilgilenirler.

Ne var ki, açık bir cunta gibi, örtülü bir cuntanın parlamenter gövdesi olabilecek milli mutabakat hükümeti (ANAP, DYP, DSP ve CHP koalisyonuna milli mutabakat hükümeti diyorlar. Bu koalisyon çok zor da olsa kurulabilir, ama ne 'milli' bir hükümet olabilir ne de böyle bir hükümetten 'mutabakat' çıkar) ve ara rejim de bugünkü siyasal koşullarda mümkün görünmüyor.

Burjuva düzenin, içinde bulunduğu krizi aşabilmesi ve istikrara kavuşabilmesi için, burjuvazinin çıkarları farklı kesimleri arasındaki çelişkileri etkisizleştirerek içsel birliğini sağlayabilecek ve buna dayanarak ezilenler ve sömürülenler üzerinde bir yıkım politikası uygulayabilecek bir iktidara ihtiyacı var.

Öte yandan, yıkım politikalarını uygulamaya siyasal, ideolojik ve örgütsel olarak yetenekli güçler mevcutlar ve giderek güçleniyorlar. Fakat, henüz hiçbiri burjuvazinin içsel çelişkilerini etkisizleştirebilmiş değil. Bu yüzden de, hiçbirinin iktidar yolu henüz açık değil. Burjuvazi yolunu bulabilmesi ve bu yıkım güçlerinden birinin iktidara gelebilmesi için krizin daha da derinleşmesinin gerekeceği belli.

"Ancak, emek bu sermaye seçeneklerinden hiçbirine mahkum değil.

Tersine bu bunalımdan politik bir güç haline gelerek, kendi eylemiyle, yeni, özgür, dayanışmacı ve eşitlikçi bir hayatın çekirdeklerini oluşturarak çıkabilir. Bu hayatın imkanları bugünkü toplumun kendi iç çelişkilerinde var."(4)

NOTLAR

1- Faşizm ve Diktatörlük, N. Poulantzas, S. 75

2 -Sadece iki örnek vereceğim: Birincisi, yukarıda da değindiğim, Genelkurmay'ın İsrail'le imzaladığı savunma işbirliği anlaşması. Böylece Genelkurmay dışişlerine açıkça ve bütün ağırlığıyla yerleşmeye başlıyor. İkincisi, pasaport kanununda değişiklik tasarısı. Bu değişiklikle birlikte, polise, istediği kişiye 60 güne kadar yurtdışına çıkış yasağı getirme yetkisi veriliyor. Bu yetki şu anda yargının tekelindedir. Böylece, sistematik yargısız infazların doğal sonucu, polisin yargının yerine geçişinin yasalar tarafından da onaylanması olacaktır.

3- Polisin ordu-parti diyalektiği içinde ve tekelli polis devleti kapsamındaki öznel ideolojisi ekseninde bir iç örgütlenmeye gittiği görülüyor. Asayiş Daire Başkanlığı'ndan, Güvenlik Daire Başkanlığı'na kadar hep aynı ölçütleri algılamak mümkün. Güvenlik Daire Başkanlığı'nın kuruluş amacı şöyle formüle ediliyor: "Devletin Anayasal düzenine, iç ve dış güvenliğine, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne ve kamu düzenine yönelik yıkıcı faaliyette bulunan kişi veya teşkilatları tespit etmek, bunları zararsız hale getirmek için gerekli tedbirleri almak, bazı Anayasal ve yasal kurum ve kuruluşlar ile demokratik kitle örgütlerinin yasa hükümlerine uygun olarak kurulmalarını ve faaliyette bulunmalarını izlemek..."

Ordulaşan Polis 2, Suat Parlar, 14/5/1996 tarihli Demokrasi gazetesi

4- Gündem: Parti, ÖDP Bülteni, Sayı 1

Alevilik ve manipülasyonu

Ali MAHİR

"Kim ki Alevilerin hakkını verir, oylarımız onadır!" Cem Vakfı Başkanı İzzettin Doğan bu pazarlıkla, bin 300 yıllık hak ve özgürlük yürüyüşünün tarihsel iddiasını bir çırpıda rafa kaldırıyor. Hükümet yetkililerinin ağzı sulanıyor; pek vermeye niyetli görünmediği halde, Diyanet bütçesinden Alevilere 3 trilyon ayrılacağı ilan ediliyor. Bu parayla Aleviler cemevi yapacak, yüzyılların ihmali, inkar ve kıyımı üstüne, bir gönül hazzıyla dolu içip semaha duracaklar! "Olanlar olmuştur; hoşgörüyle her şey maziye terkedilecek!" Böylece aranan kan bulunmuş olacak, milyonlarca Alevi seçmeni, düzenin hırsız partilerine oy kullanmak suretiyle, bin yıllık tarihin böğrü delik deşik edilecektir. Şu burjuvazi ne kadar da kurnaz ve hilekar!

Düzenle bütünleşme turları bunlar. Ruhunu zaten yıllardır satmış sömürgen elit Aleviler, bir koca inanç kesimini kendi çıkarları uğruna ilk kez mi satmış olacaklar? Hakkın ve haklının yanında olmakla onur kazanmış Alevi–Bektaşi yolunu yılanlar, çıyanlar işgal etmektedir. Politik transfer mevsimlerinin hiç son bulmadığı ülkemizde, satın alınacak mal listesinin de kabardığını görüyoruz. Belkemiksiz, şekilsiz ittifakların, mebus pazarlıklarının, koltuk yarışlarının hiçbir ölçüt tanımadığı bir ortamda, düzenin damağını gıdıklayan, iştahını kabartan şu "Alevi Pastası"nın da elbette bir ederi bulunacaktı!

3 trilyonluk teklife can havliyle atılanlar, bu fırsatın kaçırılmaması gerektiğine, herkesi inandırmaya özen gösteriyorlar. Dahası, bunun Alevileri devlet katında meşru kılacağı gibi, zavallı bir gerekçeye de yaslanıyorlar. Eğer Aleviler, kendi kimliklerini kendi kök ve gerçeklikleri üzerinde ayağa kaldırmaya muktedir olmayacaklarsa, açıktır ki, salt bugün devlet eliyle kandırılmakla kalmayacaklar; bir kez o çıkarcılık kapısı aralandığında, daha niceleri bu gedikten girip çıkacaktır. En basit ödünlerin, daha nice ödünlerin çağrısını hazırlayacağı hatırdan çıkartılmamalıdır. Ünlü bir deyişe kulak vermenin vaktidir: "Döllenmenin azı, çoğu olmaz. En küçüğünden bile gürbüz bir çocuk dünyaya gelebilir." Oportünizmin mayalama yeteneği üstüne söylenmiş bu söz, Aleviliğin sahte kurtarıcılarına ithaf olunur! İğfale uğrayıp uğramamayı dikkate almayanların hazin sonu bugünden gözüküyor.

Asırlar boyu, düzen karşıtı özellikleri, barış, kardeşlik ve özgürlük duygularıyla, geleceğin adalet düzenine köprü kuran Aleviler hep emek cephesinde yer aldılar. Bunun bedelini ise, dünyada en ağır ödeyen nadir bir kesimi oluşturuyorlar. Bugün, şeriat güçlerinin tehdidi altında naçar kalmış sözde laik sistem, Alevileri okşayarak yarasını sarmayı deniyor. Tam da ulusal hak ve özgürlükler yönünde güçlü bir dalga, devletin üstünde durduğu hakim ideolojileri kökten sarstığı bir anda, Alevilerin ihanete zorlandığını anlamak için kahin olmak hiç gerekmez. Bir taşla birkaç kuşun vurulmak istendiği bu kalleş oyunun hiç kuşkusuz en acı darbesini, ilk olarak Alevilerin yiyeceği açıktır. Alevilerin devletle, Diyanet ve kirli partilerle yakınlaşma pratiği, önce kendi kimliğine ihaneti, faşist–milliyetçi yapılanmayla bir uzlaşıyı, sonra Aleviliğin Sünnileştirilme kadersizliğini, ardından da emek ve ulusal mücadele dinamiklerini parçalayıp zayıflatmayı öngörüyor.

Basit gibi gelen devlet–Alevi paslaşması, ezeli muhalif Aleviliği ıslah etme operasyonudur. Bu çabalar, elbette Alevi toplumunun sınıfsal ayrışmasına paralel olarak bazı sonuçları yakalayabilir. Alevi burjuvaları kuşku yok ki, tercihini yaparken, düzen partileriyle bütünleşecek milyonluk Alevi potansiyelini de ardından sürükleyebilecek manipülasyonları işleyecektir. Bu ayrışma sürecinde ise, yine kuşku yok ki, emek cephesinde yer alanlarla, kirli sistem yanlılarının tarihsel Alevi yolculuğu, bu önemli sınıf sapağında, ayrı yönlere doğru yürüyüşlerini sürdürecekler.

Sermaye balıyla ağzı tatlandırılanlar, belki koca bir tarihi, basit çıkarlara feda edebilir, yüklü bir geçmişi unutup, bir çırpıda yere fırlatabilirler. Ne ki, Alevi manipülasyonuna kapağı atanların bile işi öyle pek kolay gözükmüyor. Ali'nin kanı, Kerbela katliamıyla, Muaviye–Yezit entrikaları, Emevi–Abbasi uygulamalarıyla, Osmanlı zulmü ve darağaçlarıyla oya oya işlenmiş kanlı, kahpe bir tarih, öyle ha deyince bir kenara fırlatılamaz. Sen terketsen de, o seni öyle kolayı kolayına bırakmaz. Burada, tarihi intikam gözlüğüyle taramak gibi basit bir duruştan söz etmek abes olur. Ancak, bugüne vurmadan, yarını kurmanın olanaksızlığını da görmek, anlamak gerekir.

Aleviliğin tarihsel muhalefet pozisyonu, artık sınıf prizmasında ayrışma eğilimi gösteriyor. Alevi katliamlarına karşı geleneksel tepki bir yanda yükselirken, bir yanda saflarını yeniden belirleme sürecine giriliyor. Potansiyel kafir ve solcu gösterilen Alevilik içinden bir kesim, kendine ağır bedeller ödetmiş Sünni devlet güçleriyle bir uzlaşma arıyor. Geleneksel ezme ve horlamanın kıskacından bu yöntemle Alevi toplumunu kurtarmak ham hayaldir. Diyalektiğin önlenemez yasaları gereği, herkes kutbuna doğru yönelecek, ayrı zeminlerde mevzilenen güçlerin kavgası yine sürüp gidecektir. Sorun ise emekçi, ilerici, demokrat Alevilerin, sistem karşıtı bir zeminde toparlanması, güçlerini çarçur etmeden, tüm manipülasyonları savuşturarak, emekçilerin alternatiflerine sarılmalarının sağlanmasıdır.

Dini motiflerin dar kalıplarına hapsedilmiş bir Alevilik, Aleviliğin düzen muhalifliği, özgürlük ve adalet kavgalarıyla yoğrulu bir geçmişinden arta kalan olamaz. Bu ulu hikaye, ne sözde laik devletin kendine biçtiği elbiseye sığabilir; ne de bir yaşam pınarı olan bu öğreti, adaletin hazin komedyasına basit bir figüran edilebilir. Çünkü buna barış–demokrasi, eşitlik ve kardeşlik kavgasının tüm neferlerinin itirazı var.

Alevi kesimin, düzenle uzlaşmaya sınıfsal temelde hazır bir tabakasını karşıya almak, diğer geniş emekçi kitleleriyle, demokratik zeminlerde kucaklaşmak için zorunluluktur. Sosyalist yaşam projesine açık duran tüm kesim ve tabakalarla, daha yakın ilişkiler kurmalı, yepyeni bir kültür ve kimlik altında, yaşamın bütün zeminlerinde, yeni bir yapılanma sürecini başlatmalıyız. Alevi–Sünni, Türk–Kürt ve diğer kökenlerden tüm emekçi, ilerici, demokrat insanlarla, solun temel değerler zemininde, hep birlikte cem olmanın vaktidir.

YUSUF ZİYA ÖRÜN

* Rize Gündoğdu nahiyesi Akpınar köyünde -nüfusa göre 1915- yılında doğmuş, ama birçok Anadolulu gibi nüfusa geç kaydedilmiş.
* Onbeş yaşında İzmir'e gitti. Orada kırk yaşına kadar hamallık yaptı.
* TKP Üyesi.
* Kırk yaşından sonra memleketine döndü ve ölene kadar orada yaşadı.
* Çay üreticisi. Beş çocuk babası.
* Çay-Der Yönetim Kurulu üyeliği yaptı.
* 1951-1954 tevkifatlarında tutuklandı. 3-8 ay cezaevinde yattı.
* Musa Anter, Ruhi Su, Nazım Hikmet, Behice Boran, Hikmet Kıvılcımlı vb. nice komünist ve yurtseverle dosttu, yoldaştı.
* Rize polisinde sakıncalı personel A sınıfı fişli.
* '70'li yıllarda Kurtuluş Hareketi çevresinde, Rize'deki tüm etkinliklere katıldı.
* 12 Eylül döneminde tekrar gözaltına alındı. İşkence gördü, cezaevinde yattı.
* 21 Haziran 1996'da öldü.

Düşbaz'ın ölümü

Şenol MORGÜL
Ahmet MÜFİD

"Çamın dibinden hasret kokusu geliyor..."

Son isteği, bir bahar akşamı ateş yakıp, yoldaşları ile rakı içmek olan doksanlarında bir komünist öldü... Ulu, bilge bir çınar devrildi sessizce...

Kar yağıyordu... Son yirmi yılın en sert kışını geçiriyordu Rize. İstanbul'da tipi altında uçağın kalkıp kalkamayacağı belirsizdi ve kaptanın, "Trabzon'da da hava aynı" derken sesi titriyordu. "İnsek mi" dedi biri, yarı şaka, yarı ciddi... Akıllı işi değildi bu havada uçmak. Ancak bir kez söz verilmişti; İzmir'den, Ankara'dan gelenlerle buluşulacaktı. "Son isteği uşaklarıyla rakı içip, ateş yakıp, söz'ün demine varılacağı bir bahar akşamına kadar ölmemek olan" bilge bir "gönül sultanı" ziyaret edilecekti. Uçak tedirginlik içinde yükseldi. Bizdeki tedirginlik daha çok "geç kalmak"tı. Rize'de diz boyu kardan yol-iz belli olmuyordu. Elektrikler kesikti ve kar fırtınasında yıkılmış ağaçların köyün yolunu kapattığı söyleniyordu. Telefon edildi köye, Yusuf Amca; "Deli misiniz uşaklar, bu havada kurda, kuşa yem olursunuz, gelmeyin" demesine karşın yola koyulduk. İki saatlik bir yürüyüş sonrasında Yusuf Amca'nın hanesinde, sobanın başında, idare lambası altında, rakılar içip, şiirler, şarkılar okuyup, sözün belini kırarken "gül ile bülbül", "düş ile düşbaz" kadar bahtiyardık...

Gecenin en duygu dolu sözlerini, "YUSUF ZİYA ÖRÜN YÜRÜYÜŞ MÜFREZE KOLU (1)"nu gecenin içinde hepimizi tek tek kucaklayarak uğurlayan Yusuf Amca söyledi; BİR NAZIM'LA GEÇİRDİĞİM GECEDE BÖYLE MUTLUYDUM, BİR DE BU GECE. UŞAKLAR, GELDİNİZ DE NE İYİ ETTİNİZ, BU KIŞ DA ÖLMEM ARTIK."

Yusuf Amca sözünde durdu, o kış ölmedi. Şairin "HAZİRAN'DA ÖLMEK ZOR" dediği bir haziran günü ayrıldı aramızdan, yoldaşı Nazım gibi... "Artık Haziran'da ölmek" -bir kat daha-"zor" bizler için...

Bahar gelip geçti. Uzaklıklarımızda, yaşlı, yorgun bir adamın gözlerinden dağ doruklarında ateşler yakan bir hasret gelip geçti. Biz önümüzde çok bahar var zannediyorduk. Belki de, kimbilir tüm baharlar gelip geçiyordu sessizce, işin gücün hengamesi içinde kayıpken biz; ve her şeyi başka bir bahara erteliyorduk. Bahar geçti, Yusuf Amca sözünde durdu, biz.. geç kaldık yine. Hep geç kalınır zaten. Azmi'ye de geç kalmıştık. Cenazeyi almaya giderken bir dostun çığlıkları hala kulaklarımızda; "Canlısını görmeye gitmedik, ölüsünü almaya ne hakla gidiyoruz!" Kimseyi suçlamıyoruz, anımsayalım diyoruz yalnızca... Ölüleri, bizim ölülerimizi... "Biz ki ölülerimizden başka vicdanı kalmayan düş yorgunları" mı olduk diye soruyoruz kendi kendimize... Elimiz değmez, gönlümüz kırık... sitemi kendi küpüne zarar verir, sözlerimizle...

Cenazede çok azdık yine...Yusuf Amca bizi düşünmüş; Aile mezarlığının biraz dışında, yola yakın bir çam ağacının altına gömülmek istemiş; "Yola yakın olsun mezarım, yoldaşlar kolayca ulaşsınlar... O çam ağacının altına gömün beni, uşaklar gelir, rakı içerler yanıbaşımda, söyleşirler yine benimle.. gölge etsin çam ağacı başımıza"...

Son günlerinde her araba sesi geldiğinde kulağına, mecalsiz bedenini zorlukla kaldırıp, pencereye yanaşıp; "Uşaklar mı geldi" diye sorarmış. Sonra... biraz buruk "çamın dibinden koku geliyor burnuma" der ve susarmış.

Cam'ın dibinden hasret kokusu geliyor... Anılar anıları kovalıyor, tanıklarını çağırıyor çam ağacından gelen buruk bir koku... (2)

***

12 Eylül; kara çizmeler yurdu boydan boya çiğnerken '80'li yaşlara basmış bir komünist olarak, toplama kampına çevrilmiş olan Rize Eğitim Enstitüsü'nde, Yusuf Amca da gözaltına alınır. Sorgu için adı okunduğunda; "Yoldaşlar beni sıkı giydirin, yaşlandım artık, dayanacak gücüm olsun... Eğer geriye dönemezsem de, üzülmeyin" der. Daha sonraları tutuklanan bütün insanları kapıda karşılarken, "Uşaklar gelin, gelin, biz de buradayız... İkizdereliler, Pazarlılar hoş geldiniz aramıza..." diyerek moral verir insanlara. Geçmiş tevkifatların tecrübesi ile; "Biz '51'de, '54'de, '71'de de buralardaydık, yine yüzümüzün akı ile döneceğiz halkımızın arasına..." diyerek güç verir insanlara.

***

Yıllar sonra, cezaevinden çıkan insanları, otogarda yalnızca O, tek başına karşılar. (Davul zurna ile karşılaşacağımızı sanıyordum. Oysa bir tek Yusuf Amca vardı bekleyen. "Uşağım hoşgeldin" dedi. Sonra, "Gir koluma da, şu caddeyi boydan boya bir dolaşalım, dost düşman görsün. Ama uşağım koluma sıkı gir, bilirsin yaşlandık, olur ha tökezlerim, düşmanlar farketsin istemem")

***

Bir süre sonra insanlar toplanırlar kahvede. Başlanır ileri geri, yüksek sesle neler yapılabileceği üzerine konuşulmaya... Giderek karşılıklı bağırışmaya ve kargaşaya dönüşen bu tartışmayı sessizce izleyen Yusuf Amca, sonunda sözü alır; "Bilir misiniz balinayı? O koca mahlukat okyanusların dibinde gezer, binlerce döl verir çıkaracağım diye gıt gıt gıdak yıkar seslen ortalığı. Kümeste tavuk gibi olmayalım uşaklar, okyanusta balina olalım."

***

Yusuf Amca eski TKP üyesiydi. '77'den sonra Kurtuluş Hareketi çevresinde Rize'deki her etkinlikte yer aldı. Geçmiş yılları anarken, bütün devrimci mücadeleyi sahiplenen bir yaklaşım içinde konuşurdu. Hatta, fraksiyon çatışmalarının en yoğun olduğu o yıllarda da bu yaklaşımını korudu. ('80 öncesi bir seminerde, TKP üzerine konuşuyordum. Onları pasifist, legalist, revizyonist vb. bir sürü sıfatla yerden yere vurup, kendimce çok parlak bir polemik yürütüyordum.

Konuşmam bittikten sonra, Yusuf Amca'nın yanına gittim ve; biraz da böbürlenerek "Konuşmam nasıldı Yusuf Amca" diye sordum. Yusuf Amca'nın yanıtını bütün hayatım boyunca unutamam; "Biz o kadar kötü değildik be evlat"!)

***

Yusuf Amca, hayatın her alanında gösterdiği politik reflekslerle ve Karadeniz'e özgü o keskin mizahı taşıyan üslubuyla köylülerin haklı sevgi ve saygısını taşırdı. Köy kahvesinde bize anlatılan bir hikaye bunu çok iyi aktarıyor. (Bir gün jandarma bizi kahveden kumar oynuyoruz diye topladı. Yusuf Amca da kahvede tesadüfen oturuyordu. O'nu da aldılar. Mahkeme Mübaşiri bizi çağırdı; "Akpınar'ın Kumarbazları!" diye. Yusuf Amca "Kalkmayın uşaklar" dedi. Biz de kalkmadık. Mübaşir birkaç kez daha bizi aynı şekilde çağırdığında, Yusuf Amca'nın uyarılarıyla duymazdan gelmeye devam ettik. İçeri girdikten sonra, Hakim; "Deminden beri sizi çağırıyorlar, niçin gelmiyorsunuz?" diye bize çıkıştı. Yusuf Amca bunun üzerine söz istedi: "Hakim bey, siz bizi daha sorgulamadan, sizin mübaşir bizi 'Akpınar'ın kumarbazları' diye mahkum etti... Şimdi biz buraya Emine'ye tecavüz etmek zannıyla getirilmiş olsaydık,

sizin mübaşir bizi 'Emine'yi şaapanlar' diye mi çağıracaktı?" Hakim bunun üzerine hepimizi serbest bıraktı.)

***

Yusuf amca son yıllarını, bir yoldaşlarıyla görüşmek, konuşmak hasretiyle, bir de kitaplarla geçirdi. (İstanbul'dan aranıp hatırı sorulduğunda istediği tek şey kitaptı. "Beden çürüyor, onu kurtaramam. ama kitap okursam beynimi kurtarırım. Okumaz isem ölürüm ben. Bana kitap gönderin") (3)

***

Yusuf Amca tüm yaşam tarzını komünist kılan bir insandı. Gençlik yıllarında, yıllarca hamallık yaptığı İzmir Çamaltı Tuzlası'nda örgütçülük yaptı. Rize'ye döndükten sonra küçük çay üreticiliği yaptı. Yoksul bir hayat sürdü. (Yıllar sonra çocuklarının ve yoldaşlarının yardımı ile üç katlı bir ev yaptı. Ama bu kadarcık "özel mülkiyet" sahibi olmaktan bile rahatsız olmuştu. Bir gün bana; "Uşağım hayatımda ilk defa bir mülkiyete bulaştım. Hata mı yaptım ne dersin?") diye sordu.

***

... O, "yerin altındakileri unutmak ve randevularına gitmemek olmaz" (4) derdi. Ölüm karşısındaki tavrı, dogmatik değil, insan olmanın içtenliği ve genişliğini taşırdı. (Yusuf Amca'ya Azmi Yoldaş'ın cezaevindeki intiharı hakkında ne düşündüğünü sordum. Yusuf Amca; "Sosyalizm mücadelesi zor bir yoldur. İnsanlar bu zorlu yol boyunca, siperlerde, işkencehanelerde olabilecekleri gibi, çözülebilirler, delirebilirler ya da intihar edebilirler. Ama ne yaparlarsa yapsınlar onlar bizim insanlarımızdır, bizim ölülerimizdir. Marks'ın kızı ve damadı da, beyinleri çürümeden ölmek için intihar ettiler. Bazen intihar, ipek yolu'dur hayatın.")

***

(Yusuf Amca'nın yaşıtı, dava yoldaşı, dedem Bedri Morgül ölmüştü. Cenazenin başında beklerken duygularımı bastırmaya çalışıyordum. Kendi kendime; "O ölmedi, tekrar kırlarda papatya, su kenarında bir nergis olarak yaşama devam edecek. Bu diyalektiğin bir yasası. Ağlamanın yeri ve zamanı değil" diyordum. O sırada içeriye Yusuf amca girdi ve; "Oy Bedrim, yoldaşım... Sen de gittin, şimde ben ne yapacağım bir başıma" diyerek dedeme kapanıp ağlamaya başladı. Ben şaşkınlık içinde onları izlerken "diyalektik" bitti! Ben de ağlamaya başladım... O yılardan beri ağlamak korkutmuyor beni...Tıpkı Behzat, Azmi, Hüseyin için dökerken gözyaşlarımı gibi...)

***

Son isteği bir bahar akşamı ateş yakıp, yoldaşları ile rakı içmek olan... doksanlarında bir komünist öldü.. Ulu, bilge bir çınar devrildi sessizce...

Anılar, anıları kovalıyor...

Çamın dibinden hasret kokusu geliyor... Söze, yarenliğe, yoldaşlığa, insana hasret bir şarkı mırıldanıyor çamın iğneli yaprakları arasından esen yel... Yusuf Amca fısıldıyor sanki; "Ha uşaklarım, ne mutlu ettiniz beni. Bunu kalben söylüyorum ve lisanen anlatmak mümkün değil. Bu akşam rahat uyurum. Bizler, hepimiz sıkıntılı hayatlar yaşadık. Birbirimizi yine en iyi biz anlarız. İnsanların beynindeki güzelliğe aşığız. Bu akşam beni çok mutlu ettiniz... gayrı ölsem gam yemem." (5)

GÖZÜN ARKADA KALMASIN İSTERDİK... GÖNLÜN ARKADA... HEPİMİZ İNSANA BÖYLE HEP HASRET...

DİPNOTLAR

(1) Geçen kış, kar altında Yusuf Amca'yı ziyarete giden onbeş kişilik grubun, dağa çıkarken espri ile kendisine taktığı ad.

(2) Bu yazıda, dipnot belirtmeksizin aktardığımız anılar, tanıklıklar; Yusuf Amca'nın kendi ve yakın arkadaşlarının anlattıkları ve bizim kendisi ile yaşadıklarımız hakkında aldığımız notların bir kısmından derlenmiştir.

(3)-(4)-(5) Sezai SARIOĞLU'nun Yusuf Amca ile ilgili, daha önce Özgür Gündem'de yayınlanan "Yeşilin Anayurdu'nda Yoldaşlarına Uşağum Diyen Biri" başlıklı yazısından alınmıştır.

AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Hazım RUHİ

Bayrakları bayrak yapan Mehmet Boğar'dır

'Oy farfara farfara
Ateş de düştü şalvara'
Robert de Niro

Geçenlerde –ayıptır söylemesi– sıkıştım ve kendimi Taksim'deki otomatik tuvalete zor attım. İçeride hayretle müşahade ettim ki kabız olmuşum. (Memleketin son durumu fena etkiledi gene beni herhalde). Allah düşmanımın başına vermesin çok kötü bir şey dışarı çıkamamak. Habire küfredip duruyordum. Sonra şak diye aklıma geldi. Ben aile terbiyesi almış adamdım. "Büyüğüme" karşı saygılı olmam gerekiyordu. Bu yüzden vazgeçtim küfürden. Sonra aniden bir şey daha geldi aklıma. (Ünlü bir atasözümüz var ya, hani "Türkün aklı ya kaçarken ya sı..." diye başlayan, işte aynen onu yaşıyordum.) Son olaylarla ilgili en yetkili ve haddinden fazla etkili kişi Mehmet Boğar Bey değil miydi? Niçün bu bayrak meselesini bizzat onun ağzından dinlemeyeydim ki! Hemen tuvaleti terkedip eve doğru koşmaya başladım. Heyecandan da zangır zangır titrediğimi söylersem yalan olmaz. (Ne güzel cümleler kuruyorum be!)

Eve ulaşmıştım en sonunda, kapıya bi tekme sallayıp oturma odasına daldım. Hemen tuşlara bastım. Mehmet Boğar Bey kadife gibi sesiyle telefonun öbür ucundaydı.

– Alo, buyrun!

– Yüce büyüğüm, mümtaz şahsiyet, yiğidin harman olduğu yerden gelmiş kutsal insan Mehmet Boğar Bey'le mi görüşüyorum?

– Evet, fakat sen kimsin? Konuş! Hanım şu copu getir odadan. Konuş! İtiraf et! Ay, daldım gene.

– Efendim ben Hazım. Hazım Ruhi!

– Haa, seni tanıyorum yahu! Sen o manyak değil misin?

– Evet, halk arasında öyle anılırım. Saygıdeğer büyüğüm size şu son olayları sormak istiyorum. Memleketin hal ve gidişi beni hasta ediyor, hassas bir kişiliğe sahibim. Biraz anlatır mısınız? Ne oluyor abi?

– Bayrak dinmez, ezan sesi inmez, ay tersi olacaktı galiba.

– Abi, beynim döndü artık. HADEP kongresinde bayrağımızı indirmişler, polis şak diye üç kişiyi yakaladı. Ama televizyonlar gösterdi. Adamlardan biri yerden bayrağı topluyor, diğeri de o saatlerde üniversite sınavındaymış. Yanlış adamları yakalamışlar. Onlar suçsuz herhalde.

– Olmaz öyle şey! Neticede hepsi Kürt değil mi! Onlar doğuştan suçlu be! Bayrak dinmez, ezan sesi inmez, ay gene yanlış söyledim galiba.

– İyi de abi, HADEP de hoş karşılamadı bu bayrak indirme olayını. Üç tane Kızılmaske, Mandrake gibi ateşli çocuk bi halt etti, aynı gün bütün parti gözaltına alındı. Üç kişiyi Kayseri yolunda kurşunladılar. 130 kişiye Diyarbakır'da tek ayak üstünde bekletilerek, zorla İstiklal Marşı okutuldu, bayrağı öpmeleri istendi. Benim aklım bunları almıyor abi. Bana cinnetmiş gibi geliyor.

– Höst! Ne biçim konuşuyon lan sen! Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır. Toprak, uğrunda şehit olan varsa vatandır. Bu topraklar dedelerimizin kanıyla sulandı. Senin deden ne halt etti peki!

– Benim dedem gaziydi Mehmet Abi. Madalyası vardı, bir de devlet 3 milyon lira maaş bağlamıştı. Adamcağız huzurevinde öldü.

– Dedenin aklına tüküreyim. Bi gazi olmakla kim geçinebilir lan bu hayatta. Bir sağ partiye üye olsaydı ya!

– Haklısın abi cahillik işte! Abi bir de şeyi soracaktım. Şu Emek Partisi olayları. Bildiğim kadarıyla polisler adamlara bütün Uzak Doğu sporlarını uygulamışlar. İçlerinden bazıları Sakatlar Derneği murahhas üyesi oldular daha sonra.

- Oh, olmuş! Bu memleketi böldürmeyiz. Takunya tak tak, ezan sesi bayrak.

– Abi, hükümet kurma işine ne diyorsun peki! Yolsuzlukları örtbas etme pazarlıklarının yapıldığı iddia ediliyor.

– Bayrak sesi dinmez, ezan inmez. Ulan bu kez iyice çuvalladım galiba!

– Anlıyorum abi. Cezaevleri ne olacak peki. Adalet Bakanı'nın son genelgeleri sonrasında başlayan açlık grevleriyle birçok mahkum ölüme yaklaşıyor gün be gün.

– Kes lan! Dilini koparırım senin. Sen gerçekten manyakmışsın be! Oturup Euro '96'yı seyretsene ulan! Realiti şovlara göz atsana. Kupon kessene. Döviz biriktirsene. Borsaya girsene dürzü. Sana ne lan açlık grevlerinden!

– Kızma abi, öylesine soruyorum işte. O dediklerinin hepsini yapıyorum zaten.

– Hah, şöyle yola gel işte! Tak!

– O ses de ne abi!

– Bi şey yok. Sinirlediğim zaman masaya vururum böyle hep! Tak! Bak, yine vurdum.

– Helal, vur vur inlesin, canım abim benim.

– Vururum, kırarım, dökerim. Biz bu mevkiye boşuna gelmedik. Önce vatan! Bak mesela Galatasaray'da her hafta toplanan Cumartesi Anneleri'ni biliyorsun.

– Evet, ne olmuş?

– Onlara da vurduk sonunda. Artık toplanmıyorlar, coplanıyorlar. Onlar Cumartesi Anneleri de biz Şam Baba mıyız?

-Allah sizi başımızdan eksik etmesin. Ha, bir de şeyi soracaktım Mehmet Abi. Şu Söylemezler çetesi. Herifler şimdiye kadarki en büyük organize sanayi bölgesi, ay pardon, organize suç örgütüymüş. İşin ucu üst düzey polis, subay, milletvekili ve bürokratlara dek gidiyormuş.

- Kim diyo?

– Babam öyle diyo, ay sapıttım, gasteler öyle diyo.

- Uydurmuşlar. Polise halel getirmemek lazım Hazım. Aaa, bu son iki kelime de kafiyeli oldu. Lazım; Hazım. Ne hoş!

- Son olarak şunu söylemek istiyorum abi. Kamu açıkları çok yüksek, dış ticaret verileri açıklanmıyor, iç borçlanmada sınır zorlanıyor, enflasyon oranı çok yüksek...

- Hop, hop, hop! Ekonomist mi kesildin lan başımıza! Keynes misin, Milton Friedman mısın! Marlon Brando musun lan?

- Senle de hiç konuşulmuyor be abi. Hemen lafı ağzımıza tıkıyorsun

- İyi bir vatandaş olman için elimden geleni yapıyorum. Bak, memleketin her tarafı bayrak içinde. Türkiye Elektrik Kurumu üyeleri, Kanarya Sevenler Derneği, Seyir ve Oşinografi Dairesi elemanları, herkes sokakta. Kapalıçarşı, Laleli, Aksaray'da, her tarafta şanlı bayrağımız dalgalanıyor. Ne biçim vatandaşsın sen, saza niye gelmiyorsun, gaza niye gelmiyorsun?

- Tamam abi, ikna oldum. Ben de elimden geleni yapacağım artık.

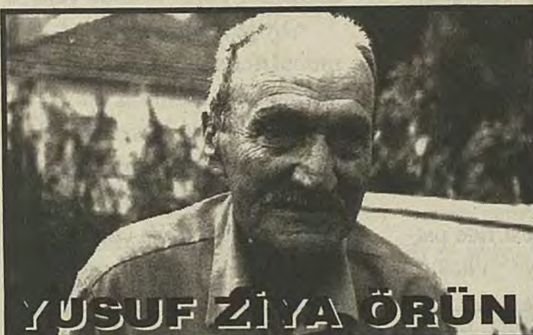
- Oohh, ne güzel! Hadi öpüyorum.

Mehmet Boğar Bey telefonu kapatmıştı. Mühim insan tabii, yapacak bir sürü işi vardır. Bense boş gezenin boş kalfasıydım. Bir şeyler yapmalıydım. Hemen cebimdeki parayı saydım ve dışarıya fırladım. Eskiden çiçek satan bazı girişimci esnaf uyanık davranıp bayrak satmaya başlamıştı. Param yettiğince bayrak satın aldım. Önce cadde boyunca sağlı sollu serpilmiş Lee Cooper, Mc Donalds, Tiffany Tomato, British Petrol, Vestel Ferguson, Sony, Akai, United Colors of Benetton, Renault ve benzeri bir sürü dükkan ve mağazaya bayrağımızı astım. Hepsinin de gözleri doldu ve çoğu şöyle dedi: "I love Turkey".

Sonra da Halk Ekmek Büfesi önünde bekleşen halkımıza yanaştım. Kuyrukta bir dalgalanma oldu. Yaşlı ve tekaüt bir sürü adamın eline bayrak tutuşturdum. O sırada bir mücize gerçekleşti. Bayrak etkisini göstermiş ve normalden daha az fiyata satılan ekmek biraz daha ucuzlamıştı. Halkım çok sevindi.

Biraz içim rahatlamıştı. İyi ve milliyetçi bir vatandaş olmak ne keyifli! Geze geze İstiklal Caddesi'ne geldim. O sırada gözüm bir bankanın önünde toplanmış kalabalığa takıldı. Emekli işçilerden biri maaş kuyruğunda kalp krizi geçirmiş, olduğu yere yığılmıştı. Hemen yetiştim oraya. Birazdan adamcağız oracıkta can verdi. Elimde kalan son bayrağı usulca üzerine örttüm. Böylece adam milliyetçi bir şekilde ölmüş oldu.

Caddede polis kara kaşlı kara gözlü ve Allah'ına kadar suçlu şüphelileri topluyordu. Hep türkü söylerim ya sokaklarda, bu kez mani okudum: "Bayrak inmez, gözyaşlarım dinmez."

(1915-....)

"Yola yakın olsun mezarım,
yoldaşlar kolayca ulaşsınlar...
O çam ağacının altına gömün beni..."

Yoldaşların

Çevre Radyo

105.7

Doğru ve hızlı haber...
Evrensel bilgi ve kültür...
Geleneksel ve çağdaş
dünya müziği..

Emeğin, özgürlüğün kardeşliğin sesi..

İstanbul Meyhanesi

Ruşen Avşar ve Arkadaşları
(Ud, Keman, Kanun...) ile

fasıl

Yazarların Evi

(Eski Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu & Eski Club 12)
Sıraselviler Cad. No:91 Taksim ☎ 251 49 04
(Grup yemekleri için 250, 400 kişilik kapalı, 100 kişilik bahçemiz vardır)

Türk sanat müziği aşıkları

ruhunuzu bu keyiften mahrum etmeyin

Her Salı 21.00'de

İsmail Hakkı

ve

Her Cuma-C.tesi 22.00'de

Grup Göçebe

Şenol Morgül, Ali İhsan Özhök ve arkadaşları

İ.F.M.C LOKALİ
Restaurant & Bar

Cumhuriyet Cad. Ceylan Ap. 27/6 Taksim
Rezervasyon: 0212 256 93 18
GRUPLARA İNDİRİMLİ FIX FİYATLAR

Provokasyon?..

Ertuğrul KÜRKÇÜ

HADEP yöneticileri, "bayrak" vakasını başlıktaki kavramla açıklama eğiliminde.

Provokasyon, sözcük anlamıyla "bir süreci, bir eğilimi, vakti gelmeden, süreç iç gelişimini tamamlamadan, olgunlaşmadan önce dışsal uyaranlar vasıtasıyla açığa çıkartmak", demek. Yani bir sürecin provoke edilmesinden söz etmek, ister istemez provokasyonla elde edilecek sonucun süreçte içsel bir eğilim olarak var olduğunun zımnen kabulünü de içerir.

Siyasal anlamıyla ise provokasyon, genellikle, provokasyona maruz kalan grubun henüz hazır olmadığı, karşı koyma ve direnme olanaklarının bulunmadığı bir anda tayin edici bir çatışmanın içine çekilmesi maksadıyla karşıtlarınca tertip edilen eylemleri adlandırıyor.

Dolayısıyla, bir devrimci hareketin faşistlerle çatışmaya provoke edildiğinden söz edebilmemiz, bu iki karşıt akım arasında, akımların iç doğaları itibariyle bir çatışma potansiyeline sahip bulunduklarını varsaydığımızdandır. Ya da, bir sol grubun silahlı eyleme provoke edildiğinden söz ettiğimizde, o grubun silahlı eyleme yönelik bir içsel eğilime sahip olduğunu da kabul etmişiz demektir.

Gerçi HADEP yetkilileri, ''provokasyon'' kavramını daha dar bir bağlamda kullanıyorlar, partinin hasımlarının partiye karşı giriştikleri bir komplodan söz etmek istiyorlar ama, tertip anlamında da ''provokasyon'' iki bakımdan olan biteni karşılamıyor.

Birincisi, HADEP kongresinde parti ve kongre yöneticilerinin gözlerinin içine baka baka, dakikalarca ve hiçbir engelleme ile karşılaşmadan ya da engelleme teşebbüslerini anında bertaraf ederek bayrak indirme ve bayrak çekme eylemini gerçekleştirenlerin partiye düşman güçler olduklarını kabullenmek mantık sınırlarını son haddinin de ötesinde zorlamayı gerektiriyor. İkincisi, salonda bulunanların hiç değilse bir bölümünün, ''bayrak'' vakası devam ederken olan bitene belli bir onay verdikleri tanıkların ve gözlemcilerce saptanan bir hakikat.

Dolayısıyla provokasyon, dar anlamı içinde, hasımlarınca partiye karşı girişilmiş bir tertip olarak durumu karşılamıyor, öte yandan geniş anlamıyla yöneticilerin savunma babında ileri sürdükleri mantıkla çelişiyor.

Aslolan da bu çelişki zaten. Çelişki şurada: Kürtler'in hak iddiaları iki koldan ilerliyor. Biri silahlı şiddet kolu, ikincisi politik eylem kolu. Birincisini PKK, ikincisini HADEP temsil ediyor. Aslında büyük tarih açısından her iki gücün ya da kolun da varlık koşulları aynı temelden alıyor olmaları dolayısıyla belli anlarda hiç değilse manevi olarak örtüşmeleri kaçınılmaz. Ancak, tarihsel çözümün asli ortamı olmak iddiaları açısından bu kollar arasında Türkiye'de 12 yıldır süren savaşın bugün geldiği aşamada tam tersine bir gerilim ya da çatışma doğması da kaçınılmaz.

Nedeni şu: Kürtler adına silahlı çatışma ile, toprağa dayalı bir çözüm varsayımı, bölgede özellikle son dört yıldır sürdürülen insansızlaştırma ve zorla göç ettirme taktiğinin askeri-teknik anlamda başarıya ulaşmış olması sonucunda ciddi bir sarsıntı geçiriyor. Dolayısıyla, silahlı kolun işlevini ikincil kılan bir dizi gelişmenin kapısı aralanıyor. Öte yandan, iç ve uluslararası güçlerin nesnel dizilişi politik eylem ve örgütlenmeyi ve hak iddialarının gerçekleşmesi için yasal faaliyeti gitgide elverişli hale getiriyor.

Bu konjonktürde HADEP hem Kürtler'in, hem de Türkler'in politik çözümden yana olan kesimlerinin gözünde kendisini Kürt halkının kabul edilmiş, müzakere edilebilir ve meşru gücü olarak ortaya koyuyor. Ama silahlı kolun ikinci sıraya itilmesi, politik ve diplomatik olanın askeri olanın önüne geçmesi de başlıca varlık nedenleri savaş olan askeri aygıttaki tutucuların HADEP'i kendi mezar kazıcıları olarak algılamalarına yol açıyor.

O zaman, tutucular için kongre, HADEP'in hiçbir şey, askeri aygıtın her şey olduğunu göstermek, onu var eden tarihsel faaliyetin onu yok etme gücüne de sahip bulunduğunu sergilemek için tutuculara eşsiz bir fırsat sunuyor. Bu uyarıyı gerçekleştirmek için ise çevik bir tırmanış yetiyor.

HADEP Kongresi'nde patlak veren ve Türkiye'yi kasıp kavurmaya başlayan olaylar zincirinin gerisinde teknik olarak partinin resmi hasımlarınca düzenlenmiş bir tertip olduğunu gösteren hiçbir kanıt yok. Ama olayın mantığında Kürt hareketinin iç gerilimlerinin başrolü oynadığını gösteren pek çok olgu var. O yüzden kongre salonunda olan biteni açıklamak için ''provokasyon'' kavramına başvurmak karşı karşıya kaldığımız sürecin gerçek dinamiklerini anlamayı ve politik bir tahlile ulaşmayı olanaksız kılıyor.

Ancak, ''provokasyon'' kavramı HADEP kongresi daha tamamlanmadan devletteki savaş lobisinin ve medyadaki kontr-gerilla uzantılarının başlattıkları sistematik kışkırtma sürecine tam olarak uyuyor. Savaş lobisinin ezilen Kürtlerle - kendileri bunun idrakinde olmasa da ezen- Türkler arasındaki gerilimi, Kürtler'e karşı bir kıyam psikolojisine dönüştürerek, birkaç saat içinde seferber edebildiğine bakılırsa, kirli savaş merkezinin -solun henüz tam olarak algılayamadığı- Kürtlerarası gerilimin bilgisini kongre öncesinde elde ettiği ve bu gerilimin sonuçlarından ülke çapında bir provokasyon için yararlanmakta kararlı olduğu olayların mantığından çıkıyor.

Kongre sona erer ermez başlayan zincirleme tutuklamalar, sabaha karşı Kayseri yolunda ''TİT'' eliyle kurşuna dizilen HADEP delegeleri, kurşuna dizme olayının bir ''iç hesaplaşma'' olduğuna ilişkin sistematik dezenformasyon, HADEP'in kapatılması yönünde başlatılan kampanya, kongre sonrasının merkezi bir plana uygun olarak kurulmakta olduğuna ilişkin birbirleriyle tutarlı işaretler.

Planın merkezinde, ''ara rejim''in kurmaylarının yer aldığını görmemek için ise kör olmak gerek. Bu rejimin garantisi, onu özleyenler açısından toplumun hiçbir hükümetin başa çıkamayacağı bir genel kaos halinde tutulabilmesinde ve savaş koşullarının süregittiği inancının yayılmasında yatıyor.

O yüzden toplumsal muhalefet saflarında bu kaosun kaynağında tutulmak istenen din ve milliyet meselelerinde atılacak her bir adım için basiret ve serinkanlılığa her zamankinden daha çok ihtiyaç var.

● Sahibi: Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK ● Koordinatör: Seyfi ÖNGİDER
● Yazı İşleri: Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN,
● İdare: Ali KÜÇÜK, Muzaffer TUTKAN
● Sorumlu Müdür: Hüseyin AYIK
● Ankara Temsilcisi: Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

● Almanya Temsilciliği — Tel : 0049.69.7075714 Fax: 0049.69.625645
● Fransa: Y. Mustafa ÖZKAN — Tel : 0033148572114 Fax: 0033148571691
● İsviçre: Süleyman ÖZGÜR — Tel : 004113415213
● İngiltere: Ahmet SAYER — Tel : 00441814826280

Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim / İstanbul Tel: (0212) 249 99 29 Fax: (0212) 249 99 29 Basıldığı Yer: Serler Matbaacılık Dağıtım: Biryay